

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKOVNOG SUSTAVA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31. 12. 2019.
(PO KONAČNIM NEREVIDIRANIM PODACIMA)**

Sarajevo, ožujak 2020. godine

Skraćenice i termini:

AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
AQR	Asset Quality Review (Detaljan pregled aktive)
BD BiH	Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine
BDP	Bruto domaći proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
CAMELS	Jedinstveni interni sustav za procjenu banaka koji uključuje osnovne komponente: kapital, kvalitetu aktive, upravljanje i rukovođenje, profitabilnost, likvidnost i osjetljivost na tržišne rizike
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CEDB	Council of Europe Development Bank (Razvojna banka Vijeća Europe)
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH
DEG	Deutsche Investitions - und Entwicklungsgesellschaft (Njemačko društvo za investicije i razvoj)
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Europska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Europska centralna banka)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Europski fond za Jugoistočnu Europu)
EIB	European Investment Bank (Europska investicijska banka)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FMF	Federalno ministarstvo financija/finansija
FOO	Financijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene financijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokriva likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
OKR	Opći kreditni rizik
PKG	Potencijalni kreditni gubici
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankovnog sustava FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, leasing društva, faktoring društva, mjenjači i druge financijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)

UBBiH	Udruga banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruga društava za leasing BiH
UPP	Unutarnji platni promet
USAID FINRA Projekt	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj - Projekt reformi finansijskog sektora)
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo FBiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

Skraćenice i termini:.....	2
Popis tablica:	6
SAŽETAK.....	9
UVOD	13
1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I PREGLED POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	14
1.1. Makroekonomsko okruženje i poslovanje banaka u EU.....	14
1.2. Glavni izazovi i rizici za bankovni sustav u BiH.....	17
2. REGULATORNI OKVIR SBS	19
3. BANKARSKI SEKTOR	20
3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH	20
3.1.1. Status, broj i poslovna mreža	20
3.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel.....	21
3.1.3. Kadrovska struktura	23
3.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	24
3.2.1. Bilanca stanja	24
3.2.2. Obveze	28
3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala	31
3.2.4. Aktiva i kvaliteta aktive	34
3.2.5. Profitabilnost.....	40
3.2.6. Ponderirane NKS i EKS.....	44
3.2.7. Likvidnost	44
3.2.8. Devizni (FX) rizik.....	48
3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	49
4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA	51
4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR.....	51
4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH	51
4.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	52
4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR	59
4.2. LEASING SEKTOR.....	60
4.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH	60
4.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	61
4.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR	68
4.3. FAKTORING POSLOVI	69
4.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH	69
4.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	69
4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE.....	70
5. USLAĐENOST BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SBS SA STANDARDIMA SPNiFTA	72
5.1. Usklađenost banaka u obavljanju platnog prometa.....	72
5.2. Usklađenost SBS sa standardima SPNiFTA.....	74
5.2.1. Usklađenost banaka sa standardima SPNiFTA	74
5.2.2. Usklađenost poslovanja mikrokreditnog sektora sa standardima SPNiFTA	74
5.2.3. Usklađenost poslovanja leasing sektora sa standardima SPNiFTA.....	75
ZAKLJUČAK	76
PRAVNI OKVIR	77
Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.....	77
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR	88
Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31. 12. 2019.	88
Prilog 3 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca)	89
Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31. 12. 2019.....	90
Prilog 5 - Klasifikacija aktive bilance banaka u FBiH - 31. 12. 2019.	91
Prilog 5a - Klasifikacija aktive izvanbilančnih rizičnih stavki banaka u FBiH - 31. 12. 2019.....	92
Prilog 6 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 31. 12. 2019.	93

Prilog 7- Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite sa 31. 12. 2019.	94
Prilog 7a - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima.....	95
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	96
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH i pregled osnovnih pokazatelja o MKO u FBiH - 31. 12. 2019.	96
Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKF - 31. 12. 2019.....	97
Prilog 10 - Zbirna bilanca stanja MKD - 31. 12. 2019.	98
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO sa sjedištem u FBiH i za MKO sa sjedištem iz RS-a, koje posluju u FBiH, za isplaćene mikrokredite u razdoblju 1.1.-31.12.2019.	99
Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO sa sjedištem u FBiH za isplaćene mikrokredite	99
Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 31. 12. 2019.	100
Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 31. 12. 2019.	101
PRILOZI ZA LEASING SEKTOR.....	102
Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima s pregledom osnovnih pokazatelja leasing društava iz FBiH - 31. 12. 2019.	102
Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 31. 12. 2019.....	103
Prilog 16 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava za razdoblje 1.1.-31.12.2019.....	104
Prilog 17 - Pregled ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 1.1.- 31.12.2019. - prema predmetu i korisniku leasinga.....	105
Prilog 17a - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu po razdobljima – prema korisniku leasinga	105

Popis tablica:

Tablica 1:	Odabrani makroekonomski pokazatelji.....	16
Tablica 2:	Banke FBiH, organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH i mreža bankomata i POS uređaja	20
Tablica 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	22
Tablica 4:	Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala.....	23
Tablica 5:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	23
Tablica 6:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	23
Tablica 7:	Bilanca stanja.....	24
Tablica 8:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	25
Tablica 9:	Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivni kroz razdoblja.....	26
Tablica 10:	Novčana sredstva banaka	27
Tablica 11:	Ulaganja u vrijednosne papire prema vrsti instrumenta.....	27
Tablica 12:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	27
Tablica 13:	Sektorska struktura depozita.....	29
Tablica 14:	Štednja stanovništva po razdobljima.....	30
Tablica 15:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva po razdobljima	31
Tablica 16:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	31
Tablica 17:	Izješće o stanju regulatornog kapitala.....	32
Tablica 18:	Struktura izloženosti riziku.....	33
Tablica 19:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	33
Tablica 20:	Stopa financijske poluge.....	34
Tablica 21:	Aktiva (bilanca i izvanbilanca), RKG po regulatoru i ispravci vrijednosti po MSFI.....	34
Tablica 22:	Ukupna aktiva, bruto bilančna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive.....	35
Tablica 23:	Sektorska struktura kredita.....	36
Tablica 24:	Ročna struktura kredita.....	37
Tablica 25:	Klasifikacija aktive, OKR i PKG.....	37
Tablica 26:	Klasifikacija kredita danih stanovništvu i pravnim osobama.....	38
Tablica 27:	Sektorska koncentracija kredita.....	39
Tablica 28:	Ostvareni financijski rezultat: dobit/gubitak.....	41
Tablica 29:	Struktura ukupnih prihoda.....	41
Tablica 30:	Struktura ukupnih rashoda.....	42
Tablica 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	43
Tablica 32:	LCR.....	45
Tablica 33:	Ročna struktura depozita po preostalom dospjeću.....	45
Tablica 34:	Koeficijenti likvidnosti.....	46
Tablica 35:	Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana.....	47
Tablica 36:	Devizna usklađenost financijske aktive i obveza (EUR i ukupno).....	48
Tablica 37:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	52
Tablica 38:	Bilanca stanja mikrokreditnog sektora.....	52
Tablica 39:	Ročna struktura uzetih kredita.....	53
Tablica 40:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	54
Tablica 41:	Neto mikrokrediti	55
Tablica 42:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	55
Tablica 43:	RKG.....	56
Tablica 44:	Račun dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora.....	58
Tablica 45:	Kvalifikacijska struktura stalno zaposlenih u leasing društvima FBiH.....	61
Tablica 46:	Struktura potraživanja po financijskom leasingu.....	62
Tablica 47:	Struktura potraživanja po financijskom leasingu - usporedni pregled.....	62
Tablica 48:	Struktura neto bilančnih pozicija aktive.....	63
Tablica 49:	Pregled rezervi za financijski leasing	64
Tablica 50:	Struktura ukupnih prihoda.....	65
Tablica 51:	Struktura ukupnih rashoda.....	66
Tablica 52:	Struktura iznosa financiranja leasing sustava.....	67

Tablica 53:	Struktura zaključenih ugovora.....	67
Tablica 54:	Nominalni iznos otkupljenih novč. potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	69
Tablica 55:	Opseg UPP-a i DPP-a	72
Tablica 56:	Opseg DPP-a	72
Tablica 57:	Opseg UPP-a	73
Tablica 58:	Izvršeni mjenjački poslovi banaka	73
Tablica 59:	Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	73
Tablica 60:	Izveštene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	74
Tablica 61:	Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	74
Tablica 62:	Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	75
Tablica 63:	Izveštene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - leasing društva	75

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	15
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa ukupnog kapitala banaka u EU	16
Grafikon 3:	Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %	21
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %	22
Grafikon 5:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima	25
Grafikon 6:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka-CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	26
Grafikon 7:	Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta	28
Grafikon 8:	Ukupni depoziti (000 KM).....	29
Grafikon 9:	Omjer kredita i depozita.....	29
Grafikon 10:	Štednja stanovništva po razdobljima	30
Grafikon 11:	Kreditni rast (000 KM)	35
Grafikon 12:	Kreditni rast.....	36
Grafikon 13:	Udjel NPL-a u kreditima.....	39
Grafikon 14:	Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana.....	47

Popis grafikona:

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U FBiH na dan 31. 12. 2019. poslovalo je 15 komercijalnih banaka, sa 533 organizacijska dijela, u kojima je bilo zaposleno ukupno 6.659 osoba.

Ukupna neto aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 24,2 milijarde KM i za 2,1 milijardu KM ili 9,6% je veća u odnosu na 31. 12. 2018.

Ukupni kapital banaka u FBiH na dan 31. 12. 2019. iznosi 3,1 milijardu KM, što je za 160,3 milijuna KM ili 5,4% više u odnosu na kraj 2018. godine, od čega dionički kapital iznosi 1,3 milijarde KM. Udjel ukupnog kapitala u izvorima na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 13%. Regulatorni kapital iznosi 2,7 milijardi KM i povećan je za 211,3 milijuna KM ili 8,5% u odnosu na kraj 2018. godine. Temeljni kapital povećan je za 305,1 milijun KM ili 13%, dok je dopunski kapital smanjen za 93,8 milijuna KM ili 73,6%.

Stopa regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH na dan 31. 12. 2019. iznosi 17,9% i za 0,4 postotna boda veća je u odnosu na kraj 2018. godine, odnosno za 5,9 postotnih bodova od zakonom propisanog minimuma od 12%. Na razini bankarskog sektora FBiH, i ostale stope kapitala (stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala) su veće u odnosu na propisane minimume.

Stopa financijske poluge (odnos temeljnog kapitala i ukupne izloženosti banke) na razini bankarskog sektora FBiH na dan 31. 12. 2019. iznosi 10,5% i veća je za 0,4 postotna boda u odnosu na kraj 2018. godine, odnosno za 4,5 postotnih bodova od regulatorno propisanog minimuma od 6%.

Rizična aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 19,6 milijardi KM i za 1,1 milijardu KM ili 6,1% veća je u odnosu na kraj 2018. godine.

Nekvalitetna aktiva banaka iznosi 1,3 milijarde KM i smanjena je za 5,2% ili 69 milijuna KM u odnosu na kraj 2018. godine. Stopa pokrivenosti nekvalitetne aktive regulatornim RKG iznosi 79% i u odnosu na kraj 2018. godine smanjena je za 2,7 postotnih bodova.

Iznos stavki u statusu neizmirenja obveza na razini bankarskog sektora FBiH na kraju 2019. godine je 1,3 milijarde KM, sa stopom pokrivenosti ispravicima vrijednosti od 72,5%, dok je na kraju 2018. godine iznosio 1,4 milijarde KM sa stopom pokrivenosti ispravicima vrijednosti od 73,8%.

Kreditni, s udjelom od 62,8% u strukturi ukupne aktive, zabilježili su rast u odnosu na kraj 2018. godine u iznosu od 895,1 milijun KM ili 6,2%, tako da na dan 31. 12. 2019. iznose 15,2 milijarde KM. Rast kredita sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine ostvaren je kod kredita odobrenih stanovništvu, privatnim poduzećima, javnim poduzećima, bankarskim institucijama i nebankarskim financijskim institucijama, a smanjeno je kreditiranje vladinih institucija i ostalih sektora.

Kreditni odobreni pravnim osobama ostvarili su rast za 348,8 milijuna KM ili 4,7%, tako da na dan 31. 12. 2019. iznose 7,8 milijardi KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 51,4%. Kreditni dani

stanovništvu, u istom razdoblju, imaju rast za iznos od 546,3 milijuna KM ili 8%, s udjelom u ukupnim kreditima od 48,6% i na dan 31. 12. 2019. iznose 7,4 milijarde KM.

Udjel NPL-a je smanjen sa 8,5% na 7,6%, kao rezultat kreditnog rasta, aktivnosti na naplati i izvršenog otpisa. Udjel NPL-a pravnih osoba u odnosu na ukupne kredite pravnim osobama iznosi 9,4%, što je za 1,2 postotna boda manje u odnosu na kraj 2018. godine, a udjel NPL-a kod stanovništva u odnosu na ukupne kredite stanovništvu iznosi 5,7%, što je za 0,5 postotnih bodova manje u promatranom razdoblju.

Novčana sredstva iznose 7,6 milijardi KM ili 31,6% ukupne aktive i veća su za jednu milijardu KM ili 15,9% u odnosu na kraj 2018. godine.

Ulaganja u vrijednosne papire sa 31. 12. 2019. iznose 1,5 milijardi KM, s udjelom u aktivi od 6% i povećana su u odnosu na kraj 2018. godine za 11,6%.

Depoziti, kao najznačajniji izvor financiranja banaka, dostigli su iznos od 19,4 milijarde KM, uz ostvareni rast u iznosu od 1,8 milijardi KM ili 10,3%, s udjelom od 80,2% u ukupnoj pasivi. Štedni depoziti, kao najznačajniji i najveći segment depozitnog i financijskog potencijala banaka, povećani su za 769,3 milijuna KM ili 8,7% i iznose 9,6 milijardi KM.

Uzeti krediti iznose 856,6 milijuna KM, s udjelom od 3,5% u ukupnoj pasivi i smanjeni su za 6,3 milijuna KM ili 0,7% u odnosu na kraj 2018. godine.

Promatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je zadovoljavajuća likvidnost bankarskog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019.

Na razini bankarskog sektora u FBiH, prema izvještajnim podacima banaka sa 31. 12. 2019., iskazan je pozitivan financijski rezultat - dobit u iznosu od 273,9 milijuna KM, što je za 17,7 milijuna KM ili 6,9% više u odnosu na isto razdoblje 2018. godine. Sve banke, osim jedne, iskazale su dobit u poslovanju.

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

U FBiH sa 31. 12. 2019., dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U 2019. godini broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH je 374 u kojima je zaposleno 1.522 osoba.

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.12.2019. godine iznosi 631,3 milijuna KM i za 50,9 milijuna KM ili 8,8% je veća u odnosu na 31.12.2018. godine. U posmatranom periodu stopa rasta ukupne aktive MKD je 9,7%, a MKF 8,5%.

Ukupni neto mikrokrediti iznose 504,4 milijuna KM, što čini 79,9% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i veći su za 50,4 milijuna KM ili 11,1% u odnosu na 31. 12. 2018. Stopa rasta neto mikrokredita u MKD je 4,2%, dok je na razini MKF stopa rasta 13,9% u odnosu na 31. 12. 2018.

Ukupne obveze po uzetim kreditima mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznose 301,7 milijuna KM, s udjelom od 47,8% u ukupnoj pasivi i veće su za 22,1 milijun KM ili 7,9% u odnosu na 31. 12. 2018. U promatranom razdoblju rast kreditnih obveza MKD je 4,1%, a MKF 10,1%.

Ukupni kapital na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 294,3 milijuna KM ili 46,6% ukupne pasive i veći je za 21,4 milijuna KM ili 7,8% u odnosu na kraj 2018. godine, pri čemu je stopa rasta ukupnog kapitala MKD 15,9%, a MKF 6,5%.

Na razini mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2019. iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 19,5 milijuna KM, što je manje za 7% u odnosu na isto razdoblje 2018. godine. MKD su iskazala neto dobit u iznosu od 3,2 milijuna KM, te u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine predstavlja smanjenje za 39,2%, što je posljedica iskazanog gubitka u iznosu od dva milijuna KM kod dva MKD koja su u 2019. godini započela s obavljanjem poslovnih aktivnosti. MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 16,3 milijuna KM, što u odnosu na isto razdoblje 2018. godine predstavlja povećanje za 3,8%.

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31. 12. 2019. je 18,8%, što je u okviru propisanog pokazatelja (do 45%), a iskazani povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je pozitivan i iznosi 2,9%, što je u skladu s propisanim ograničenjem poslovanja.

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH ukazuju na rast ukupne aktive, mikrokreditnog portfelja, broja zaposlenih i ukupnog kapitala. Nastavljeno je poslovanje s pozitivnim finansijskim rezultatom. Pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfelja na razini sektora su u okviru propisanih ograničenja i nisu se značajnije mijenjali.

Osnovni pokazatelji poslovanja leasing sektora u FBiH

Leasing sustav u FBiH sa 31. 12. 2019. čini pet leasing društva (leasing sektor) i jedna komercijalna banka koja obavlja poslove finansijskog leasinga. U leasing sektoru FBiH je sa 31. 12. 2019. zaposleno ukupno 112 osoba (stalno zaposleni).

Ukupna aktiva leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2019. iznosila je 323,7 milijuna KM i veća je za 26,5 milijuna KM ili 8,9% u odnosu na 31. 12. 2018.

Neto potraživanja po osnovi finansijskog leasinga, kao najznačajnija stavka u strukturi ukupne aktive, iznose 241,1 milijun KM ili 74,5% ukupne aktive i u odnosu na 31. 12. 2018. veća su za iznos od 26,4 milijuna KM ili 12,3%. U pogledu kvalitete aktive leasing sektora u FBiH u 2019. godini uočen je porast dospjelih neizmirenih potraživanja za 36,1% u odnosu na 31. 12. 2018., te porast rezervi za gubitke po finansijskom leasingu za 197,1%, uzrokovan porastom rezervi kod jednog leasing društva, koje sudjeluje sa 78,8% u ukupnim rezervama za gubitke. Od ukupnog iznosa iskazanih rezervi za gubitke, 78,8% se odnosi na jedno leasing društvo koje je u 2019. godini ostvarilo najveći gubitak. Ukupan broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora (financijski i operativni leasing) u promatranom razdoblju bilježe rast za 18,5%, odnosno 2,2%.

U strukturi ukupne pasive leasing sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. najveću stavku predstavljaju obveze po uzetim kreditima u iznosu od 286,3 milijuna KM, koje su u cijelosti dugoročnog karaktera i čine 88,4% ukupne pasive. U odnosu na 31. 12. 2018. ove obveze su povećane za iznos od 33,9 milijuna KM ili 13,4%.

Ukupni kapital leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2019. iznosi 29,5 milijuna KM, što čini 9,1% ukupne pasive leasing sektora FBiH i u usporedbi sa 31. 12. 2018. smanjen je za iznos od 7,3 milijuna KM ili 19,8%.

Na razini leasing sektora u FBiH u razdoblju 1.1.-31.12.2019. iskazan je gubitak u iznosu od jedan milijun KM, što predstavlja smanjenje za 4,3 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine, i rezultat je povećanih kamatnih rashoda uslijed porasta kreditnog zaduženja leasing društava i značajnog porasta troškova rezervi za gubitke.

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Sa 31. 12. 2019., poslove faktoringa u FBiH obavljale su četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu. U četvrtom kvartalu 2019. godine, FBA je ukinula odobrenje za obavljanje poslova faktoringa jedinom registriranom društvu za faktoring.

U FBiH je sa 31. 12. 2019. zaključen 351 ugovor o faktoringu ukupne nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 175,8 milijuna KM i ukupne vrijednosti isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima (obrnuti faktoring) u iznosu od 2,3 milijuna KM. U odnosu na broj zaključenih ugovora o faktoringu u prethodnoj godini, u 2019. godini zabilježeno je povećanje broja zaključenih ugovora za 21%, dok nominalna vrijednost otkupljenih novčanih potraživanja i plaćenih kupčevih obveza prema dobavljaču također bilježi povećanje od 35,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH za razdoblje 1.1. - 31.12.2019. iznosili su 2,2 milijuna KM, koji su u usporedbi s istim razdobljem 2018. godine veći za 29,9%.

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti sukladno odredbama ZoA, međunarodnim standardima, načelima supervizije i pravilima struke. UO FBA obavlja opći nadzor poslovanja FBA, te sukladno zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz djelokruga FBA i za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH. U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na web stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje odobrava UO FBA.

Informacija o SBS sa stanjem na dan 31. 12. 2019. po konačnim nerevidiranim podacima sačinjena je korištenjem referentnih izvora, koje su činili obrađeni izvještajni podaci koje SBS dostavljaju FBA u propisanim formatima i rokovima, te drugi podaci i informacije koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u pet dijelova. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje, poslovanje banaka u EU i glavne izazove i rizike za bankovni sustav u BiH. U drugom dijelu prezentirane su informacije o regulatornim aktivnostima FBA tijekom 2019. godine za SBS, odnosno segmente od značaja za vršenje nadzora. Treći dio obuhvaća detaljnu analizu bankarskog sektora FBiH, u pogledu bankarske supervizije, njegove strukture, financijskih pokazatelja poslovanja, regulative i preporuka FBA za bankarski sektor u FBiH. Četvrti dio odnosi se na detaljnu analizu poslovanja nedepozitnih financijskih institucija, kao i usklađenosti poslovanja istih sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i leasing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, s pripadajućim preporukama FBA. Peti dio odnosi se na usklađenost banaka u obavljanju platnog prometa i SBS sa standardima SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderirane NKS i EKS za MKO i ugovore o financijskom leasingu po segmentima prezentira se s ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti za korisnike financijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Sastavni dio Informacije je i pregled pravnog okvira za rad i nadzor poslovanja SBS, koji je dan u Prilogu 1 - Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH.

Podaci izraženi u postocima u Informaciji iskazani su u pravilu s jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno.

1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I PREGLED POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Bankovni sustav u BiH je likvidan, dobro kapitaliziran i profitabilan. Sukladno navedenom, entitetske agencije za bankarstvo prilikom uređenja, kontrole i nadzora SBS uzimaju u obzir slabosti i rizike, trenutno okruženje i regulatorni okvir. Tijekom 2019. nastavljen je trend rasta depozita i kredita u uvjetima ekonomskog rasta i visoke likvidnosti, kao i trend smanjenja kamatnih stopa i poboljšanja kvalitete aktive banaka.

Važan doprinos visokoj likvidnosti i smanjenju kamatnih stopa došao je iz međunarodnog okruženja. Tijekom 2019. godine ECB je relaksirala instrumente monetarne politike, a FED je tri puta smanjila kamatne stopa za po 25 baznih bodova.

Jačanje monetarne ekspanzije tijekom 2019. godine nastupilo je nakon zaoštavanja monetarne politike u drugoj polovici 2018. godine. Mjere monetarne ekspanzije obnovljene su zbog usporavanja globalnog, američkog i europskog ekonomskog rasta tijekom 2019. godine. Takvi su trendovi bili posebno izraženi u drugoj polovici godine. Do usporavanja je došlo zbog povećane neizvjesnosti nakon kulminacije tenzija između Kine i SAD-a i pada aktivnosti u industriji, što je posebno pogodilo njemačke industrijske proizvođače predvođene autoindustrijom.

1.1. Makroekonomsko okruženje i poslovanje banaka u EU

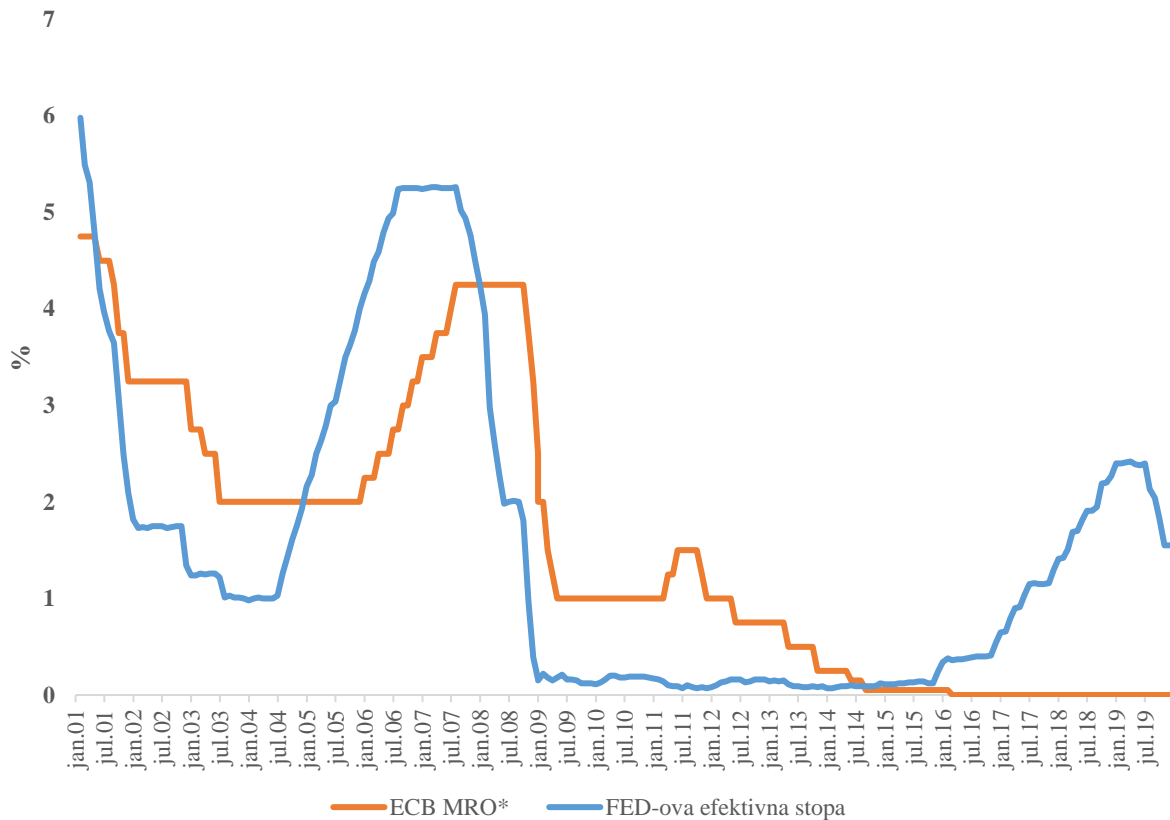
Preliminarni podaci o rastu BDP-a najveće europske ekonomije Njemačke ukazuju na sporiji rast po značajno manjoj stopi u usporedbi s ranijim godinama od oko 0,6% 2019. godine. Takav rezultat predstavlja značajan podbačaj u odnosu na očekivanja. Talijanska ekonomija nastavila se kolebati na rubu recesije, oko nulte stope rasta, a nešto dinamičnija francuska ekonomija počela je pokazivati znakove usporavanja prema kraju 2019. godine.

Glavne uzroke usporavanja treba tražiti u tri vrste neizvjesnosti:

- Prvi faktor je usporavanje rasta Kine koja je ključno tržište za njemačke industrijske proizvođače, naročito za autoindustriju;
- Drugi faktor su unutarnji problemi autoindustrije, povezani s emisijskim standardima i tehnološkim promjenama;
- Treća neizvjesnost povezana je s takozvanim „tvrdim Brexitom“, koji već duže vrijeme ima negativno djelovanje na europsku ekonomiju.

Upravno vijeće ECB u takvim je uvjetima odlučilo ponovo pokrenuti mjesečne otkupe obveznica tempom od 20 milijardi EUR-a na mjesec (eng. „Asset Purchase Program“, APP). Relaksirani su i uvjeti korištenja sredstava iz programa ciljanih dugoročnih operacija (TLTRO), smanjena je kamatna stopa na depozite kreditnih institucija kod ECB-a sa -0,4% na -0,5% i uveden je novi sustav obračuna. S ciljem slabljenja utjecaja monetarne politike na pad kamatne marže kreditnih institucija u eurozoni, negativna kamatna stopa plaća se samo na viškove likvidnosti koji prelaze šesterostruki iznos obvezne rezerve.

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

* Eng. Marginal Refinancing Operations
Izvor: ECB, FED

Nakon rasta kamatnih stopa u razdoblju 2016-2018. godina, FED je krajem 2018. godine bila suočena sa snažnim padom cijena dionica. Rast kamatnih stopa na federalna sredstva zaustavljen je u rasponu 2,25% - 2,50%, a zatim su uslijedila tri smanjenja kamatnih stopa u iznosima od po 0,25 postotna boda od sredine do kraja 2019. godine.

Raspon kamatne stope na federalna sredstva utvrđen je između 1,50% i 1,75% krajem 2019. godine. Američka ekonomija nastavila je rasti po višim stopama od europske, oko 2% godišnje.

Monetarna ekspanzija produljila je razdoblje ekonomskog rasta i utjecala na daljnji pad kamatnih stopa. Budući da su kamatne stope u EU za oko 1,5 postotnih bodova niže nego u SAD-u, prvorazredne državne obveznice, poput njemačkih desetogodišnjih, ponovo su ušle u zonu negativnih prinosa. Prinosi su negativni od svibnja 2019. godine. Trend se prelio na opće smanjenje kamatnih stopa, te su i slovenske desetogodišnje državne obveznice povremeno bilježile negativne prinose.

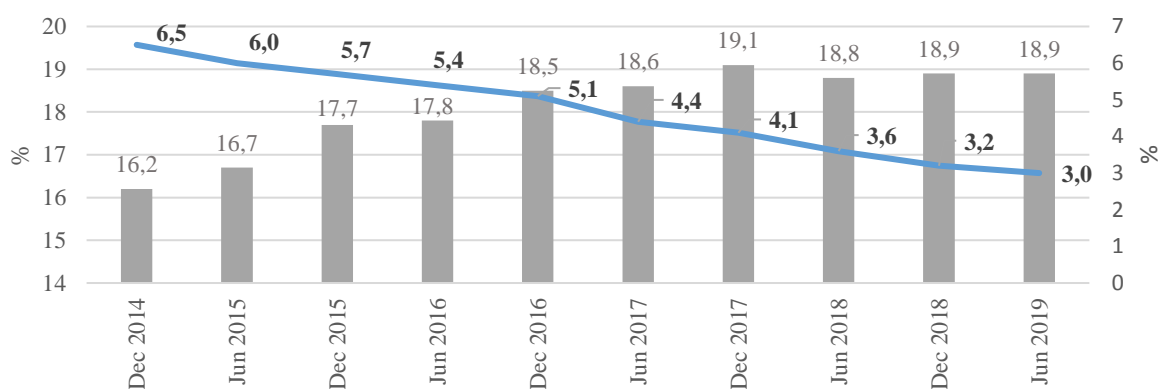
U takvim uvjetima, ekonomije jugoistočne Europe i dalje su bilježile ekonomski rast. Slovenija, koja je najuže povezana s usporenom njemačkom ekonomijom, također je imala usporavanje u usporedbi s razdobljem 2016-2018. godina, dok su Hrvatska i Srbija imale relativno dinamičan ekonomski rast po stopama od oko 3%-4%.

Tablica 1: Odabrani makroekonomski pokazatelji

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Rast BDP-a u %						
SAD	2,6	2,9	1,5	2,2	2,9	2,4
Eurozona	1,4	2,1	1,9	2,5	1,9	1,2
EU	1,8	2,4	2,1	2,7	2,1	1,5
Slovenija	3,0	2,3	3,1	4,8	4,1	2,5
Hrvatska	-0,1	2,4	3,5	3,1	2,7	2,9
Srbija	-1,6	1,8	3,3	2,1	4,3	3,5
BiH	1,2	3,1	3,2	3,1	3,6	2,8
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
SAD	1,6	0,1	1,3	2,1	1,9	2,3
Eurozona	0,4	0,2	0,2	1,4	1,7	1,8
BiH	-0,9	-1,0	-1,6	0,8	1,4	1,1
Najvažnije kamatne stope						
6-mjesečni euribor u % ¹	0,18	-0,05	-0,22	-0,27	-0,25	-0,35
Prinos na 10-godišnju njemačku državnu obveznicu u % ²	0,59	0,55	0,25	0,30	0,19	-0,30
Prinos na 10-godišnju talijansku državnu obveznicu u %	1,99	1,58	1,89	1,80	2,98	1,37

U uvjetima očuvanog, premda usporenog ekonomskog rasta, europske banke su povećale kreditnu aktivnost i izloženost rizicima. Rast rizikom ponderirane aktive iznosio je 3% od sredine 2018. godine do sredine 2019. godine. Krediti stanovništvu rasli su po stopi 3,4%, a krediti pravnim osobama povećani su za 2,8%. Udio NPL-a smanjen je sa 3,6% na 3%. U isto vrijeme, omjer ukupnog regulatornog kapitala zadržan je na relativno visokoj razini od gotovo 19%. Profitabilnost mjerena povratom na kapital smanjena je sa 7,2% na 7%, što izaziva zabrinutost zbog zaoštrene konkurencije u sektoru, jačanja konkurencije iz nebankarskog sektora, naročito „fintecha“ i veoma niskih tržišnih valuacija bankarskih dionica, što ograničava banke u pogledu prikupljanja svježeg kapitala.

Grafikon 2: Omjer NPL i stopa ukupnog kapitala banaka u EU

Izvor: EBA Risk Assessment, November 2019.

¹ Podatak za razdoblje odnosi se na euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom razdoblju.

² Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog razdoblja

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, October 2019.; Eurostat.

1.2. Glavni izazovi i rizici za bankovni sustav u BiH

Povoljno vanjsko okruženje, ekonomski rast, pad administrativne stope nezaposlenosti sa 19,2% na 18,4% tijekom 2019. godine, te visoka likvidnost i smanjenje kamatnih stopa koje je naročito izraženo kod potrošačkih kredita, pogodovali su rastu aktivnosti banaka u FBiH. Omjer aktive banaka i BDP prešao je na kraju 2018. godine vrijednost od 100%, te se nastavio blago povećavati i u 2019. godini.

Prosječna kreditna zaduženost po stanovniku u FBiH dostigla je iznos od 3.334 KM do 30. 9. 2019. Taj iznos predstavlja približno 3,6 prosječnih mjesečnih plaća. Omjer je blago povećan u odnosu na kraj 2018. godine kada je iznosio 3,5. Omjer kredita stanovništvu i BDP-a povećan je sa 31,1% na kraju 2018. godine na procijenjenih oko 32% na kraju 2019. godine. Omjer kredita stanovništvu i BDP-a kreće se oko očekivanih vrijednosti s obzirom na dostignutu razinu razvoja. Visoki udjel potrošačkih kredita poziva na pojačan oprez u oblikovanju kreditnih politika banaka.

Udjel NPL-a u odnosu na ukupne kredite bankarskog sektora FBiH ima trend smanjenja i sa 31. 12. 2019. iznosi 7,6%. Prema raspoloživim podacima, udjel NPL-a u odnosu na ukupne kredite u EU je iznosio 2,9% a u području Euro sustava 3,4%.

Analizirajući pokazatelje poslovanja bankovnog sustava u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankovni sustav u BiH najvećim dijelom odnose se na razinu kamatnih stopa, NPL, likvidnost, ekonomske prilike, održavanje profitabilnosti, uvjete na tradicionalnim tržištima, političke prilike i dr.

Poslovanje u uvjetima niskih kamatnih stopa može djelovati poticajno na rast gospodarstva. Međutim, niske i negativne kamatne stope imaju dugoročne efekte na strukturu aktive i pasive. Neizbježne promjene u strukturi prihoda i rashoda banaka mogu rezultirati i promjenama poslovnih modela i obrnuto. Banke se intenzivnije usmjeravaju na sektore u kojima se zadržavaju nešto veće kamatne stope („retail“ segment i potrošački proizvodi) ili proizvode gdje postoji mogućnost brže promjene pristupa u slučaju rasta kamatnih stopa (pojačano kratkoročno kreditiranje gospodarstva). Slabosti ekonomije su i dalje naglašene tako da nagli rast kamatnih stopa ili promjena poslovnih modela banaka može rezultirati naknadnim nepovoljnim efektima (npr. rast NPL).

Udio NPL se kontinuirano smanjuje, kao rezultat aktivnog pristupa naplati i mjera koje su propisivale entitetske agencije za bankarstvo. Naročito se inzistiralo na transparentnom iskazivanju kvalitete aktive i preciznom planiranju upravljanja nekvalitetnom aktivom. Generalni je stav da, pored primjene mjera koje su usklađene s načelima koji se primjenjuju u EU, postoji potreba stalnog preispitivanja stanja tržišta i pristupa.

Bankovni sustav i „tradicionalni“ pristup bankarstvu glavno su obilježje financijskog sustava u BiH. Iako su dosadašnji efekti tehnološkog razvoja očigledni, primjena novih tehnologija u budućnosti može imati značajan utjecaj na poslovne modele banaka i dati šansu novim sudionicima na tržištu.

Stabilnost i razvoj bankovnog sustava BiH nije bila upitna i pored povremenih naglašanih lokalnih i regionalnih političkih nestabilnosti. U bankovnom sustavu se izdvajaju banke sa sjedištem u EU i kao takve imaju značaj kod formiranja regionalnih ekonomskih veza i veza sa EU. Mehanizmi koji se vežu za EU imaju ulogu kod održavanja sveukupne stabilnosti.

Moguće mjere koje će se provoditi od strane entitetskih agencija za bankarstvo ovise o daljnjim procjenama rizika i izazova. Pored stalnog usklađivanja regulatornog okvira u svim oblastima upravljanja rizicima, izloženost “cyber“ rizicima, rizici koji se odnose na platne sustave i SPNIFTA dobivaju još više na značaju i razmatraju se intenzivnije.

Gospodarstvo u BiH je u značajnoj mjeri osjetljivo na promjene ekonomskih prilika izvan BiH (EU, regionalna i globalna ekonomska kretanja, te najnovija prijetnja koronavirusom). Pandemija nastala pojavom virusnog oboljenja „COVID-19“ imat će negativan efekt na ekonomiju na globalnoj razini, što će posljedično utjecati i na ekonomiju BiH u narednom razdoblju.

Dosadašnji pristup entitetskih agencija za bankarstvo, koji se opisuje kao oprezan i konzervativan, će se prilagođavati novim izazovima. Visoka kapitaliziranost bankovnog sustava daje mogućnost za apsorpciju više razine rizika kojem bi banke mogle biti izložene u kriznim uvjetima i osigurava ključne pretpostavke za kontinuitet poslovanja banaka. Entitetske agencije za bankarstvo su u potpunosti opredijeljene za odgovarajuću primjenu regulatornog okvira koje propisuju relevantne institucije EU, a koje se odnose na postojeće i nove oblasti upravljanja rizicima.

2. REGULATORNI OKVIR SBS

Aktivnosti FBA u oblasti nadzora i razvoja regulative bankarskog sektora u 2019. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i dobre kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH.

U cilju implementacije nove regulative za banke, novih računovodstvenih standarda (MSFI 9, 16 i dr.) i uvođenja SREP-a, realizirani su, ili su u tijeku značajni razvojni projekti uz tehničku pomoć SB i USAID. Realizirane su i planirane aktivnosti u okviru dugoročnog SREP projekta, uspostave novog procesa supervizorskog pregleda i ocjene i usvojena je SREP metodologija. Sačinjena je nova regulativa za implementaciju propisa za primjenu standarda MSFI 9, podzakonski akti za ILAAP, pripremljen je metodološki okvir za provedbu supervizorskih stres testova, izvršena je supervizorska ocjena ICAAP izvješća banaka, ocjena planova oporavka, izrađeni su prvi planovi restrukturiranja i dr.

Nastavljene su aktivnosti na jačanju i unapređenju suradnje, kako s domaćim, tako i s međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanju bilateralne i multilateralne suradnje s bankarskim regulatorima iz zemlje, regije i šire, na temelju postojećih i novih sporazuma o suradnji i razmjeni informacija.

U segmentu poslovanja i nadzora nedepozitnih finansijskih institucija, FBA je sukladno svojim nadležnostima unaprijedila regulatorni okvir, putem donošenja seta novih i izmjene postojećih podzakonskih akata kojim se uređuje rad i nadzor poslovanja MKO, leasing društava i faktoring poslovanja u FBiH.

FBA će nastaviti s unapređenjem i razvojem regulative u segmentu nadzora nedepozitnih finansijskih institucija, sukladno propisanim nadležnostima, s ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti sektora nedepozitnih finansijskih institucija u FBiH i unapređenja njegovog zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja.

3. BANKARSKI SEKTOR

3.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

3.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31. 12. 2019. u FBiH bankarsku dozvolu ima 15 komercijalnih banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2018. i sve banke su članice AOD.

Posebnim zakonskim propisom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH, a njezin nadzor se obavlja u skladu s Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 2. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31. 12. 2019.

Banke iz FBiH su sa 31. 12. 2019. imale ukupno 533 organizacijskih dijelova, što je za šesnaest organizacijskih dijelova ili 2,9% manje u odnosu na 31. 12. 2018. Na području FBiH nalazi se 470 organizacijskih dijelova banaka. Sedam banaka iz FBiH imale su 53 organizacijska dijela u RS-u, a devet banaka je imalo deset organizacijskih dijelova u BD-u.

Tri banke iz RS-a imaju 27 organizacijskih dijelova u FBiH, što je za dva organizacijska dijela više u odnosu na 31. 12. 2018.

U sljedećem pregledu prikazana je organizacijska struktura banaka u FBiH na dan 31. 12. 2019.:

<i>Tablica 2: Banke FBiH, organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH i mreža bankomata i POS uređaja</i>					
R. br.	Naziv banke	Poslovna jedinica/ podružnica	Ostali organizacijski dijelovi	POS uređaji	Bankomati
I. Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)					
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	38	-	-	81
2.	ASA Banka d.d. Sarajevo	8	6	-	27
3.	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	34	1	-	55
4.	Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH Sarajevo	53	-	2.889	116
5.	Komercijalno-investiciona banka d.d. V. Kladiša	10	2	-	4
6.	NLB Banka d.d. Sarajevo	38	-	1.817	83
7.	Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo	14	-	-	23
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	6	-	-	14
9.	Raiffeisen Bank d.d. BiH Sarajevo	106	-	8.728	282
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	32	-	33	67
11.	Sparkasse Bank d.d. BiH Sarajevo	49	-	-	108
12.	UniCredit Bank d.d. Mostar	74	-	8.805	277
13.	Union Banka d.d. Sarajevo	13	-	-	15
14.	Vakufska banka d.d. Sarajevo	17	-	-	23
15.	ZiraatBank BH d.d. Sarajevo	18	14	840	66
	Ukupno I:	510	23	23.112	1.241
II. Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH					
1.	Komercijalna banka a.d. Banja Luka	2	-	-	1
2.	Nova banka a.d. Banja Luka	12	2	603	28
3.	MF banka a.d. Banja Luka	11	-	-	11
	Ukupno II:	25	2	603	40

3.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel

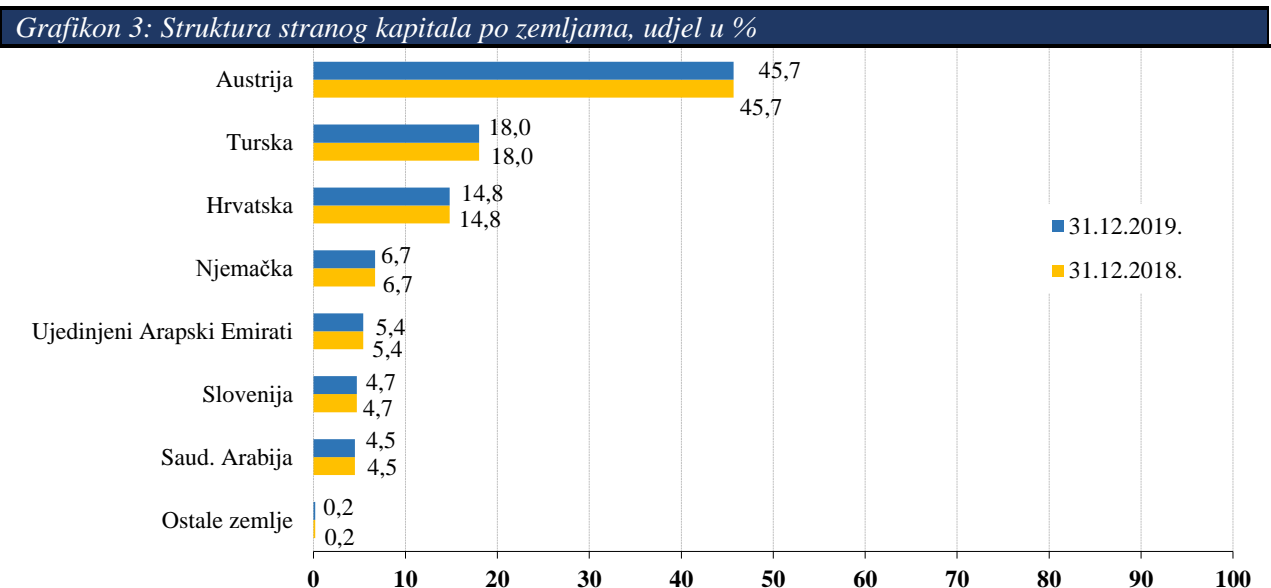
Vlasnička struktura banaka³ u FBiH na dan 31. 12. 2019., na temelju raspoloživih informacija i uvida u samim bankama, je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 14 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu⁴ - jedna banka.

Od 14 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je deset banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Ako se analizira samo strani kapital, prema kriteriju zemlje porijekla dioničara, na dan 31. 12. 2019. stanje je nepromijenjeno u odnosu na kraj 2018. godine, s obzirom da najveći udjel i dalje imaju dioničari iz Austrije (45,7% stranog kapitala), zatim Turske (18%) i Hrvatske (14,8%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačni udjel.

Struktura stranog kapitala po zemljama daje se u sljedećem grafikonu:

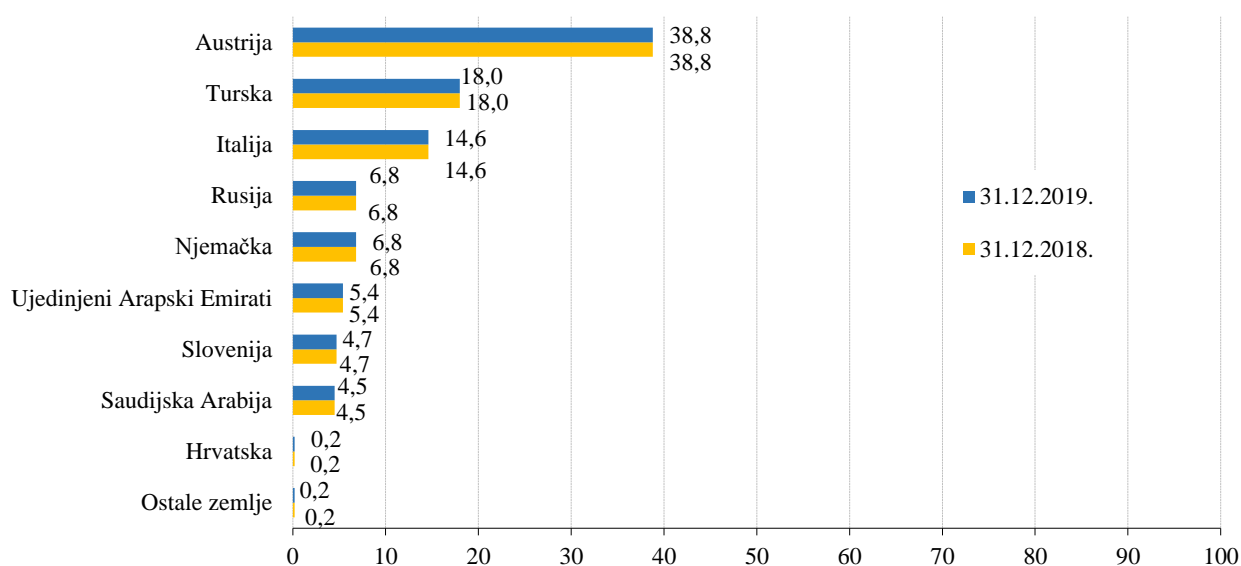
Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH.

Prema ovom kriteriju stanje je, također, nepromijenjeno u odnosu na kraj 2018. godine, s obzirom da najveći udjel imaju bankarske grupe i banke iz Austrije, zatim iz Turske i Italije, dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajniji pojedinačni udjel (ispod 7%).

Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe daje se u sljedećem grafikonu:

³ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka

⁴ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe⁵, udjel u %

Struktura vlasništva prema vrijednosti ukupnog kapitala daje se u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Banke	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Državne banke	53.507	1,9	61.488	2,1	68.881	2,2	115	112
Privatne banke	2.811.542	98,1	2.909.598	97,9	3.062.473	97,8	103	105
Ukupno	2.865.049	100	2.971.086	100	3.131.354	100	104	105

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 31. 12. 2019., povećan je za 5,4% u odnosu na kraj 2018. godine i iznosi 3,1 milijardu KM.

Povećanje ukupnog kapitala za 160,3 milijuna KM ostvareno je kao neto efekt: povećanja po osnovi tekućeg financijskog rezultata u iznosu od 274 milijuna KM, povećanja vrijednosti vrijednosnih papira koji se klasificiraju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u iznosu od 19,8 milijuna KM, povećanja po osnovi fer vrijednosti materijalne imovine u iznosu od dva milijuna KM, te smanjenja po osnovi prijenosa na obveze za isplatu dividendi iz dobiti za 2018. godinu u iznosu od 129,8 milijuna KM (tri banke), prijenosa na obveze za obračunati porez na prenesene RKG formirane iz dobiti u temeljni kapital u iznosu od 2,7 milijuna KM (četiri banke) i smanjenja po osnovi korekcije naplaćene naknade po osnovi police osiguranja za kredite za 2018. godinu u iznosu od tri milijuna KM (jedna banka).

Promatrano kroz udjel državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji analitički pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH, što je prikazano u sljedećoj tablici:

⁵ Pored zemalja sjedišta matice-bankarske grupe čije su članice banke iz FBiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz FBiH

- 000 KM -

Tablica 4: Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala

Dionički kapital	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državni kapital	31.619	2,6	41.619	3,2	41.619	3,2	132	100
Privatni kapital (rezidenti)	142.109	11,6	139.637	10,7	139.355	10,7	98	100
Strani kapital (nerezidenti)	1.052.061	85,8	1.118.444	86,1	1.118.725	86,1	106	100
Ukupno	1.225.789	100	1.299.700	100	1.299.699	100	106	100

Ukupan dionički kapital banaka, kao i udjel državnog kapitala, privatnog kapitala (rezidenti) i stranog kapitala (nerezidenti) sa 31. 12. 2019. ostalo je na istoj razini u odnosu na kraj 2018. godine.

3.1.3. Kadrovska struktura

Na razini bankarskog sektora na dan 31. 12. 2019. broj zaposlenih je 6.659 i manji je za 80 zaposlenih ili 1,2% u odnosu na kraj 2018. godine. Smanjenje broja zaposlenih prisutno je kod devet banaka, dok je kod šest banaka došlo do povećanja broja zaposlenih.

Pregled kvalifikacijske strukture zaposlenih na razini bankarskog sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tablici:

Tablica 5: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH

Stupanj stručne spreme	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema - VSS	3.970	59,7	4.102	60,9	4.125	61,9	103	101
Viša stručna sprema - VŠS	525	7,9	520	7,7	485	7,3	99	93
Srednja stručna sprema - SSS	2.149	32,3	2.108	31,3	2.041	30,7	98	97
Ostali	11	0,2	9	0,1	8	0,1	82	89
Ukupno	6.655	100	6.739	100	6.659	100	101	99

Povećanje broja zaposlenih u bankarskom sektoru FBiH sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine, prisutno je kod zaposlenih s visokom stručnom spremom, koja je i najviše zastupljena u ukupnoj kvalifikacijskoj strukturi zaposlenih u bankama u FBiH.

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom, pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

U sljedećoj tablici daje se pregled ukupne aktive po zaposlenom u bankarskom sektoru FBiH po razdobljima:

- 000 KM -

Tablica 6: Ukupna aktiva po zaposlenom

31. 12. 2017.			31. 12. 2018.			31. 12. 2019.		
Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva	Aktiva po zaposl.
6.655	20.209.851	3.037	6.739	22.094.135	3.279	6.659	24.210.567	3.636

3.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.1. Bilanca stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivne podbilance jedne banke s većinskim državnim kapitalom⁶, a sukladno odredbama Zakona o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke s većinskim državnim kapitalom obvezne izvješćivati FBA na bazi „ukupne“ bilance stanja, raščlanjene na: pasivnu, neutralnu i aktivnu podbilancu.

S tim u vezi su iskazani podaci u Prilogu 3. ove Informacije - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca). U Prilogu 4. daje se pregled aktive, kredita, depozita i financijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31. 12. 2019.

U sljedećoj tablici daje se pregled bilance stanja bankarskog sektora:

- 000 KM -

Tablica 7: Bilanca stanja

O p i s	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	8=(4/2)	9=(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
AKTIVA (IMOVINA):								
Novčana sredstva	5.794.664	28,7	6.591.117	29,8	7.641.570	31,6	114	116
Vrijednosni papiri	1.228.432	6,1	1.304.626	5,9	1.456.321	6,0	106	112
Plasmani drugim bankama	350.980	1,7	270.604	1,2	149.197	0,6	77	55
Kreditni	13.178.860	65,2	14.325.634	64,8	15.220.759	62,8	109	106
Ispravak vrijed.	1.166.804	5,8	1.190.760	5,4	1.120.940	4,6	102	94
Kreditni-neto (kreditni minus isp. vrij.)	12.012.056	59,4	13.134.874	59,5	14.099.819	58,2	109	107
Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	529.941	2,6	531.767	2,4	600.684	2,5	100	113
Ostala aktiva	293.778	1,5	261.147	1,2	262.976	1,1	89	101
UKUPNA AKTIVA	20.209.851	100	22.094.135	100	24.210.567	100	109	110
PASIVA (OBVEZE):								
Depoziti	15.814.723	78,3	17.604.487	79,7	19.414.294	80,2	111	110
Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0
Obveze po uzetim kreditima	835.667	4,1	862.931	3,9	856.626	3,5	103	99
Ostale obveze	694.412	3,4	655.631	3,0	808.293	3,3	94	123
KAPITAL								
Kapital	2.865.049	14,2	2.971.086	13,4	3.131.354	13,0	104	105
UKUPNO PASIVA (OBVEZE I KAPITAL)	20.209.851	100	22.094.135	100	24.210.567	100	109	110

Ukupna neto aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 24,2 milijarde KM i za 2,1 milijardu KM ili 9,6% je veća u odnosu na kraj 2018. godine. U strukturi aktive banaka najveći udjel imaju neto krediti (58,2%), zatim slijede novčana sredstva (31,6%), vrijednosni papiri (6%), fiksna aktiva (2,5%), ostala aktiva (1,1%) i plasmani drugim bankama (0,6%). U okviru pasive bilance banaka najveći udjel imaju depoziti (80,2%), zatim slijedi kapital (13%), te obveze po uzetim kreditima (3,5%) i ostale obveze (3,3%).

Sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine zabilježen je rast novčanih sredstava za 1,1 milijardu KM ili 15,9%, vrijednosnih papira za 151,7 milijuna KM ili 11,6%, kredita za 895,1 milijuna KM ili 6,2%, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive za 68,9 milijuna KM ili 13%, kao i ostale aktive za 1,8 milijuna KM ili 0,7%. U promatranom razdoblju u pasivi bilance banaka prisutan je rast depozita za 1,8 milijardi KM ili 10,3%, ostalih obveza za 152,7 milijuna KM ili

⁶ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnoj" bilanci iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država i one iznose 712,8 milijuna KM

23,3%, a ukupnog kapitala za 160,3 milijuna KM ili 5,4%, dok je zabilježen pad obveza po uzetim kreditima za 6,3 milijuna KM ili 0,7%.

U sljedećoj tablici daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

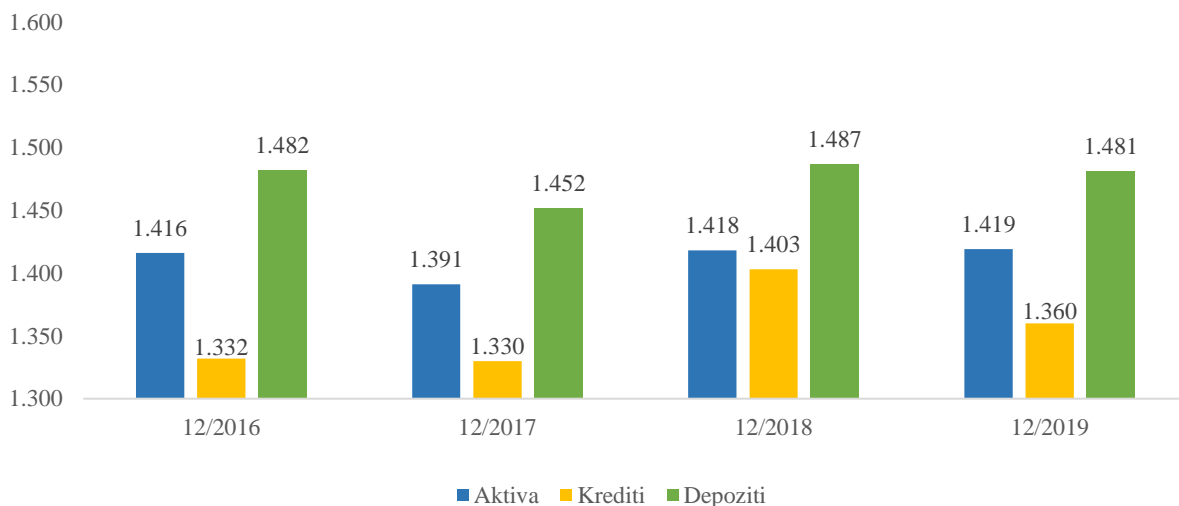
- 000 KM -

Tablica 8: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

Banke	31. 12. 2017.			31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			Indeks	
	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	11=(6/3)	12=(9/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Državne	1	654.373	3,2	1	775.490	3,5	1	801.261	3,3	119	103
Privatne	14	19.555.478	96,8	14	21.318.645	96,5	14	23.409.306	96,7	109	110
Ukupno	15	20.209.851	100	15	22.094.135	100	15	24.210.567	100	109	110

Pokazatelj koncentracija u tri najznačajnija segmenta bankarskog poslovanja: u aktivi, kreditima i depozitima je vrijednost Herfindahlova indeksa⁷. Pregled istog po razdobljima, daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 5: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima

Sa 31. 12. 2019. godine Herfindahlov indeks koncentracije u odnosu na kraj 2018. godine je smanjen za kredite za 43 jedinice i depozite za šest jedinica, a za aktivu povećan za jednu jedinicu. Herfindahlov indeks koncentracije za promatrani razdoblje pokazuje umjerenu koncentraciju⁸ u sve tri relevantne kategorije (aktivi, kreditima i depozitima).

Drugi pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru je omjer tržišne koncentracije, odnosno koncentracijska stopa⁹ (u daljnjem tekstu: CR), koja pokazuje ukupni udjel najvećih banaka u

⁷ Naziva se još i Hirschmann-Herfindahlov indeks ili HHI, a izračunava se po formuli $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$, a predstavlja zbroj kvadrata

postotnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih sudionika u sustavu. Treba napomenuti da indeks ne raste linearno, te da vrijednost od npr. 3000 ne znači da je koncentracija u sustavu 30%. U hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke u sustavu, HHI bi bio maksimalnih 10000.

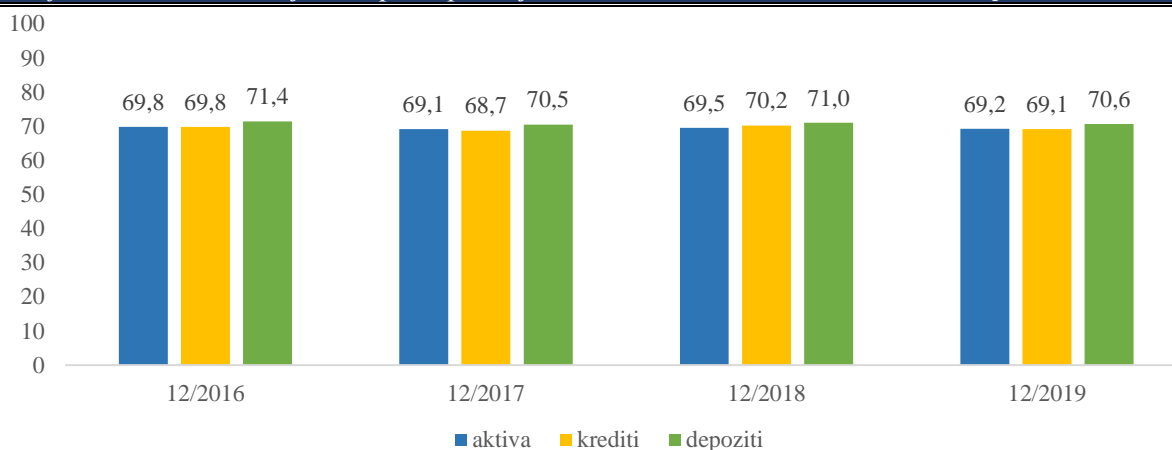
⁸ Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

⁹ Engl.: concentration ratio (CR), označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun.

sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. Ako se promatra ukupan udjel pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine, prisutno je smanjenje udjela u svim kategorijama, kod tržišnog udjela za 0,3 postotna boda, kredita za 1,1 postotni bod i depozita za 0,4 postotna boda. Dvije najveće banke u sektoru čine 46,4% tržišta (aktiva 46,8%, krediti 44,2% i depoziti 48,3%).

Pregled koncentracijskih stopa za pet najvećih banaka u sektoru daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 6: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive¹⁰. Sa 31. 12. 2019. u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke s udjelom od 56,5%, koje čine I. grupu banaka s aktivom preko dvije milijarde KM.

U sljedećoj tablici daje se pregled iznosa i udjela grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz razdoblja:

- 000 KM -

Tablica 9: Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz razdoblja

Iznos aktive	31. 12. 2017.			31. 12. 2018.			31. 12. 2019.		
	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka
I. (preko 2 milijarde KM)	9.404.805	46,5	2	12.456.111	56,4	3	13.686.527	56,5	3
II. (1-2 milijarde KM)	6.626.507	32,8	5	6.075.531	27,5	5	6.645.925	27,5	5
III. (0,5-1 milijarda KM)	2.465.564	12,2	3	2.168.293	9,8	3	3.451.044	14,2	5
IV. (0,1-0,5 milijarde KM)	1.613.136	8	4	1.394.200	6,3	4	427.071	1,8	2
V. (ispod 0,1 milijarde KM)	99.839	0,5	1	0	0,0	0	0	0,0	0
Ukupno	20.209.851	100	15	22.094.135	100	15	24.210.567	100	15

Promjena u strukturi, odnosno udjelu grupa banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora FBiH sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine nastala je kod III. grupe banaka (povećanje udjela za 4,4 postotna boda) zbog prelaska dvije banke iz IV. grupe banaka u III. grupu banaka. U promatranom razdoblju nijedna banka nema aktivnu manju od 100 milijuna KM.

Novčana sredstva na razini bankarskog sektora FBiH sa 31. 12. 2019. iznosila su 7,6 milijardi KM i pregled istih kroz razdoblja daje se u sljedećoj tablici:

¹⁰ Banke su podijeljene u pet grupa u zavisnosti od veličine aktive.

- 000 KM -

Novčana sredstva	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	800.215	13,8	910.481	13,8	1.004.445	13,1	114	110
Račun rezervi kod CBBiH	3.823.980	66,0	4.002.281	60,7	4.329.659	56,7	105	108
Računi kod depoz. inst. u BiH	41.411	0,7	38.746	0,6	48.611	0,6	94	125
Računi kod depoz. inst. u inozem.	1.127.877	19,5	1.639.544	24,9	2.258.758	29,6	145	138
Novč. sred. u procesu naplate	1.181	0,0	65	0,0	97	0,0	6	149
Ukupno	5.794.664	100	6.591.117	100	7.641.570	100	114	116

Sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava u okviru svih računa. Najznačajnije povećanje prisutno je kod sredstava banaka na računima kod depozitnih institucija u inozemstvu, povećanje za 619,2 milijuna KM ili 37,8%. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine, udjel domaće valute smanjen je sa 71,3% na 66,7%, uz istodobno povećanje udjela sredstava u stranoj valuti sa 28,7% na 33,3%.

Portfelj vrijednosnih papira na dan 31. 12. 2019. iznosio je 1,5 milijardi KM, što je za 11,6% više u odnosu na kraj 2018. godine, uz udjel u aktivni od 6%. U sljedećim tablicama daje se pregled portfelja prema vrsti instrumenata i emitentu:

- 000 KM -

Ulaganja u VP	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vlasnički vrijednosni papiri	1.773	0,1	5.281	0,4	5.313	0,4	298	101
Dužnički vrijednosni papiri:	1.226.659	99,9	1.299.345	99,6	1.451.008	99,6	106	112
- VP svih razina vlasti u BiH	751.163	61,2	619.536	47,5	747.632	51,3	82	121
- Državni VP (druge zemlje)	400.855	32,6	533.666	40,9	549.649	37,7	133	103
- Korporativne obveznice ¹¹	74.641	6,1	146.143	11,2	153.727	10,6	196	105
Ukupno	1.228.432	100	1.304.626	100	1.456.321	100	106	112

U okviru ulaganja u dužničke vrijednosne papire najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitirala FBiH¹² ukupne vrijednosti 532,1 milijun KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 201,1 milijun KM. Prisutan je trend rasta ulaganja u obveznice entitetskih vlada.

- 000 KM -

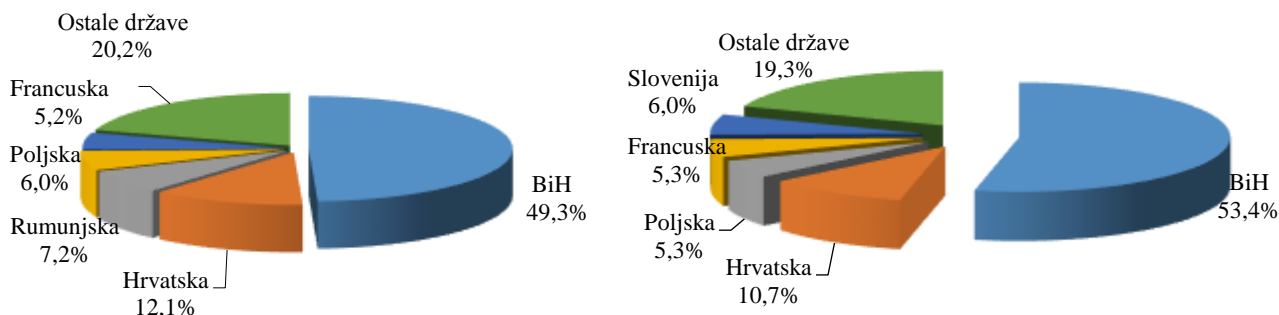
Ulaganja u VP	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	587.687	78,9	436.164	71,3	532.147	72,6	74	122
- Trezorski zapisi	99.949	13,4	35.179	5,7	18.921	2,6	35	54
- Obveznice	487.738	65,5	400.985	65,6	513.226	70,0	82	128
Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	157.353	21,1	175.395	28,7	201.089	27,4	111	115
- Trezorski zapisi	65.848	8,8	0	0,0	0	0,0	0	0
- Obveznice	91.505	12,3	175.395	28,7	201.089	27,4	192	115
Ukupno	745.040	100	611.559	100	733.236	100	82	120

¹¹ Najveći dio, od cca. 77%, odnosi se na obveznice banaka iz EU i SAD, a preostali dio na obveznice kompanija iz EU i BiH.

¹² Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH.

Ako se ukupna ulaganja u vrijednosne papire analiziraju prema izloženosti po zemljama, najveći udjel od 53,4% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska s udjelom od 10,7%, Slovenija 6%, Poljska i Francuska pojedinačno sa 5,3% i ostale države s pojedinačnim udjelom ispod 5%.

Grafikon 7: Struktura ulaganja u vrijednosne papire prema kriteriju države emitenta

3.2.2. Obveze

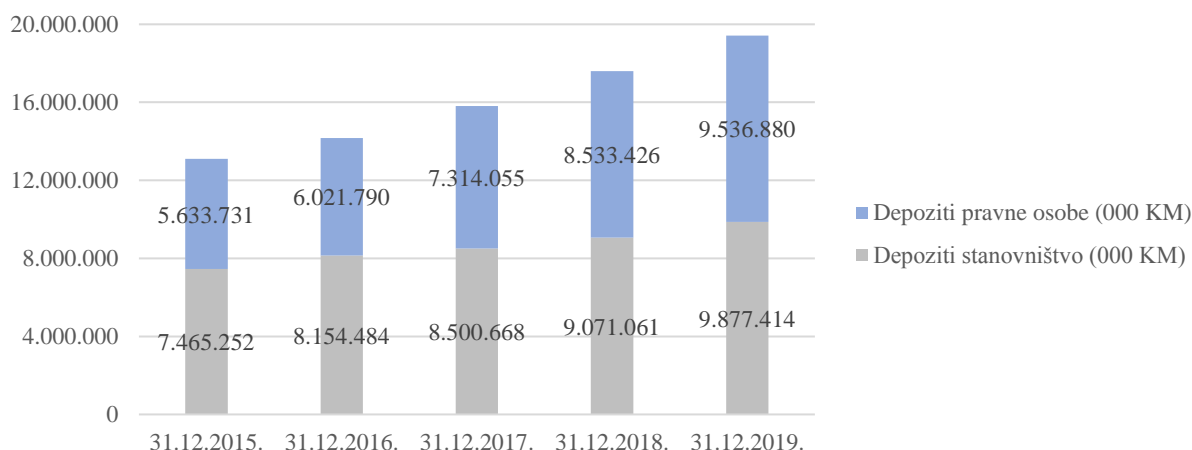
Sa 31. 12. 2019. udjel depozita, kao najznačajnijeg izvora financiranja banaka, povećan je na 80,2% (za 0,5 postotna boda), dok je smanjen udjel kreditnih obveza na 3,5% (za 0,4 postotnih bodova).

Kreditne obveze banaka s iznosom od 856,6 milijuna KM, imaju trend neznatnog smanjenja od 6,3 milijuna KM ili 0,7% u odnosu na kraj 2018. godine. Ako se kreditnim obvezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 189,1 milijun KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju udjel od 4,3%.

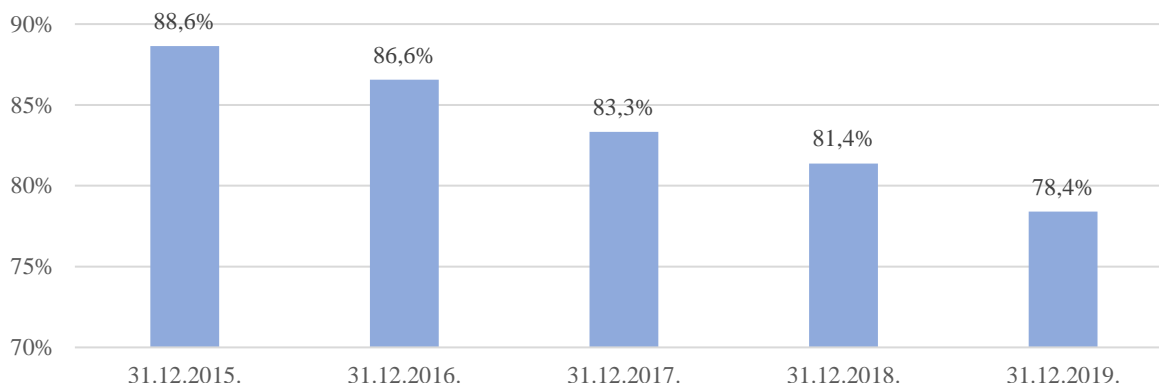
Depoziti su zabilježili rast u odnosu na kraj 2018. godine od 1,8 milijardi KM ili 10,3%, i na dan 31. 12. 2019. iznose 19,4 milijardi KM. Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita na kraju promatranog razdoblja, 1,2 milijarde KM ili 6,1% odnosi se na depozite prikupljene u organizacijskim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

U 2019. godini ukupni depoziti rasli su brže od ukupne aktive i kredita po stopi od 10,3%. Depoziti stanovništva rasli su po stopi od 8,9%, a depoziti pravnih osoba 11,8% u odnosu na kraj 2018. godine. Brži rast depozita pravnih osoba doveo je do približavanja udjela depozita pravnih osoba u ukupnim depozitima (49,1%) udjelu depozita stanovništva (50,9%).

U sljedećim grafikonima daju se pregled ukupnih depozita i omjer kredita i depozita po razdobljima:

Grafikon 8: Ukupni depoziti (000 KM)

Brži rast depozita od kredita uzrokuje nastavak padajućeg trenda omjera kredita i depozita. Prikazani trend ukazuje na održivu strukturu financiranja kreditne ekspanzije iz domaćih izvora.

Grafikon 9: Omjer kredita i depozita

U sljedećoj tablici dan je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Sektori	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	1.482.708	9,4	1.778.835	10,1	2.157.147	11,1	120	121
Javna poduzeća	1.310.610	8,3	1.538.501	8,7	1.651.976	8,5	117	107
Privatna poduzeća i druš.	2.612.441	16,5	2.834.717	16,1	3.236.224	16,7	109	114
Bankarske institucije	847.965	5,4	1.215.334	6,9	1.208.613	6,2	143	99
Nebankarske financ. instit.	655.360	4,1	746.690	4,3	803.516	4,1	114	108
Stanovništvo	8.500.668	53,8	9.071.061	51,5	9.877.414	50,9	107	109
Ostalo	404.971	2,5	419.349	2,4	479.404	2,5	104	114
Ukupno	15.814.723	100	17.604.487	100	19.414.294	100	111	110

Najveće udjel u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 50,9% i njihov udjel smanjen je za 0,6 postotnih bodova u odnosu na kraj 2018. godine. Depoziti stanovništva na dan 31. 12. 2019. iznose 9,9 milijardi KM.

Rast depozita sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine ostvaren je kod: depozita vladinih institucija za 378,3 milijuna KM ili 21,3%, depozita javnih poduzeća za 113,5 milijuna KM ili 7,4%, depozita privatnih poduzeća za 401,5 milijuna KM ili 14,2%, depozita nebankarskih finansijskih institucija za 56,8 milijuna KM ili 7,6%, depozita stanovništva za 806,4 milijuna KM ili 8,9%, kao i ostalih depozita za 60,1 milijun KM ili 14,3%.

Smanjenje depozita sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine zabilježeno je samo kod depozita bankarskih institucija za 6,7 milijuna KM ili 0,6%. Financijska podrška bankarske grupe prisutna je u sedam banaka u FBiH, tako da se 87,3% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na finansijsku podršku bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 31. 12. 2019. promijenjena je u odnosu na kraj 2018. godine. Depoziti u KM su povećani za iznos od 1,6 milijardi KM ili 15%, dok su u stranim valutama povećani u iznosu od 254,4 milijuna KM ili 3,5%. U odnosu na kraj 2018. godine promijenjena je valutna struktura depozita u pogledu povećanja udjela depozita u domaćoj valuti sa 58,7% na 61,2% i smanjenja udjela depozita u stranoj valuti sa 41,3% na 38,8%.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 17,8 milijardi KM i imaju udjel od 91,9% (+0,4 postotna boda), a depoziti nerezidenata iznose 1,6 milijardi KM, što je 8,1% ukupnih depozita (-0,4 postotna boda). Promjene u strukturi su rezultat rasta depozita rezidenata (1,7 milijardi KM ili 10,8%) i rasta depozita nerezidenata (74,8 milijuna KM ili 5%).

Dugogodišnji trend rasta štednih depozita, kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i finansijskog potencijala banaka, nastavljen je i u 2019. godini. Štedni depoziti na dan 31. 12. 2019. iznose 9,6 milijardi KM i veći su za 769,3 milijuna KM ili 8,7% u odnosu na kraj 2018. godine.

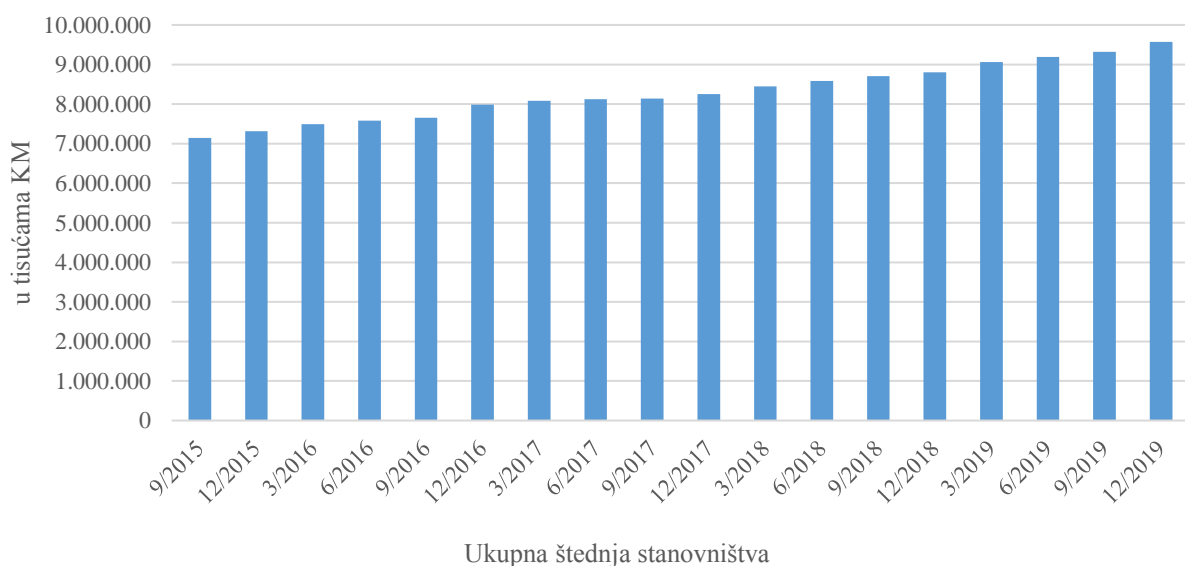
Trend štednje stanovništva prikazan je u sljedećoj tablici i grafikonu:

- 000 KM -

Tablica 14: Štednja stanovništva po razdobljima

Banke	Iznos			Indeks	
	31. 12. 2017.	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	(3/2)	(4/3)
1	2	3	4	5	6
Državne	83.530	91.645	96.979	110	106
Privatne	8.166.750	8.712.454	9.476.470	107	109
Ukupno	8.250.280	8.804.099	9.573.449	107	109

Grafikon 10: Štednja stanovništva po razdobljima

U dvije najveće banke koncentrirano je 54,8% štednje, dok pet banaka ima pojedinačni udjel manji od 2%, što iznosi 5,4% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 47,9% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 52,1% u stranoj valuti.

Ročna struktura štednih depozita u odnosu na kraj 2018. godine promijenjena je rastom kratkoročnih depozita za 657,2 milijuna KM ili 13,2%, kao i njihovim udjelom za 2,4 postotna boda, što je posljedica pada kamatnih stopa. Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 15: Ročna struktura štednih depozita stanovništva po razdobljima

	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(4/2)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kratkoročni štedni depoziti	4.460.734	54,1	4.977.201	56,5	5.634.426	58,9	112	113
Dugoročni štedni depoziti	3.789.546	45,9	3.826.898	43,5	3.939.023	41,1	101	103
Ukupno	8.250.280	100	8.804.099	100	9.573.449	100	107	109

Kreditni odobreni stanovništvu na kraju 2019. godine iznose 7,4 milijarde KM i porasli su za 8% u odnosu na kraj 2018. godine. U isto vrijeme depoziti stanovništva su bilježili rast od 8,9% i na kraju 2019. godine iznose 9,9 milijardi KM.

- 000 KM -

Tablica 16: Krediti, štednja i depoziti stanovništva

	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Iznos	Iznos	Iznos	(3/2)	(4/3)		
1	2	3	4	5	6			
1. Krediti stanovništva	6.358.707	6.853.979	7.400.278	108	108			
2. Štednja stanovništva	8.250.280	8.804.099	9.573.449	107	109			
2.1. Oročena štednja	4.125.240	4.126.382	4.280.620	100	104			
2.2. Štednja po viđenju	4.125.040	4.677.717	5.292.829	113	113			
3. Krediti/Štednja	77%	78%	77%	-	-			
4. Depoziti stanovništva	8.500.668	9.071.061	9.877.414	107	109			
Kreditni/Depoziti stanovništva	75%	76%	75%	-	-			

U promatranom razdoblju prisutan je trend rasta i kredita i depozita stanovništva, uz bržu stopu rasta depozita.

3.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

U postupku usklađivanja podzakonskih akata FBA s novim zakonskim propisima, krajem 2017. godine stupila je na snagu nova Odluka o izračunavanju kapitala banke.

Sukladno Odluci o izračunavanju kapitala banke izmijenjen je sadržaj i forma regulatornih izvješća. Najznačajnije izmjene odnose se na način izračuna regulatornog kapitala uz primjenu odgovarajuće metodologije za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik, nove metodologije za održavanje zaštitnih slojeva kapitala i obračuna financijske poluge.

Sa 31. 12. 2019. ukupan kapital banaka iznosio je 3,1 milijardu KM i ostvareno je povećanje istog za 160,3 milijuna KM ili stopom rasta od 5,4% u odnosu na kraj 2018. godine (više detalja dano u podnaslovu 1.1.2. - Struktura vlasništva i tržišni udjel).

U sljedećoj tablici daje se izvješće o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

Tablica 17: Izvješće o stanju regulatornog kapitala				
R.br.	Opis	31.12.2018.	31.12.2019.	Indeks
1.	Regulatorni kapital	2.478.985	2.690.298	109
1.1.	Temeljni kapital	2.351.425	2.656.534	113
1.1.1.	Redovni temeljni kapital	2.351.425	2.656.534	113
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.290.878	1.299.335	101
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog temeljnog kapitala	-215	-215	100
1.1.1.4.	Zadržana dobit prethodnih godina	238.344	403.027	169
1.1.1.5.	Priznata dobit ili gubitak	-34.743	-36.302	104
1.1.1.6.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	10.296	26.630	259
1.1.1.7.	Ostale rezerve	876.626	970.088	111
1.1.1.8.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-56.116	-57.589	103
1.1.1.9.	(-) Odgođena porezna imovina koja ovisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjениh za povezane porezne obveze	-101	-14	14
1.1.1.10.	(-) Odbitak od stavki dodatnog temeljnog kapitala koji premašuje dodatni temeljni kapital	0	-1.255	-
1.1.1.11.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.625	-1.349	83
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-12.118	-15.950	132
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog temeljnog kapitala – ostalo	-97.091	-67.162	69
1.1.2.	Dodatni temeljni kapital	0	0	-
1.2.	Dopunski kapital	127.560	33.764	26
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinirani dugovi	105.592	170.158	161
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	100
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	153.706	163.569	106
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom temeljnom kapitalu)	0	1.255	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-131.724	-301.204	229

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 2,7 milijardi KM i u odnosu na kraj 2018. godine povećan je za 211,3 milijuna KM ili 8,5%. Temeljni kapital i redovni temeljni kapital banaka na promatrani razdoblje iznose 2,7 milijardi KM, s ostvarenim povećanjem od 305,1 milijun KM ili 13%, a dopunski kapital 33,8 milijuna KM, s ostvarenim smanjenjem od 93,8 milijuna KM ili 73,5% u odnosu na kraj 2018. godine. U promatranom razdoblju došlo je do poboljšanja strukture regulatornog kapitala povećanjem udjela temeljnog kapitala, a što je najvećim dijelom po osnovi raspodjele dobiti iz 2018. godine u temeljni kapital u iznosu od 105,8 milijuna KM i iz 2019. godine u iznosu od 11,8 milijuna KM, te prijenosa RKG formirane iz dobiti u temeljni kapital, sukladno odlukama skupština banaka (11 banaka) u iznosu od 139,5 milijuna KM.

U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH temeljni kapital sudjeluje sa 98,7%, dok dopunski kapital sudjeluje sa 1,3%. Najveći utjecaj na povećanje regulatornog kapitala imalo je već spomenuto povećanje temeljnog kapitala po osnovi raspodjele dobiti iz 2018. godine u temeljni kapital u iznosu od 105,8 milijuna KM i iz 2019. godine u iznosu od 11,8 milijuna KM, povećanje subordiniranog duga kod jedne banke za 58,7 milijuna KM, te povećanje vrijednosti vrijednosnih papira koji se klasificiraju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u iznosu od 19,8 milijuna KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku sukladno Odluci o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbroj izloženosti ponderirane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna

izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2019. iznosila je 15 milijardi KM, čija struktura se daje u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 18: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Opis	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1.	Izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik	12.296.292	86,7	13.085.560	87,1	106
2.	Izloženosti riziku namirenja / slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	223.778	1,6	228.011	1,5	102
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.657.561	11,7	1.705.834	11,4	103
5.	Ukupan iznos izloženosti riziku	14.177.631	100	15.019.405	100	106

Ukupan iznos izloženosti riziku na razini bankarskog sektora FBiH u promatranom razdoblju povećan je za 841,8 milijuna KM ili 5,9%. Najveće povećanje za 789,3 milijuna KM ili 6,4%, ostvareno je u okviru izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik. Izloženost riziku rasla je po nižoj stopi od stopa rasta temeljnog i ukupnog regulatornog kapitala.

Sa 31. 12. 2019., banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (udjel 87,1%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U promatranom razdoblju došlo je do promjene u udjelu po pojedinim vrstama rizika, odnosno povećan je udjel kod izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik za 0,4 postotnih bodova, dok je smanjen udjel za 0,1 postotni bod kod izloženosti za tržišni i za 0,3 postotna boda kod izloženosti za operativni rizik.

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na razini sektora. Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisano je da banke moraju u svakom trenutku ispunjavati kapitalne zahtjeve u pogledu stope redovnog temeljnog kapitala od 6,75%, stope temeljnog kapitala od 9% i stope regulatornog kapitala od 12%. Također je propisana obveza bankama da održavaju zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog temeljnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2019., daju se u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 19: Pokazatelji adekvatnosti kapitala

R. br.	Opis	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma
		31. 12. 2018.	31. 12. 2019.
1.	Stopa redovnog temeljnog kapitala	16,6%	17,7%
2.	Višak (+) / manjak (-) redovnog temeljnog kapitala	1.394.434	1.642.724
3.	Stopa temeljnog kapitala	16,6%	17,7%
4.	Višak (+) / manjak (-) temeljnog kapitala	1.075.438	1.304.787
5.	Stopa regulatornog kapitala	17,5%	17,9%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	777.668	887.971

Stopa regulatornog kapitala na dan 31. 12. 2019. iznosi 17,9% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum od 12%. U odnosu na kraj 2018. godine stopa regulatornog kapitala povećana je za 0,4 postotna boda, dok je stopa temeljnog kapitala relativno više povećana, za 1,1 postotni bod. Na razini bankarskog sektora FBiH, i ostale stope kapitala (stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala) su veće u odnosu na propisane minimume.

Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisana je i nova metodologija izračuna i regulatorni okvir za praćenje visine financijske poluge. Banke su dužne osigurati i održavati stopu financijske poluge, kao odnos temeljnog kapitala i mjere ukupne izloženosti u iznosu od najmanje regulatorno

propisanih 6%. U sljedećem pregledu daje se stopa financijske poluge bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2019. i 31. 12. 2018.:

- 000 KM -

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.
1.	Izloženosti stope financijske poluge - u skladu s člankom 37. stavak (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	23.162.644	25.201.918
2.	Temeljni kapital - u skladu s člankom 37. stavak (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	2.351.425	2.656.534
3.	Stopa financijske poluge – u skladu s člankom 37. stavak (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	10,1%	10,5%

Stopa financijske poluge na razini bankarskog sektora na dan 31. 12. 2019. iznosi 10,5% i veća je za 0,4 postotna boda u odnosu na kraj 2018. godine. Sa 31. 12. 2019., pet banaka ima stopu financijske poluge iznad, a deset banaka ispod prosjeka bankarskog sektora FBiH.

3.2.4. Aktiva i kvaliteta aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvalitete njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava-stavki bilance i izvanbilančnih stavki. Prilikom procjene izloženosti banaka kreditnom riziku, banke su dužne obračunavati RKG sukladno kriterijima iz navedene Odluke, uvažavajući već formirane ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama koje se evidentiraju u knjigama banaka (obračunate u skladu s primjenjivim MRS i MSFI), uzimajući u obračun i RKG formirane iz dobiti (na računima kapitala).

Od 1. 1. 2018. banke su u obvezi primjenjivati novi standard financijskog izvještavanja MSFI 9 - Financijski instrumenti, koji je zamijenio MRS 39.

U sljedećoj tablici daje se pregled aktive, RKG po regulatornim zahtjevima i ispravci vrijednosti po MSFI:

- 000 KM -

Opis	31. 12. 2017.	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	Indeks	
1	2	3	4	5=(3/2)	6=(4/3)
1. Rizična aktiva ¹³	17.224.329	18.468.934	19.596.661	107	106
2. Obračunate regulatorne RKG	1.492.475	1.479.654	1.409.755	99	95
3. Ispravak vrijednosti i rezerve za izvanbilančne stavke	1.262.277	1.311.031	1.237.166	104	94
4. Potrebne regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	402.640	404.539	407.324	100	101
5. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti za procijenjene gubitke	315.734	181.480	38.968	57	21
6. Nedostajući iznos regulat. rezervi iz dobiti za procijenjene gubitke	198.771	228.816	368.356	115	161
7. Nerizične stavke	7.699.195	8.874.457	10.264.789	115	116
8. Ukupna aktiva (1+7)	24.923.524	27.343.391	29.861.450	110	109

Ukupna aktiva s izvanbilančnim stavkama (aktiva)¹⁴ banaka u FBiH na dan 31. 12. 2019. iznosi 29,9 milijardi KM i veća je za 2,5 milijardi KM ili 9,2% u odnosu na kraj 2018. godine. Rizična aktiva iznosi 19,6 milijardi KM i veća je za 1,1 milijardu KM ili 6,1%, dok nerizične stavke iznose 10,3 milijarde KM i veće su za 1,4 milijarde KM ili 15,7% u odnosu na kraj 2018. godine.

¹³ Isključen iznos plasmana i potencijalnih obveza od 261,5 milijuna KM osiguranih novčanim depozitom

¹⁴ Aktiva definirana člankom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 85/11-pročišćeni tekst 33/12-ispravak, 15/13)

U sljedećoj tablici daje se pregled ukupne aktive, bruto bilančne aktive, rizičnih i nerizičnih stavki aktive na razini bankarskog sektora:

- 000 KM -

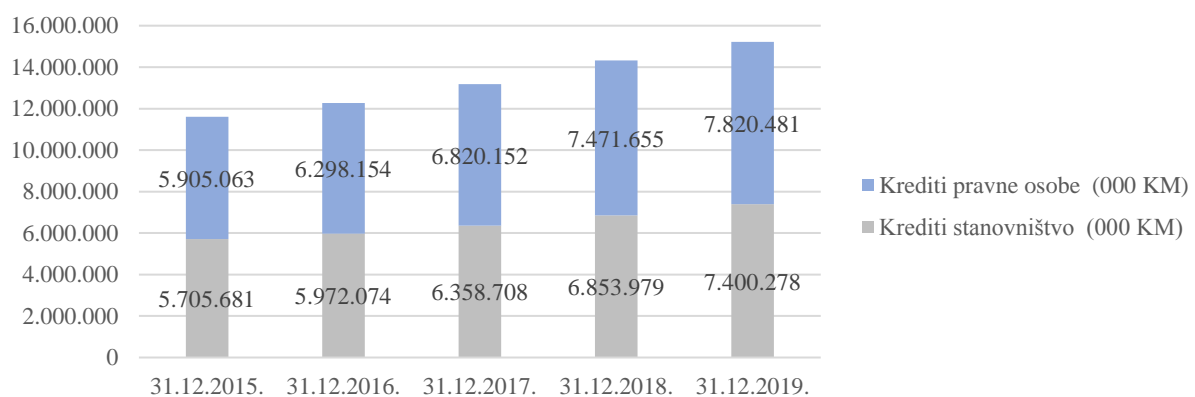
<i>Tablica 22: Ukupna aktiva, bruto bilančna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive</i>									
O p i s	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks		
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %			
1	2	3	4	5	6	7	8=(4/2)	9=(6/4)	
Kredit	11.910.826	83,5	12.762.366	83,8	13.757.542	85,1	107	108	
Kamate	66.894	0,5	91.669	0,6	89.833	0,6	137	98	
Dospjela potraživanja	1.036.949	7,3	992.177	6,5	923.224	5,7	96	93	
Potraživanja po plać. garancijama	31.080	0,2	30.127	0,2	30.765	0,2	97	102	
Ostali plasmani	400.584	2,8	511.914	3,4	405.182	2,5	128	79	
Ostala aktiva	814.496	5,7	835.125	5,5	954.200	5,9	103	114	
1. Rizična bilančna aktiva	14.260.829	100	15.223.378	100	16.160.746	100	107	106	
2. Nerizična bilančna aktiva	7.172.606		8.140.926		9.245.744		114	114	
3. Bruto bilančna aktiva (1+2)	21.433.435		23.364.304		25.406.490		109	109	
4. Rizična izvanbilanca	2.963.500		3.245.556		3.435.915		110	106	
5. Nerizična izvanbilanca	526.589		733.531		1.019.045		139	139	
6. Ukupne izvanbilančne stavke (4+5)	3.490.089		3.979.087		4.454.960		114	112	
7. Rizična aktiva s izvanbilancom (1+4)	17.224.329		18.468.934		19.596.661		107	106	
8. Nerizične stavke (2+5)	7.699.195		8.874.457		10.264.789		115	116	
9. Aktiva s izvanbilancom (3+6)	24.923.524		27.343.391		29.861.450		110	109	

Bruto bilančna aktiva¹⁵ iznosi 25,4 milijarde KM i veća je za dvije milijarde KM ili 8,7% u odnosu na kraj 2018. godine, od čega rizična bilančna aktiva iznosi 16,2 milijarde KM, što je 63,6% bruto bilančne aktive, s ostvarenim povećanjem od 937,4 milijuna KM ili 6,2%, a nerizična bilančna aktiva iznosi 9,2 milijarde KM i veća je za 1,1 milijardu KM ili 13,6%.

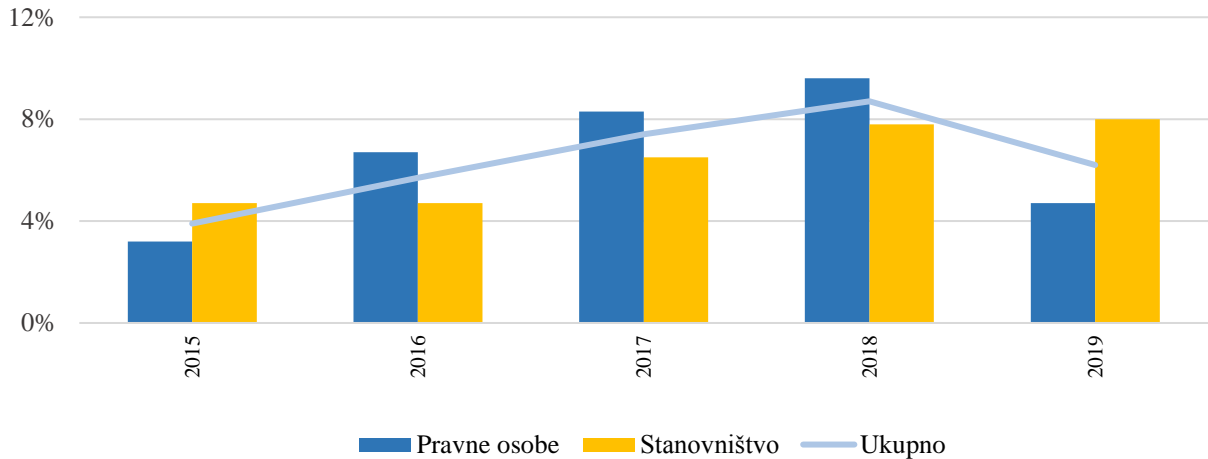
Sa 31. 12. 2019. izvanbilančne rizične stavke iznose 3,4 milijarde KM i povećane su za iznos od 190,4 milijuna KM ili 5,9%, a nerizične izvanbilančne stavke iznose jednu milijardu KM i povećane su za iznos od 285,5 milijuna KM ili 38,9% u odnosu na kraj 2018. godine.

Na dan 31. 12. 2019. krediti iznose 15,2 milijarde KM i isti su ostvarili rast u iznosu od 895,1 milijun KM ili 6,2% u odnosu na kraj 2018. godine. Krediti odobreni stanovništvu, s udjelom u ukupnim kreditima od 48,6%, ostvarili su rast od 8%, dok su krediti odobreni pravnim osobama, s udjelom u ukupnim kreditima od 51,4%, ostvarili rast od 4,7%. U sljedećim grafikonima daje se pregled kredita odobrenih stanovništvu i kredita odobrenih pravnim osobama i godišnjih stopa rasta ukupnih kredita, u bankarskom sektoru FBiH za razdoblje 2015 - 2019. godine:

Grafikon 11: Krediti (000 KM)

¹⁵ Isključen iznos kredita od 201,8 milijuna KM pokriven novčanim depozitom (uključen u nerizičnu bilančnu aktivu)

Grafikon 12: Kreditni rast

Promatrajući godišnje stope rasta kredita, najveća stopa rasta ukupnih kredita ostvarena je u 2018. godini od 8,7%, a u 2019. godini ista je smanjena za 2,5 postotnih bodova. Kod kredita odobrenih pravnim osobama najveća stopa rasta ostvarena je u 2018. godini od 9,6%, dok je u 2019. godini ista smanjena za 4,9 postotnih bodova.

Za razliku od stopa rasta ukupnih kredita i kredita odobrenih pravnim osobama, najveća stopa rasta kod kredita odobrenih stanovništvu je ostvarena u 2019. godini od 8% i ima trend rasta od 2017. godine (u 2015. i 2016. godini je bila na istoj razini od 4,7%).

Trend i promjena udjela pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dani su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 23: Sektorska struktura kredita

Sektori	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %		
1	2	3	4	5	6	7	8=(4/2)	9=(6/4)
Vladine institucije	245.102	1,9	216.596	1,5	189.360	1,2	88	87
Javna poduzeća	210.461	1,6	321.493	2,3	359.635	2,4	153	112
Privatna poduzeća i društ.	6.295.558	47,8	6.625.641	46,3	6.922.742	45,5	105	104
Bankarske institucije	12	0,0	217.706	1,5	247.501	1,6	1814217	114
Nebankarske finansijske instit.	58.992	0,4	75.804	0,5	86.902	0,6	128	115
Gradani	6.358.707	48,2	6.853.979	47,8	7.400.278	48,6	108	108
Ostalo	10.028	0,1	14.415	0,1	14.341	0,1	144	99
Ukupno	13.178.860	100	14.325.634	100	15.220.759	100	109	106

Rast kredita sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine ostvaren je kod kredita odobrenih stanovništvu za 546,3 milijuna KM ili 8%, privatnim poduzećima za 297,1 milijun KM ili 4,5%, javnim poduzećima za 38,1 milijun KM ili 11,9%, bankarskim institucijama za 29,8 milijuna KM ili 13,7% i nebankarskim finansijskim institucijama za 11,1 milijun KM ili 14,6%.

Smanjenje kredita sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine zabilježeno je u dva sektora, odnosno kod kredita odobrenih vladinim institucijama za 27,2 milijuna KM ili 12,6% i ostalim sektorima za 74 tisuće KM ili 0,5%.

U sljedećoj tablici daje se ročna struktura kredita po sektorima sa stanjem na dan 31. 12. 2019.:

- 000 KM -

Tablica 24: Ročna struktura kredita

Sektori	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			Indeks		
	Kratk. krediti (do 1 g.)	Dug. krediti (preko 1 g.)	Dospjela potraživanja	Kratk. krediti (do 1 g.)	Dug. krediti (preko 1 g.)	Dospjela potraživanja	8=(5/2)	9=(6/3)	10=(7/4)
1	2	3	4	5	6	7			
Vladine institucije	1.650	213.827	1.119	40	189.215	105	2	88	9
Javna poduzeća	54.510	256.960	10.023	39.363	307.603	12.668	72	120	126
Privatna poduzeća i društva	2.137.840	3.822.847	664.954	2.414.723	3.897.580	610.440	113	102	92
Bankarske institucije	217.698	0	8	247.491	0	10	114	0	125
Nebankarske finansijske institucije	20.418	50.135	5.251	26.103	55.779	5.020	128	111	96
Gradani	411.274	6.102.780	339.925	423.373	6.651.895	325.010	103	109	96
Ostalo	7.315	6.073	1.027	7.772	5.686	883	106	94	86
Ukupno	2.850.705	10.452.622	1.022.307	3.158.865	11.107.758	954.136	111	106	93

Sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH su povećani za 308,2 milijuna KM ili 10,8%, a dugoročni krediti za 655,1 milijun KM ili 6,3%. Dospjela potraživanja iznose 954,1 milijun KM i smanjena su za 68,2 milijuna KM ili 6,7% u odnosu na kraj 2018. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveći udjel od 49,7% ili 7,6 milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni s valutnom klauzulom s udjelom od 47,9% ili 7,3 milijarde KM (EUR: 7,3 milijarde KM ili 99,8%, CHF: 17,5 milijuna KM ili 0,2%), a najmanji udjel od 2,4% ili 361,5 milijuna KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 360,4 milijuna KM ili 99,7%). Ukupan iznos kredita s valutnom klauzulom vezano za CHF od 17,5 milijuna KM ima udjel od 0,1% u ukupnom kreditnom portfelju sektora i u cijelosti se odnosi na jednu banku u sektoru.

Kvaliteta aktive i izvanbilančnih rizičnih stavki, OKR i PKG po kategorijama klasifikacije dani su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 25: Klasifikacija aktive, OKR i PKG

Kategorija klasifikacije	31. 12. 2017.			31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			Indeks	
	Klasif. aktiva	Udje 1 %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Udjel %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Udjel %	OKR PKG	11=(5/2)	12=(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
A	14.834.609	86,1	296.693	16.225.548	87,9	324.512	17.425.779	88,9	348.517	109	107
B	1.032.373	6,0	82.700	919.119	4,9	72.972	915.649	4,8	69.402	89	100
C	166.456	1,0	45.486	140.776	0,8	40.189	164.243	0,8	46.619	85	117
D	301.598	1,8	178.304	345.526	1,9	204.017	340.767	1,7	194.993	115	99
E	889.293	5,1	889.292	837.965	4,5	837.964	750.223	3,8	750.223	94	90
Rizična aktiva (A-E)	17.224.329	100	1.492.475	18.468.934	100	1.479.654	19.596.661	100	1.409.754	107	106
Klasificirana (B-E)	2.389.720	13,9	1.195.782	2.243.386	12,1	1.155.142	2.170.882	11,1	1.061.237	94	97
Nekvalitetna (C-E)	1.357.347	7,9	1.113.082	1.324.267	7,2	1.082.170	1.255.233	6,4	991.835	98	95
Nerizična aktiva ¹⁶	7.699.195			8.874.457			10.264.789			115	116
Ukupno (rizična i nerizična)	24.923.524			27.343.391			29.861.450			110	109

Klasificirana aktiva (kategorije od B do E) na dan 31. 12. 2019. iznosi 2,2 milijarde KM, a nekvalitetna aktiva (kategorije od C do E) iznosi 1,3 milijarde KM. Sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine, klasificirana aktiva je smanjena za iznos od 72,5 milijuna KM ili 3,2%. Nekvalitetna aktiva je smanjena u promatranom razdoblju za iznos od 69 milijuna KM ili 5,2%, kao rezultat smanjenja nekvalitetne aktive kod najvećeg broja banaka.

¹⁶ Stavke aktive koje se, u skladu s člankom 2. stavak (2) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne klasificiraju i stavke na koje se, u skladu s čl. 22. stavak (8) Odluke, ne obračunavaju rezerve za OKR od 2%.

Ukupna razina obračunatih RKG sa 31. 12. 2019. iznosi 1,4 milijarde KM i u odnosu na kraj 2018. godine iskazano je smanjenje za iznos od 69,9 milijuna KM, a pojedinačno po kategorijama, povećanje RKG ostvareno je za kategorije A i C, dok je u preostalim kategorijama ostvareno smanjenje RKG u odnosu na kraj 2018. godine. Rezerve za kategoriju A povećane su za 7,4% i za kategoriju C za 16%, dok je smanjenje RKG iskazano kod kategorije B za 4,9%, za kategoriju D 4,4% i kategoriju E za 10,5%.

Jedan od pokazatelja kvalitete aktive, odnos PKG i rizične aktive iznosi 5,4% i manji je za 0,8 postotnih bodova u odnosu na kraj 2018. godine. Na dan 31. 12. 2019. banke su, na približno istoj razini kao i na kraju 2018. godine, prosječno za B kategoriju imale obračunate rezerve po stopi od 8%, za C kategoriju 28%, D kategoriju 57% i E kategoriju 100%.¹⁷

Sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine ostvaren je trend smanjenja kod sljedećih pokazatelja kvalitete aktive bankarskog sektora FBiH: odnos nekvalitetne i rizične aktive koji iznosi 6,4% (smanjenje za 0,8 postotnih bodova) i udjel klasificirane aktive u rizičnoj aktivni koji iznosi 11,1% (smanjenje za jedan postotni bod).

U Prilogu 5. i 5a. daju se zasebni pregledi klasifikacije ukupne aktive bilance i ukupnih izvanbilančnih rizičnih stavki.

Sektorska analiza podataka zasniva se na pokazateljima kvalitete kredita danih za dva najznačajnija sektora: pravne osobe i stanovništvo. U sljedećoj tablici daje se detaljan pregled klasifikacije kredita danih stanovništvu i pravnim osobama:

- 000 KM -

Tablica 26: Klasifikacija kredita danih stanovništvu i pravnim osobama

Kategorija klasifikacije	31. 12. 2018.						31. 12. 2019.						Indeks
	Stanov.	Udjel %	Pravne osobe	Udjel %	Ukupno		Stanov.	Udjel %	Pravne osobe	Udjel %	Ukupno		
					Iznos	Udjel %					Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7	8	9	10	11	12=(8+10)	13	14=(12/6)
A	6.275.311	91,5	6.107.597	81,7	12.382.908	86,4	6.793.509	91,8	6.563.885	83,9	13.357.394	87,8	108
B	151.062	2,2	573.795	7,7	724.857	5,1	183.147	2,5	524.157	6,7	707.304	4,6	98
C	60.150	0,9	73.815	1,0	133.965	0,9	75.220	1,0	83.073	1,1	158.293	1,0	118
D	46.055	0,7	288.575	3,9	334.630	2,3	43.343	0,6	290.460	3,7	333.803	2,2	100
E	321.401	4,7	427.873	5,7	749.274	5,3	305.059	4,1	358.906	4,6	663.965	4,4	89
Ukupno	6.853.979	100	7.471.655	100	14.325.634	100	7.400.278	100	7.820.481	100	15.220.759	100	106
Klas. kred. B-E	578.668	8,4	1.364.058	18,2	1.942.726	13,6	606.769	8,2	1.256.596	16,1	1.863.365	12,2	96
Nekv. kred. C-E	427.606	6,2	790.263	10,6	1.217.869	8,5	423.622	5,7	732.439	9,4	1.156.061	7,6	95
		47,8		52,2		100		48,6		51,4		100	
Udjel po sektorima u klasificiranim kreditima, nekvalitetnim kreditima i B kategoriji:													
Klasifikacija B-E		29,8		70,2		100		32,6		67,4		100	
Nekvalitetni C-E		35,1		64,9		100		36,6		63,4		100	
Kategorija B		20,8		79,2		100		25,9		74,1		100	

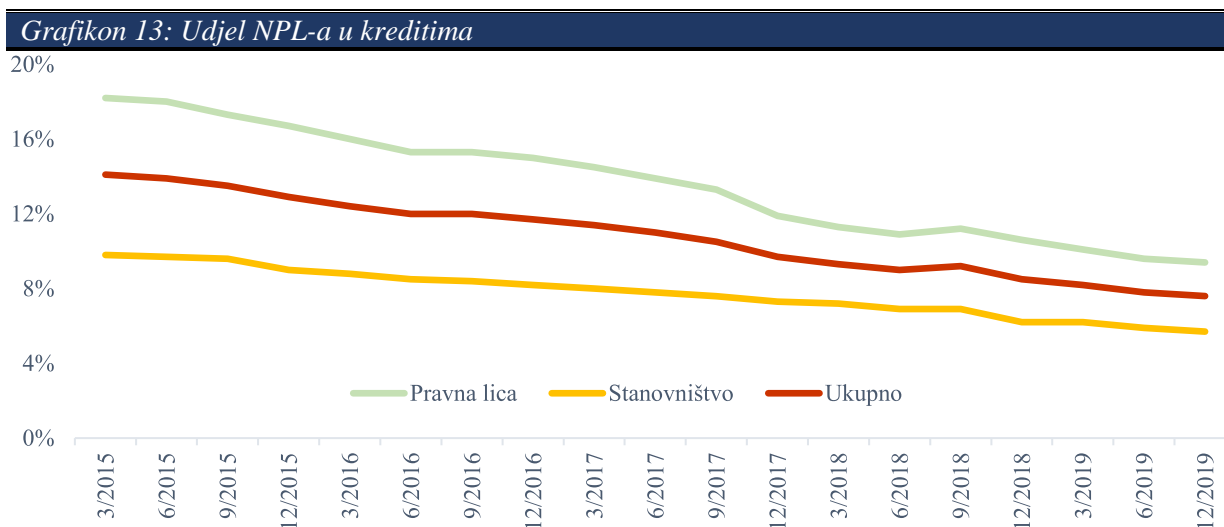
Sa 31. 12. 2019. udjel klasificiranih kredita je smanjen za 1,4 postotna boda i iznosio je 12,2%. Klasificirani krediti stanovništva povećani su za 28,1 milijun KM ili 4,9%, dok su klasificirani krediti pravnih osoba smanjeni za 107,5 milijuna KM ili 7,9%. Sa 31. 12. 2019. nekvalitetni krediti smanjeni su za iznos od 61,8 milijuna KM ili 5,1%. U svim kategorijama u okviru nekvalitetnih kredita zabilježeno je smanjenje: u kategoriji C za 24,3 milijuna KM, kategoriji D za 0,8 milijuna KM i kategoriji E za 85,3 milijuna KM.

Udjel NPL-a je smanjen sa 8,5% na 7,6%, dominantno kao rezultat kreditnog rasta i aktivnosti na naplati. Od ukupnih kredita plasiranih pravnim osobama, na NPL se odnosi 732,4 milijuna KM ili

¹⁷ Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanjem kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, banke su dužne obračunavati RKG po kategorijama klasifikacije u sljedećim postotcima: A-2%, B 5-15%, C 16-40%, D 41-60% i E 100%

9,4%, što je za 1,2 postotna boda manje nego na kraju 2018. godine. Za sektor stanovništva NPL iznose 423,6 milijuna KM ili 5,7%, što je za 0,5 postotnih bodova manje nego na kraju 2018. godine.

Pregled NPL-a, za razdoblje 2015 - 2019. godine, daje se u sljedećem grafikonu:

Detaljnija i potpunija analiza NPL-a zasniva se na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih osoba (po sektorima) i stanovništva (po namjeni) i daje se u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 27: Sektorska koncentracija kredita

Opis	31. 12. 2018.				31. 12. 2019.				Indeks	
	Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti		Ukupni krediti		Nekvalitetni krediti		10=6/2	11=8/4
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %		
1	2	3	4	5=(4/2)	6	7	8	9=8/6		
1. Krediti pravnim osobama za:										
Poljoprivredu (AGR)	187.278	1,3	36.311	19,4	147.255	1,0	28.004	19,0	79	77
Proizvodnju (IND)	2.130.781	14,9	269.505	12,6	2.268.136	14,9	262.599	11,6	106	97
Gradevinarstvo (CON)	441.833	3,1	74.092	16,8	498.624	3,3	68.677	13,8	113	93
Trgovinu (TRD)	2.642.599	18,4	274.333	10,4	2.895.977	19,0	240.635	8,3	110	88
Ugostiteljstvo (HTR)	268.239	1,9	16.074	6,0	252.634	1,7	33.934	13,4	94	211
Ostalo ¹⁸	1.800.925	12,6	119.948	6,6	1.757.855	11,5	98.590	5,6	98	82
Ukupno 1	7.471.655	52,2	790.263	10,6	7.820.481	51,4	732.439	9,4	105	93
2. Krediti stanovništvu za:										
Opću potrošnju	5.574.057	38,9	326.714	5,9	5.996.402	39,4	357.397	6,0	108	109
Stambene potrebe	1.178.483	8,2	87.273	7,4	1.309.758	8,6	55.245	4,2	111	63
Obavljanje djelat. (obrtnici)	101.439	0,7	13.619	13,4	94.118	0,6	10.980	11,7	93	81
Ukupno 2	6.853.979	47,8	427.606	6,2	7.400.278	48,6	423.622	5,7	108	99
Ukupno (1 + 2)	14.325.634	100	1.217.869	8,5	15.220.759	100	1.156.061	7,6	106	95

Kod kredita odobrenim pravnim osobama najveći udjel u ukupnim kreditima imaju sektori trgovine (19%) i proizvodnje (14,9%).

Kreditni plasirani sektoru proizvodnje iznose 2,3 milijarde KM i povećani su sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine za iznos od 137,4 milijuna KM ili 6,4%, dok NPL kod ovih kredita iznose 262,6 milijuna KM i smanjeni su za iznos od 6,9 milijuna KM ili 2,6%. I pored smanjenja za jedan postotni bod u odnosu na kraj 2018. godine, udjel NPL-a je i dalje na visokoj razini od 11,6% .

¹⁸ Uključeni sljedeći sektori: promet, skladištenje i komunikacije (TRC); financijsko posredovanje (FIN); poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (RER); javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (GOV) i ostalo

Kreditni odobreni sektoru trgovine sa 31. 12. 2019. iznose 2,9 milijardi KM i povećani su u odnosu na kraj 2018. godine za iznos od 253,4 milijuna KM ili 9,6%. NPL iznosi 240,6 milijuna KM i smanjen je za 33,7 milijuna KM ili 12,3% i njegov udjel je također smanjen za 2,1 postotni bod, odnosno na 8,3%.

Kod kredita odobrenih pravnim osobama najveći udjel NPL-a sa 31. 12. 2019. prisutan je kod kredita odobrenih poljoprivredi od 19% (smanjenje za 0,4 postotna boda u odnosu na kraj 2018. godine) i kod kredita odobrenih sektoru građevinarstva od 13,8% (smanjenje za tri postotna boda u odnosu na kraj 2018. godine).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveći udjel u odnosu na ukupne kredite imaju krediti za opću potrošnju (39,4%) i krediti odobreni za stambene potrebe (8,6%). Sa 31. 12. 2019. u odnosu na kraj 2018. godine krediti za opću potrošnju ostvarili su rast za iznos od 422,3 milijuna KM ili 7,6%, dok je udjel NPL-a povećan za 0,1 postotni bod ili 9,4%. Krediti odobreni za stambene potrebe imali su rast za iznos od 131,3 milijuna KM ili 11,1%, a smanjenje udjela NPL-a za 3,2 postotna boda koje na promatrani datum iznosi 4,2%.

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno identifikaciji, mjerenju, praćenju i kontroli kreditnog rizika i klasifikaciji aktive. Ključni pokazatelji kvalitete aktive bankarskog sektora FBiH ukazuju da je kvaliteta aktive sa 31. 12. 2019. poboljšana, u skladu s pozitivnim ekonomskim trendovima.

3.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka, najznačajnije utječu kvaliteta aktive, odnosno rizici, struktura, diverzificiranost i troškovi izvora financiranja, troškovna efikasnost, eksterni faktori koji su specifični za bankarski, odnosno financijski sektor u FBiH (razvijenost financijskog sustava, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksterni makroekonomski faktori (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, promatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti razine i kvalitete zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Razina, kvaliteta i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na razini bankarskog sektora u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2019. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 273,9 milijuna KM, što je za 17,7 milijuna KM ili 6,9% više u odnosu na isto razdoblje 2018. godine. Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 275,5 milijuna KM (14 banaka), a gubitak je iskazala jedna banka u iznosu od 1,6 milijuna KM. Tri najveće banke, koje prema visini aktive sa 31. 12. 2019. čine 56,5% ukupne bilančne aktive na razini bankarskog sektora u FBiH, iskazale su neto dobit u iznosu od 191,9 milijuna KM, što čini 70,1% ukupnog financijskog rezultata. Banka koja prema visini aktive ima najveći udjel od 27,2% u ukupnoj aktivi bankarskog sektora u FBiH generira 36,9% ukupnog financijskog rezultata sektora.

U Prilogu 6. prikazan je zbirni račun dobiti i gubitka banaka u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2019., po shemi FBA, s usporednim podacima za isto izvještajno razdoblje 2018. godine.

U sljedećoj tablici daje se pregled iskazanog financijskog rezultata na razini bankarskog sektora u FBiH, kroz sljedeća izvještajna razdoblja:

- 000 KM -

Tablica 28: Ostvareni financijski rezultat: dobit/gubitak

O p i s	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7
Dobit	247.261	13	290.979	14	275.448	14
Gubitak	-7.288	2	-34.743	1	-1.559	1
Ukupno	239.973	15	256.236	15	273.889	15

Iskazani financijski rezultat na razini bankarskog sektora u FBiH kroz promatrana izvještajna razdoblja kontinuirano bilježi porast. Financijski rezultat ostvaren u 2018. godini veći je za 6,8% od iskazanog u 2017. godini, dok je stopa rasta u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu 6,9%. Povećanje ukupnog rezultata 2019. godine u odnosu na 2018. godinu nastalo je primarno zbog smanjenja gubitaka.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka sa 31. 12. 2019., ukupni prihodi na razini bankarskog sektora u FBiH iznose 1,2 milijarde KM i u odnosu na 31. 12. 2018. povećani su za iznos od 20,4 milijuna KM, što predstavlja povećanje za 1,7%.

- 000 KM -

Tablica 29: Struktura ukupnih prihoda

Struktura ukupnih prihoda	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks
	Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6=(4/2)
I. Prihodi od kamata i slični prihodi					
Kamatn. rač. depozita kod depoz.inst.	4.525	0,4	5.478	0,5	121
Kreditni i poslovi leasinga	657.927	55,7	649.995	54,1	99
Ostali prihodi od kamata	78.914	6,7	78.259	6,5	99
Ukupno I.	741.366	62,8	733.732	61,1	99
II. Operativni prihodi					
Naknade za izvršene usluge	327.944	27,8	352.906	29,4	108
Prihodi iz posl. s devizama	60.374	5,1	63.284	5,2	105
Ostali operativni prihodi	51.477	4,4	51.625	4,3	100
Ukupno II	439.795	37,2	467.815	38,9	106
Ukupni prihodi (I+II)	1.181.161	100	1.201.547	100	102

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 61,1%, dok operativni prihodi sudjeluju sa 38,9%.

Ukupni kamatni i slični prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili nezatno smanjenje, koje je posljedica smanjenja kamatnih prihoda po kreditima i poslovima leasinga, čiji je udjel u ukupnim prihodima smanjen za 1,6 postotnih bodova. Istodobno udjel kredita i potraživanja po poslovima leasinga u ukupnoj aktivni je nezatno smanjen, sa 64,8% na 62,9% (za 1,9 postotnih bodova), dok su prosječne aktivne kamatne stope na kredite smanjene sa 3,56% na 3,27% (za 0,3 postotna boda). Udjel kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH u promatranom razdoblju povećan je sa 16,4% na 17,8% (za 1,4 postotna boda).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na poziciji kamatnih prihoda na vrijednosne papire koji se drže do dospeljeća, za iznos od 0,7 milijuna KM ili 19,6%, pri čemu je udjel ovih kamatnih prihoda u ukupnim kamatnim prihodima ispod 1%. Od ukupnih kamatnih prihoda na vrijednosne papire ostvarenih u 2019. godini, 85% odnosi se na jednu banku. U okviru

ostalih prihoda od kamata, u promatranom razdoblju, i prihodi od kamata na plasmane drugim bankama zabilježili su rast od 1,6 milijuna KM ili 63,5%, ali i oni u ukupnim prihodima od kamata učestvuju s manje od 1%. Najveći dio ovih prihoda (96%) ostvarile su dvije banke.

Ukoliko se promatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (60,4%), iako krediti stanovništvu čine 48,6% ukupnog kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH, ali se veći prihodi ostvaruju kroz veće prosječne kamatne stope, koje za stanovništvo iznose 5,42%, a za gospodarstvo 2,53%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih poduzeća odnosi se 29,8%, a od vladinih institucija 5,6%.

Ukupni operativni prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili rast od 28 milijuna KM ili 6,4%, pri čemu je njihov udjel u ukupnim prihodima povećan za 1,7 postotnih bodova. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 7,6%. Povećani su i prihodi iz poslovanja s devizama za 2,9 milijuna KM ili 4,8%, dok su ostali operativni prihodi ostali na približno istoj razini u odnosu na 2018. godinu (+0,3%).

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka sa 31. 12. 2019., ukupni rashodi na razini bankarskog sektora u FBiH iznose 882,7 milijuna KM i u odnosu na 31. 12. 2018. smanjeni su za iznos od 8,7 milijuna KM ili 1%. Struktura ukupnih rashoda bankarskog sektora u FBiH u promatranom razdoblju daje se u sljedećoj tablici:

-000 KM-

Tablica 30: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	31.12.2018.		31.12.2019.		Indeks 6=(4/2)
	Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	
I. Rashodi od kamata i slični rashodi					
Depoziti	104.053	11,7	95.143	10,8	91
Obveze po uzetim kredit. i ostal. pozajmicama	9.089	1,0	9.229	1,0	102
Ostali rashodi od kamata	16.911	1,9	26.296	3,0	155
Ukupno I.	130.053	14,6	130.668	14,8	100
II. Ukupni nekamatni rashodi					
Troškovi IV. vrijednosti rizične aktive, rezerv. po potenc. obvez. i ostala vrijedn. usklađenja	108.662	12,2	77.315	8,8	71
Troškovi plaća i doprinosa	256.407	28,7	260.389	29,5	102
Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	153.348	17,2	160.432	18,1	105
Ostali poslovni i direktni troškovi	126.140	14,2	139.986	15,9	111
Ostali operativni troškovi	116.783	13,1	113.943	12,9	98
Ukupno II.	761.340	85,4	752.065	85,2	99
Ukupni rashodi (I+II)	891.393	100	882.733	100	99

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi s udjelom od 85,2%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 14,8%.

U promatranom razdoblju kamatni i slični rashodi povećani su za 0,5%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima, koji predstavljaju dominantan izvor financiranja bankarskog sektora u FBiH, smanjeni za 8,6%, dok su ostali rashodi po kamatama povećani za 55,5%, i to najvećim dijelom po osnovi negativne kamatne stope na depozite kod ino-banaka i negativne naknade na sredstva banaka iznad obvezne rezerve kod CBBiH. Tijekom 2019. godine ukupni depozitni potencijal bankarskog sektora u FBiH, povećan je za 1,8 milijardi KM ili 10,3%, pri čemu je njegov udjel u ukupnoj bilančnoj sumi povećan za 0,5 postotnih bodova. Na rast kamatonosnih depozita, koji u ukupnom depozitnom potencijalu sudjeluju sa 73%, odnosi se 96,8% ukupnog rasta depozita u promatranom razdoblju. Prosječna pasivna kamatna stopa na depozite iznosila je

0,78%, što u odnosu na isto razdoblje 2018. godine predstavlja povećanje za 0,12 postotnih bodova.

Udjel kamatnih rashoda po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama je povećan za 1,5%, iako je u promatranom razdoblju razina zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjena za 6,3 milijuna KM ili 0,7%.

Na razini bankarskog sektora u FBiH, u promatranom razdoblju, ukupni nekamatni rashodi su smanjeni za 9,3 milijuna KM ili 1,2%, pri čemu se najznačajnije strukturalne promjene odnose na smanjenje troškova ispravaka vrijednosti rizične aktive i rezerviranja za potencijalne obveze i ostala vrijednosna usklađenja za 31,3 milijuna KM ili 28,8%. Smanjenje ove kategorije troškova predstavlja neto efekt: smanjenja ispravaka vrijednosti i značajnijeg povećanja navedene kategorije troškova kao rezultat drugačijeg definiranja izloženosti u statusu neizmirenja obveza i implementacije novih parametara rizika za izračun ispravaka vrijednosti.

Najveću stopu rasta od 11% zabilježili su ostali poslovni i direktni troškovi, pri čemu se najveće povećanje odnosi na dvije banke kao rezultat povećanih naknada za kartično poslovanje i većeg volumena transakcija po kartičnom poslovanju.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U sljedećoj tablici dan je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

<i>Tablica 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti</i>				
	31. 12. 2017.	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	
Neto dobit	239.973	256.236	273.889	
Prosječna neto aktiva	19.191.177	21.103.672	23.250.003	
Prosječni ukupni kapital	2.830.403	2.924.229	3.111.657	
Ukupan prihod	1.026.103	1.051.108	1.070.879	
Neto kamatni prihod	604.563	611.313	603.064	
Operativni prihodi	421.540	439.795	467.815	
Operativni rashodi	527.472	526.538	534.764	
Poslovni i direktni rashodi	226.170	234.802	217.301	
Ostali poslovni i direktni troškovi	114.096	126.140	139.986	
Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,3	1,2	1,2	
Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	8,5	8,8	8,8	
Ukupan prihod/prosječna aktiva	5,4	5,0	4,6	
Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	3,2	2,9	2,6	
Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	3,1	2,9	2,7	
Operativni rashodi/ukupni prihod umanjeno za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	57,8	56,9	57,5	

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Dobit na prosječnu aktivu i prosječni ukupni kapital se u promatranim izvještajnim razdobljima održava stabilnom, dok ostali pokazatelji profitabilnosti u promatranim izvještajnim razdobljima pokazuju blagi opadajući trend, što se posebno odnosi na pokazatelje neto kamatne marže.

Ukoliko se promatra neto kamatni prihod, zabilježen je pad istog u odnosu na kraj 2018. godine za 8,2 milijuna KM ili 1,3% i isti čini 56,3% ukupnog prihoda, dok je u 2018. godini iznosio 58,2%.

3.2.6. Ponderirane NKS i EKS

S ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a sukladno međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i na organizacijske dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH, te obvezno mjesečno izvješćivanje FBA o ponderiranim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, sukladno propisanoj metodologiji¹⁹.

Za potrebe korisnika kredita, prilikom analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderirane EKS, s obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani s kreditom, tj. uvjetima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih osoba ako je osiguranje uvjet za odobravanje kredita, zatim drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uvjet su za korištenje kredita).

U Prilogu 7. daju se prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite sa 31. 12. 2019., a u Prilogu 7a. prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima.

Ukupne prosječne ponderirane EKS na kredite u bankarskom sektoru FBiH sa 31. 12. 2019. iznose 3,86% i u odnosu na kraj 2018. godine, kada su iznosile 4,15%, smanjene su za 0,29 postotnih bodova.

Trend smanjenja prosječnih ponderiranih EKS na razini bankarskog sektora u FBiH u promatranom razdoblju prisutan je i kod kratkoročnih kredita za 0,3 postotna boda (sa 2,97% smanjenje na 2,67%) i kod dugoročnih kredita za 0,13 postotnih bodova (sa 5,62% na 5,49%). Promatrano u navedenom razdoblju prema sektorskoj strukturi, EKS na ukupne kredite gospodarstvu smanjene su za 0,32 postotna boda (sa 3,13% na 2,81%), a na kredite odobrene stanovništvu za 0,33 postotna boda (sa 7,22% na 6,89%).

Ukupne prosječne ponderirane EKS na depozite u bankarskom sektoru FBiH sa 31. 12. 2019. iznose 0,75% i u odnosu na kraj 2018. godine, kada su iznosile 0,65%, povećane su za 0,1 postotni bod.

Promatrano prema ročnosti depozita, prosječne ponderirane EKS na kratkoročne depozite zabilježile su smanjenje za 0,03 postotna boda (sa 0,36% na 0,33%), dok su na dugoročne depozite povećane za 0,03 postotna boda (sa 1,16% na 1,19%).

Na ukupnoj razini u promatranom razdoblju smanjenje EKS na kredite (za 0,29 postotnih bodova) bilo je izraženije u odnosu na povećanje EKS na depozite (za 0,1 postotni bod).

3.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obveza banke i osnovna pretpostavka za njezinu održivost na financijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor u svakoj zemlji, njegovu stabilnost i sigurnost.

---

¹⁹ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", br. 81/17) i Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope

Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke propisani su minimalni kvalitativni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama, polazeći od propisanih standarda za upravljanje rizicima u bankama, kvantitativni zahtjevi za banke u pogledu LCR-a (min 100%) i osiguranja stabilnih izvora financiranja, te korištenje dodatnih mehanizama za praćenje i procjenu rizika likvidnosti.

U sljedećoj tablici daje se trend u ispunjenju LCR-a u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

<i>Tablica 32: LCR</i>			
Opis	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	Indeks
1	2	3	4 (3/2)
Zaštitni sloj likvidnosti	4.325.281	4.617.579	107
Neto likvidnosni odljevi	1.392.629	1.614.247	116
LCR	311%	286%	92

Sa 31. 12. 2019. LCR na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 286%. Sve banke u bankarskom sektoru FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2019. ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a, a većina banaka značajno iznad propisanog minimuma.

U strukturi izvora financiranja bankarskog sektora na dan 31. 12. 2019. najveći udjel od 80,2% imaju depoziti, zatim uzeti krediti (uključujući subordinirane dugove) s udjelom od 4,3%.

Uzeti krediti su s dužim razdobljima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, te poboljšavaju ročnu usklađenost stavki financijske aktive i financijskih obveza, iako je već duže vrijeme prisutan trend njihovog smanjenja.

Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću je prikazana u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

<i>Tablica 33: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću</i>								
Depoziti	31. 12. 2017.		31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks	
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	8=4/2	9=6/4
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju (do 7 dana)	9.227.317	58,4	10.562.758	60,0	11.196.133	57,7	114	106
7-90 dana	988.235	6,2	1.058.414	6,0	855.191	4,4	107	81
91 dan do jedne godine	2.144.316	13,6	2.616.873	14,9	3.175.998	16,4	122	121
1. Ukupno kratkoročni	12.359.868	78,2	14.238.045	80,9	15.227.322	78,5	115	107
Do 5 godina	3.280.639	20,7	3.193.809	18,1	3.983.643	20,5	97	125
Preko 5 godina	174.216	1,1	172.783	1,0	203.329	1,0	99	118
2. Ukupno dugoročni	3.454.855	21,8	3.366.592	19,1	4.186.972	21,5	97	124
Ukupno (1 + 2)	15.814.723	100	17.604.637	100	19.414.294	100	111	110

Sa 31. 12. 2019. kratkoročni depoziti imali su udjel od 78,5%, a dugoročni 21,5%, pri čemu je došlo do smanjenja udjela kratkoročnih, odnosno povećanja udjela dugoročnih depozita za 2,4 postotna boda u odnosu na kraj 2018. godine.

U promatranom razdoblju kod kratkoročnih depozita zabilježeno je povećanje od 989,3 milijuna KM ili 6,9%, a kod dugoročnih depozita povećanje od 820,4 milijuna KM ili 24,4%. Porast dugoročnih depozita ostvaren je i kod depozita do pet godina (za 789,8 milijuna KM ili 24,7%) i kod depozita preko pet godina (za 30,5 milijuna KM ili 17,7%).

Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (95,1% dugoročnih depozita i 20,5% ukupnih depozita).

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti je prikazan u sljedećoj tablici:

- % -

Koeficijenti	31. 12. 2017.	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.
1	2	3	4
Likvidna sredstva ²⁰ /neto aktiva	30,2	30,8	31,9
Likvidna sredstva/kratkoročne financ. obveze	47,6	46,3	49,2
Kratkoročne financ. obveze/ukupne financ. obveze	74,9	77,7	75,4
Kredit/depoziti i uzeti krediti ²¹	79,2	77,6	75,1
Kredit/depoziti, uzeti krediti i subordinirani dugovi ²²	78,5	77,1	74,4

Pokazatelj - krediti u odnosu na depozite i uzete kredite na dan 31. 12. 2019. je 75,1%, što je za 2,5 postotnih bodova manje u odnosu na kraj 2018. godine. Kod jedne banke pokazatelj je viši od 85%. Udjel kratkoročnih financijskih obveza u ukupnim financijskim obavezama je i dalje visok, ali je odnos likvidnih sredstava u neto aktivi kontinuirano zadovoljavajući.

Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospjeća stavki financijske aktive i obveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana²³.

U funkciji planiranja potrebne razine likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfelja je determinirana upravo ročnošću izvora.

S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana s funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontroliraju ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu s propisanim limitima.

U sljedećoj tablici i grafikonu daje se pregled ročne usklađenosti financijske aktive i obveza do 180 dana:

²⁰ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga financijska sredstva sa preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²¹ Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici i zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan

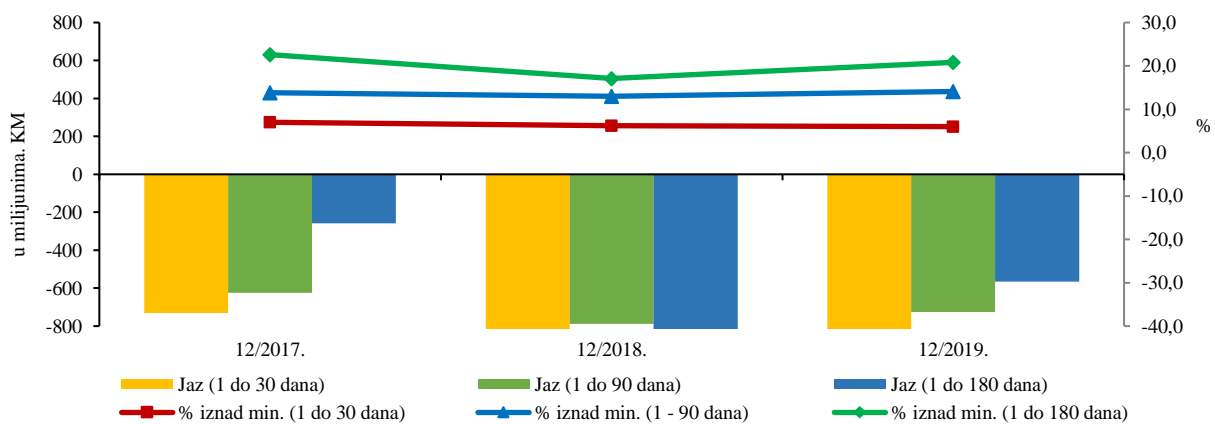
²² Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinirani dugovi, što je realniji pokazatelj

²³ Članak 41. Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17): „Do uvođenja NSFR iz članka 34. ove odluke, kao obveznog kvantitativnog zahtjeva prema bankama, banke će primjenjivati i izvješćivati o ročnoj usklađenosti financijske imovine i financijskih obveza i strukturi najvećih izvora, te sukladno tome ostaju važiti članak 6. stavak (3) točka 1., čl. 6a., 6b., 11. stavak (2) i 12. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka („Službene novine Federacije BiH“, br. 48/12, 110/12 i 45/14)“. Propisani postotci za ročnu usklađenost financijske aktive i obveza: najmanje 85% izvora sredstava s rokom dospjeća do 30 dana mora biti angažirano u plasmane s rokom dospjeća do 30 dana, najmanje 80% izvora sredstava s rokom dospjeća do 90 dana u plasmane s rokom dospjeća do 90 dana i najmanje 75% izvora sredstava s rokom dospjeća do 180 dana u plasmane s rokom dospjeća do 180 dana

Tablica 35: Ročna usklađenost finansijske aktive i obveza do 180 dana

Opis	31. 12. 2017.	31. 12. 2018.	31. 12. 2019.	Indeks	
	Iznos	Iznos	Iznos	5=3/2	6=4/3
1	2	3	4		
I. 1-30 dana					
1. Iznos finansijske aktive	8.462.124	9.513.412	10.579.834	112	111
2. Iznos finansijskih obveza	9.193.511	10.425.706	11.624.766	113	112
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	-731.387	-912.294	-1.044.932	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	92,0%	91,2%	91,0%		
b) Propisani minimum %	85,0%	85,0%	85,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	7,0%	6,2%	6,0%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos finansijske aktive	9.416.671	10.556.830	11.641.857	112	110
2. Iznos finansijskih obveza	10.041.101	11.345.741	12.367.913	113	109
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	-624.430	-788.911	-726.056	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	93,8%	93,0%	94,1%		
b) Propisani minimum %	80,0%	80,0%	80,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	13,8%	13,0%	14,1%		
III. 1-180 dana					
1. Iznos finansijske aktive	10.476.675	11.640.075	12.985.569	111	112
2. Iznos finansijskih obveza	10.734.265	12.644.902	13.550.664	118	107
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	-257.590	-1.004.827	-565.095	-	-
<i>Obračun izvršenja propisane obveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	97,6%	92,1%	95,8%		
b) Propisani minimum %	75,0%	75,0%	75,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	22,6%	17,1%	20,8%		

Grafikon 14: Ročna usklađenost finansijske aktive i obveza do 180 dana

Na dan 31. 12. 2019. finansijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od finansijskih obveza, a ostvareni postotci ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 6%, u drugom za 14,1% i u trećem intervalu za 20,8%. U odnosu na kraj 2018. godine, ostvareni postotci ročne usklađenosti su viši u intervalima od 1-90 dana za 1,1 postotni bod i od 1-180 dana za 3,7 postotnih bodova, dok je u intervalu od 1-30 dana niži za 0,2 postotna boda.

Promatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. zadovoljavajuća. Kako je ovaj segment poslovanja i razina izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom (slabiji priljevi likvidnih sredstava vezano za poteškoće u naplati kredita), a imajući u vidu i druge važne faktore (ročna struktura depozita, otplata dospjelih kreditnih obveza i znatno manje zaduživanje kod međunarodnih finansijskih institucija, što je u prethodnim godinama bio najkvalitetniji izvor financiranja banaka s aspekta ročnosti), potrebno je istaknuti kako upravljanje i nadziranje rizika likvidnosti treba biti u fokusu banaka, uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje

svih dospjelih obveza na vrijeme, a na temelju kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba, uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uvjetima poslovnog okruženja banaka.

3.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilančnim i izvanbilančnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih tečajeva i/ili neusklađenosti razine aktive, pasive i izvanbilančnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno s kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke²⁴, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke²⁵. Kako bi FBA pratila usklađenost banaka s propisanim ograničenjima i razinu izloženosti FX riziku, banke su dužne dnevno izvješćivati FBA. Na temelju kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvješća, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

Prema stanju na dan 31. 12. 2019. na razini bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznosile su 3,8 milijardi KM, s udjelom od 15,7% (na kraju 2018. godine 3,2 milijarde KM ili 14,4%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je udjel obveza u stranoj valuti znatno veći i iznosi 8,6 milijardi KM ili 35,5% (na kraju 2018. godine 8,3 milijarde KM, uz udjel od 37,6%). U sljedećoj tablici daje se struktura financijske aktive i financijskih obveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajniju valutu i ukupna devizna pozicija na razini bankarskog sektora:

- milijuni KM -

O p i s	31. 12. 2018.				31. 12. 2019.				Indeks	
	EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(6/2)	(8/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Financijska aktiva										
1. Novčana sredstva	1.437	15,5	1.882	19,0	2.065	20,6	2.543	23,8	144	135
2. Krediti	264	2,9	265	2,7	336	3,4	337	3,2	127	127
3. Krediti s val. klauzulom	6.482	70,1	6.490	65,6	6.651	66,3	6.655	62,2	103	103
4. Ostalo	843	9,1	1.029	10,4	727	7,2	911	8,5	86	89
5. Ostala fin.akt. s val. kl.	225	2,4	225	2,3	251	2,5	251	2,3	112	112
Ukupno I (1+2+3+4+5)	9.251	100	9.891	100	10.030	100	10.697	100	108	108
II. Financijske obveze										
1. Depoziti	6.614	74,8	7.284	76,5	6.841	73,8	7.529	75,6	103	103
2. Uzeti krediti	855	9,7	855	9,0	850	9,2	850	8,5	99	99
3. Dep. i kred. s val. klauz.	1.204	13,6	1.204	12,7	1.363	14,7	1.364	13,7	113	113
4. Ostalo	166	1,9	172	1,8	213	2,3	221	2,2	128	128
Ukupno II (1+2+3+4)	8.839	100	9.515	100	9.268	100	9.964	100	105	105
III. Izvanbilanca										
1. Aktiva	80		131		37		79			
2. Pasiva	456		463		764		771			
IV. Pozicija										
Duga (iznos)	37		44		35		41			
%	1,5%		1,8%		1,3%		1,5%			
Kratka										
%										
Dopuštena	30,0%		30,0%		30,0%		30,0%			
Manja od dopuštene	28,5%		28,2%		28,7%		28,5%			

²⁴ "Službene novine Federacije BiH", br. 81/17

²⁵ Člankom 3. Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EUR najviše do 30%, za ostale valute do 20% i deviznu poziciju banke najviše do 30% priznatog kapitala banke

²⁶ Izvor: Obrazac 5 – Devizna pozicija

Promatrano po bankama i ukupno na razini bankarskog sektora FBiH može se konstatirati da se izloženost banaka i sektora FX riziku sa 31. 12. 2019. kretala u okviru propisanih ograničenja. Sa 31. 12. 2019. dugu deviznu poziciju imalo je deset banaka, a pet banaka kratku poziciju. Na razini sektora iskazana je duga devizna pozicija od 1,5% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 28,5 postotnih bodova manje od dopuštene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 1,3%, što je za 28,7 postotnih bodova manje od dopuštene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktivi²⁷ dominantan je udjel EUR od 82,5% (31. 12. 2018. 80,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 584,4 milijuna KM ili 23%. Udjel EUR-a u finansijskim obvezama je 91,9% i u odnosu na kraj 2018. godine je povećan za 269,7 milijuna KM ili 3,5%. Osnovica za izračun udjela EUR-a u finansijskoj aktivi i finansijskim obvezama ne uključuje stavke s valutnom klauzulom.

3.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

Prethodno razdoblje u bankarskoj superviziji obilježili su značajni, zahtjevni i opsežni procesi koji se vezuju za reformu regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka i uspostavu novog okvira za restrukturiranje banaka, realizaciju višegodišnjeg projekta prelaska s postojeće supervizorske metodologije zasnovane na CAMELS-u na potpuno novi supervizorski okvir - SREP, te uspostavu novog okvira nadzornog izvješćivanja. U tom smislu, FBA je nastavila jačati supervizorske kapacitete s ciljem implementacije novog regulatornog okvira, u skladu sa ZoB-om, ZoA i na temelju njih donesenog seta podzakonskih akata.

FBA će, sukladno propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti s poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, s težištem na:

- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrirani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama primijenjenih praksi u bankama u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- realizaciji planova kapitalnog jačanja banaka, a posebno onih sa značajnim rastom aktive i banaka u kojima se smanjuju koeficijenti adekvatnosti kapitala;
- praćenju primjene MRS/MSFI, s ciljem adekvatnog vrednovanja finansijske imovine i izdvajanja rezervi za očekivane kreditne gubitke u funkciji održavanja adekvatne kapitaliziranosti banaka u FBiH;
- uspostavi, širenju i unapređenju suradnje s nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, u cilju efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te suradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i s međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju suradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o suradnji s relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;

---

²⁷ Izvor: Izvješće o deviznoj poziciji banke: dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Finansijska aktiva se iskazuje po neto načelu, odnosno umanjena za ispravke vrijednosti i rezerve za potencijalne obveze

- nastavku suradnje sa UBBiH, s ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja s propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, te zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti s ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, u cilju unapređenja kvalitete supervizije bankarskog sektora, kao i obveza preuzetih Pismom namjere koje su vlade u BiH potpisale u sklopu aranžmana s MMF-om, a koje se odnose na entitetske agencije za bankarstvo, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne financijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA projekta i dr.

Realizacija navedenih aktivnosti uvjetovana je kontinuiranim angažmanom i usklađenim institucionalnim djelovanjem svih dijelova sustava, sudske, zakonodavne i izvršne vlasti, efikasnim provođenjem ekonomskih reformi, kako bi se uskladio ostvareni napredak u monetarnoj sferi i bankarskom sektoru, unapređenjem zakonskih propisa u segmentima računovodstva i revizije, upravljanjem imovinom, uspostavom mehanizma izvansudskog rješavanja dugova gospodarskih društava, sigurnosti i zaštite novca u trezorima i blagajnama banaka i u transportu, rješavanjem ili ublažavanjem problema prezaduženih građana, posebnih sudskih odjela za gospodarstvo i dr., što je preduvjet za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta, koji bi poticajno djelovao na bankarski sektor, realni sektor i stanovništvo.

Izvršavanje supervizorskih mjera i aktivnosti pretpostavlja kontinuirano operativno usavršavanje informacijskog sustava, kao bitan preduvjet za efikasan nadzor poslovanja banaka, odnosno informatičke podrške u funkciji upozoravanja i preventivnog djelovanja u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka, te permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u financijskom sustavu i ukupnom gospodarskom sustavu, dostignute razine razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, te činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor financiranja banaka, od banaka se očekuje da u narednom razdoblju svoje aktivnosti usmjere na:

- kreditnu podršku gospodarstvu i stanovništvu, uz primjenu propisanih zahtjeva u pogledu upravljanja kreditnim rizicima i održavanja adekvatne kapitaliziranosti u odnosu na profil rizičnosti banke;
- efikasnost integralnog sustava upravljanja rizicima i unapređenje sustava ranog prepoznavanja povećanih kreditnih rizika, odnosno pogoršanja kvalitete kreditnog portfelja, kao i efikasnijim mjerama upravljanja NPL-ovima;
- usklađivanje poslovanja s novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- konzistentnu i potpunu primjenu MRS/MSFI;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu s novim regulatornim zahtjevima;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika financijskih usluga i žirana, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- aktivan udjel u provođenju reformskih mjera i mjera na rješavanju problema prezaduženosti građana, te financijskoj konsolidaciji gospodarskih društava i dr.

4. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

Sukladno propisanim nadležnostima FBA za nadzor nedepozitnih financijskih institucija u FBiH (MKO, leasing društva i faktoring poslovanje) čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređen posebnim zakonskim propisima, u ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i financijskih pokazatelja poslovanja navedenih nedepozitnih financijskih institucija u FBiH za 2019. godinu.

4.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

4.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

4.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31. 12. 2019., dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31. 12. 2018. dozvolu za rad FBA su u veljači i rujnu 2019. godine dobila dva MKD, od kojih je jedno MKD u drugom kvartalu 2019. godine počelo s poslovnim aktivnostima, a drugo MKD u četvrtom kvartalu 2019. godine.

Mikrokreditni sektor u FBiH sa 31. 12. 2019. posluje putem ukupno 374 evidentirana organizacijska dijela MKO sa sjedištem u FBiH, što u odnosu na podatke sa 31. 12. 2018. predstavlja povećanje za 12 organizacijskih dijelova ili 3,3%. Sa 31. 12. 2019. četiri MKD koja imaju sjedište u RS-u posluju u FBiH putem 48 organizacijskih dijelova, što predstavlja povećanje od dva organizacijska dijela ili 4,3% u odnosu na 31. 12. 2018. U 2019. godini je jednom MKD iz RS-a oduzeta dozvola za rad u FBiH jer nije, u zakonskom roku, započelo s obavljanjem poslovnih aktivnosti.

U Prilogu 8. dani su osnovni podaci o MKF i MKD koji sa 31. 12. 2019. imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

4.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravna osoba koja se, sukladno propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih osoba koji su registrirani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno je MKD u 100%-tnom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravne osobe.

4.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 31. 12. 2019. zaposleno je ukupno 1.522 osoba, što je za 61 zaposlenu osobu ili 4,2% više u odnosu na stanje sa 31. 12. 2018. Analitički promatrano, povećanje broja zaposlenih prisutno je kod šest MKF i jednog MKD, kod četiri MKF je došlo do smanjenja zaposlenih, dok je kod jedne MKF broj zaposlenih ostao nepromijenjen. Dva MKD su započela sa radom u 2019. godini, što je dodatno utjecalo na povećanje broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru. Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.196 osoba ili 78,6%, a u MKD ukupno 326 osoba ili 21,4%.

Pregled kvalifikacijske strukture zaposlenih na razini mikro kreditnog sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tablici:

Tablica 37: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH

R.br.	Stepen stručne sprema	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Visoka stručna sprema – VSS	725	49,6	798	52,4	110
2.	Viša stručna sprema – VŠS	135	9,3	127	8,3	94
3.	Srednja stručna sprema - SSS	589	40,3	587	38,6	100
4.	Ostali	12	0,8	10	0,7	83
Ukupno		1.461	100	1.522	100	104

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na razini mikro kreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019., zaključuje se da je od ukupnog broja zaposlenih, 724 kreditna službenika ili 47,6%, pri čemu je broj aktivnih mikro kredita po kreditnom službeniku 227, bez značajnih promjena u odnosu na 31. 12. 2018.

4.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.1.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva mikro kreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 631,3 milijuna KM i za 50,9 milijuna KM ili 8,8% je veća u odnosu na stanje sa 31. 12. 2018. Rast bilančne sume u odnosu na kraj prethodne godine, zabilježilo je osam MKF i jedno MKD, pad su zabilježile tri MKF, dok su dva MKD započela s poslovanjem u izvještajnoj godini. Najveći udjel u ukupnoj bilanci MKO ima pet MKF i jedno MKD s aktivom u iznosu od 579,4 milijuna KM ili 91,8% ukupne aktive mikro kreditnog sektora.

U Prilozima 9. i 10. dan je zbirni prikaz bilance stanja MKF i MKD.

Zbirna bilanca stanja mikro kreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. i usporednim podacima sa 31. 12. 2018. prikazan je u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 38: Bilanca stanja mikro kreditnog sektora

R. br.	Opis	31. 12. 2018.				31. 12. 2019.				Indeks
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11=9/5
AKTIVA										
1.	Novčana sredstva	48.291	9.107	57.398	9,9	35.596	13.281	48.877	7,7	85
2.	Plasmani bankama	210	0	210	0,0	2.150	0	2.150	0,3	1024
3.	Mikrokrediti	322.369	134.551	456.920	78,7	367.431	140.870	508.301	80,5	111
4.	Rezer. za kred. gubitke	-2.232	-672	-2.904	-0,5	-2.600	-1.312	-3.912	-0,6	135
5.	Neto mikrokrediti	320.137	133.879	454.016	78,2	364.831	139.558	504.389	79,9	111
6.	Posl. pr. i ost. fik. aktiva	24.918	1.751	26.669	4,6	27.505	5.748	33.253	5,3	125
7.	Dugoročne investicije	33.061	0	33.061	5,7	33.061	0	33.061	5,2	100
8.	Ostala aktiva	6.900	2.270	9.170	1,6	7.134	2.692	9.826	1,6	107
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	-135	-36	-171	0,0	-159	-99	-258	0,0	151
Ukupno aktiva		433.382	146.971	580.353	100	470.118	161.180	631.298	100	109
PASIVA										
10.	Obv. po uzetim kred.	177.970	101.712	279.682	48,2	195.860	105.883	301.743	47,8	108
11.	Ostale obveze	21.647	6.155	27.802	4,8	25.257	9.982	35.239	5,6	127
12.	Kapital	233.765	39.104	272.869	47,0	249.001	45.315	294.316	46,6	108
Ukupno pasiva		433.382	146.971	580.353	100	470.118	161.180	631.298	100	109
13.	Izvanbilančna evidencija	105.572	1.506	107.078		99.681	2.555	102.236		95

U strukturi aktive mikrokreditnog sektora FBiH sa 31. 12. 2019., smanjena je razina i udjel novčanih sredstava, dugoročne investicije koje iskazuje jedna MKF ostale su na istoj razini, dok su ostale bilančne pozicije zabilježile rast u promatranom razdoblju. Najveća stopa rasta iskazana je na poziciji plasmana bankama, a 93% iskazanog iznosa odnosi se na oročena novčana sredstva jedne MKF kod banaka s rokom oročavanja preko 90 dana. Stopa rasta od 24,7% zabilježena je na poziciji poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, što je uglavnom uzrokovano primjenom MSFI 16 - Najmovi, koja je obvezna od 1. 1. 2019., a što je povezano s rastom ostalih obveza u pasivi.

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 5,7%, što je u okviru propisanog ograničenja (do 10%), pri čemu jedna MKF i jedno MKD nisu u okviru propisanog ograničenja.

Neto mikrokreditni portfelj, kao dominantna stavka aktive mikrokreditnog sektora iznosi 504,4 milijuna KM s udjelom od 79,9% u ukupnoj aktivu, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 50,4 milijuna KM ili 11,1%, od čega su neto mikrokrediti u MKF povećani za iznos od 44,7 milijuna KM sa stopom rasta od 13,9%, dok su neto krediti u MKD povećani za iznos od 5,7 milijuna KM sa stopom rasta od 4,2% u odnosu na 31. 12. 2018. Razina RKG na ukupan mikrokreditni portfelj je u promatranom razdoblju veća za jedan milijun KM ili 34,7%, pri čemu se na povećanje RKG kod MKF odnosi iznos od 0,4 milijuna KM, sa stopom rasta od 16,5%, a na MKD iznos od 0,6 milijuna KM, sa stopom rasta od 95,2%.

Ukupna izvanbilančna evidencija sa 31. 12. 2019. iznosi 102,2 milijuna KM i u odnosu na 31. 12. 2018. smanjena je za 4,8 milijuna KM ili 4,5%, pri čemu je kod MKF smanjena za 5,9 milijuna KM ili 5,6%, dok je kod MKD povećana za jedan milijun KM ili 69,6%. Od ukupnog iznosa izvanbilančne evidencije sa 31. 12. 2019., najveća stavka se odnosi na otpisanu glavnice po mikrokreditima u iznosu od 90,3 milijuna KM ili 88,3%, a na otpisanu kamatu iznos od 9,8 milijuna KM ili 9,6%. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 31. 12. 2019. je 37.272, što u odnosu na 31. 12. 2018. predstavlja smanjenje za ukupno 1.884 mikrokreditne partije, kao neto efekt novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokreditnih partija.

4.1.2.2. Kapital i obveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. odnose se na: obveze po uzetim kreditima koje iznose 301,7 milijuna KM ili 47,8% ukupne pasive i kapital koji iznosi 294,3 milijuna KM i čini 46,6% ukupne pasive. Preostali iznos od 35,3 milijuna KM ili 5,6% odnosi se na ostale obveze. U odnosu na 31. 12. 2018., evidentan je rast obveza po uzetim kreditima u 2019. godini za iznos od 22,1 milijun KM ili 7,9%.

Ročna struktura obveza po uzetim kreditima prikazana je u sljedećoj tablici:

- 000 KM-

<i>Tablica 39: Ročna struktura uzetih kredita</i>										
R. br.	Opis	31. 12. 2018.				31. 12. 2019.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11=9/5
1.	Obveze po uzetim kratkoroč. kreditima	69.189	33.197	102.386	36,6	82.452	56.995	139.447	46,2	136
2.	Obveze po uzetim dugoroč. kreditima	108.781	68.515	177.296	63,4	113.408	48.888	162.296	53,8	92
	Ukupno	177.970	101.712	279.682	100	195.860	105.883	301.743	100	108

U strukturi ukupnih obveza po uzetim kreditima sa 31. 12. 2019., kreditne obveze MKF čine 64,9%, a MKD 35,1%. U pogledu ročne strukture obveza po uzetim kreditima u odnosu na 31. 12. 2018. kratkoročne obveze su povećane za 36,2%, uz smanjenje dugoročnih obveza za 8,4%. Najveći kreditori mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019., prema njihovom udjelu u

ukupnom kreditnom zaduženju MKO, su EFSE - Luksemburg sa 15,3%, Responsibility - Luksemburg sa 7,3% i Symbiotics - Švicarska sa 6,3%.

U promatranom razdoblju ukupno povećanje kapitala na razini mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 21,4 milijuna KM ili 7,8%, od čega je kapital MKF povećan za 15,2 milijuna KM ili 6,5%, dok je kapital MKD u promatranom razdoblju povećan za iznos od 6,2 milijuna KM ili 15,9%. Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 40: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora												
R. br.	Opis	31. 12. 2018.					31. 12. 2019.					Indeks
		Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	Ukupno	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8	9	10	11	12=8+10	13=12/7
1.	Donirani kapital	48.076	20,6	0	0,0	48.076	48.076	19,3	0	0	48.076	100
2.	Temeljni kapital	3.820	1,6	30.600	78,3	34.420	3.868	1,6	31.600	69,7	35.468	103
3.	Višak/manjak prih. nad rashodima	181.168	77,5	0	0,0	181.168	196.939	79,1	0	0	196.939	109
4.	Emisioni ažio	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0	-
5.	Neraspoređena dobit	0	0,0	6.504	16,6	6.504	0	0,0	9.187	20,3	9.187	141
6.	Zakonske rezerve	0	0,0	2.000	5,1	2.000	0	0,0	2.528	5,6	2.528	126
7.	Ostale rezerve	701	0,3	0	0,0	701	118	0,0	2.000	4,4	2.118	302
Ukupno kapital		233.765	100	39.104	100	272.869	249.001	100	45.315	100	294.316	108

Od ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora FBiH koji sa 31. 12. 2019. iznosi 294,3 milijuna KM, ukupan kapital MKF iznosi 249 milijuna KM ili 84,6%, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 196,9 milijuna KM i čini 79,1% ukupnog kapitala MKF i donirani kapital koji iznosi 48,1 milijun KM ili 19,3%. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, od čega na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH sudjeluju sa 69,1% (33,2 milijuna KM), pri čemu najveći donator sudjeluje sa 10,1 milijun KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu.

Ukupan kapital MKD iznosi 45,3 milijuna KM, što čini 15,4% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su temeljni kapital, u iznosu od 31,6 milijuna KM ili 69,7% i neraspoređena dobit u iznosu od 9,2 milijuna KM ili 20,3%, a preostalih 4,5 milijuna KM ili 10% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Promatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 31. 12. 2019. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 39%, može se konstatirati da je isti u skladu s propisanim ograničenjem (više od 10%), pri čemu dvije MKF nisu usklađene s ovim standardom s obzirom da ovaj pokazatelj ima negativnu vrijednost.

Ostale obveze na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznose 35,2 milijuna KM ili 5,6% ukupne pasive, i u usporedbi sa 31. 12. 2018. povećane su za iznos od 7,4 milijuna KM ili 26,7%, što je prvenstveno posljedica prve primjene MSFI 16 - Najmovi i povezano je s porastom bilančnih pozicija poslovnog prostora i ostale fiksne aktive.

4.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Mikrokreditni portfelj iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilančnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 508,3 milijuna KM ili 80,5% ukupne aktive mikrokreditnog sektora, a s umanjnjem za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 3,9 milijuna KM, neto mikrokreditni portfelj iznosi 504,4 milijuna KM što čini 79,9% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH.

U usporedbi sa 31. 12. 2018. bruto mikrokreditni portfelj se povećao za iznos od 51,4 milijuna KM ili 11,2%, dok je neto mikrokreditni portfelj povećan za iznos od 50,4 milijuna KM ili 11,1%.

U istom razdoblju razina RKG je povećana za jedan milijun KM ili 34,7%. Omjer RKG u odnosu na ukupan bruto mikrokreditni portfelj sa 31. 12. 2019. iznosi 0,7%, što u usporedbi s istim omjerom 31. 12. 2018., kada je iznosio 0,6%, predstavlja povećanje za 0,1 postotni bod.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfelja sektora u FBiH sa 31. 12. 2019., neto mikrokrediti MKF iznose 364,8 milijuna KM i čine 72,3% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 139,6 milijuna KM ili 27,7% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora. U usporedbi sa 31. 12. 2018. neto mikrokrediti MKF su povećani za iznos od 44,7 milijuna KM ili 13,9%, dok su neto mikrokrediti MKD povećani za iznos od 5,7 milijuna KM ili 4,2%.

Neto mikrokrediti sa 31. 12. 2019., koje čine ukupni bruto mikrokrediti umanjani za RKG, prikazani su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 41: Neto mikrokrediti

R. br.	Opis	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/5
1.	Mikrokrediti (bruto)	322.369	134.551	456.920	367.431	140.870	508.301	111
2.	RKG	-2.232	-672	-2.904	-2.600	-1.312	-3.912	135
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	320.137	133.879	454.016	364.831	139.558	504.389	111

Promatrano u relativnom izrazu, stopa rasta RKG je u izvještajnom razdoblju bila veća od stope rasta ukupnih (bruto) mikrokredita.

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja na dan 31. 12. 2019. prikazani su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 42: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni Mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	237	7.539	50	7.826	57,3
b)	Trgovina	165	2.711	18	2.894	21,2
c)	Poljoprivreda	21	827	0	848	6,2
d)	Proizvodnja	122	1.850	5	1.977	14,5
e)	Ostalo	19	95	1	115	0,8
	Ukupno 1:	564	13.022	74	13.660	100
2.	Fizičkim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	4.586	89.487	202	94.275	19,1
b)	Trgovina	1.083	13.389	46	14.518	2,9
c)	Poljoprivreda	6.544	157.014	266	163.824	33,1
d)	Proizvodnja	488	8.869	24	9.381	1,9
e)	Stambene potrebe	3.152	109.235	162	112.549	22,8
f)	Ostalo	17.003	82.555	536	100.094	20,2
	Ukupno 2:	32.856	460.549	1.236	494.641	100
	Ukupno (1+2):	33.420	473.571	1.310	508.301	-

U ročnoj strukturi ukupnog mikrokreditnog portfelja sa 31. 12. 2019., iskazanoj na bruto osnovi, najveći udjel imaju dugoročni mikrokrediti sa 93,2%, kratkoročni mikrokrediti sudjeluju sa 6,6% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,2%.

Promatrajući sektorsku strukturu, dominantan je udjel mikrokredita odobrenih fizičkim osobama od 97,3%, a preostalih 2,7% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim osobama. U okviru mikrokreditnog portfelja fizičkih osoba, najveći je udjel mikrokredita odobrenih za poljoprivredu koji je iznosio 33,1% i za stambene potrebe 22,8%. Prema visini udjela slijede ostali sektori sa 20,2% i uslužne djelatnosti sa 19,1%. Udjel mikrokredita za trgovinu je 2,9%, a za proizvodnju 1,9%. U strukturi mikrokredita pravnim osobama, dominantan je udjel mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 57,3%.

Sa stanjem na 31. 12. 2019., na razini mikrokreditnog sektora u FBiH je 164.643 aktivne mikrokreditne partije, što je za 7.940 partija, odnosno 5,1% više u odnosu na kraj 2018. godine.

Prosječan iznos mikrokredita na razini sektora, na dan 31. 12. 2019. je 3.087 KM, što je u odnosu na 31. 12. 2018. više za 5,8%. Promatrano analitički, prosječan iznos mikrokredita u MKF iznosi 2.715 KM i za 6,4% je povećan u odnosu na 31. 12. 2018., dok u MKD iznosi 4.805 KM i u promatranom razdoblju je povećan za 8,6%.

U sljedećoj tablici daje se pregled potraživanja s pripadajućim rezerviranjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknjižena iz bilance stanja, na dan 31. 12. 2019.:

- 000 KM -

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerviranja	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
					Stopa rezerviranja	Iznos kamate		Po mikrokr.	Po dospjelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12=9+10+11
1.	0	0%	498.565	98,1	0%	5	397	0	0	0	0
2.	1-15	2%	2.713	0,5	2%	35	0	56	0	0	56
3.	16-30	15%	2.645	0,5	100%	33	0	412	35	0	447
4.	31-60	50%	1.489	0,3	100%	47	0	747	47	0	794
5.	61-90	80%	965	0,2	100%	46	0	773	46	0	819
6.	91-180	100%	1.924	0,4	100%	132	0	1.924	130	0	2.054
	Ukupno		508.301	100		298	397	3.912	258	0	4.170
7.	preko 180	Otpis	1.058	-	100%	87	0	0	0	0	0

U ukupnom mikrokreditnom portfelju na razini sektora, 98,1% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 1,9% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 0,9% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,3 milijuna KM), kašnjenja u otplati do 30 dana čine 22,8%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 75,5%. Za dospjele kamate koje nisu naplaćene u roku do 15 dana MKO je dužna u 100%-tnom iznosu potraživanja formirati rezerve za pokriće kreditnih gubitaka. U četvrtom kvartalu 2019. godine, MKO su otpisale 1,1 milijun KM glavnice i kamate.

Ukupan iznos rezerviranja po osnovi mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 31. 12. 2019. je 4,2 milijuna KM, a najveću stavku čine rezerviranja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 2,1 milijun KM i čine 49,2% ukupnog iznosa rezerviranja.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfelja

Pokazatelj portfelja u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31. 12. 2019. na razini mikrokreditnog sektora iznosio je 0,86% i povećan je za 0,14 postotnih bodova u odnosu na 31. 12. 2018. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfelja na razini sektora je u okviru propisanog standarda (ispod 5%), pri čemu jedna MKF (18,46%) i jedno MKD (13,91%) ne zadovoljavaju propisani standard.

Pokazatelj portfelja u riziku preko jednog dana kašnjenja (PAR>1 dana) na razini mikrokreditnog sektora sa 31. 12. 2019. je iznosio 1,92% i isti je u odnosu na 31. 12. 2018. povećan za 0,33 postotna boda.

Stopa NPL-a na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 17% i u kontinuitetu od 31. 12. 2014., kada je iznosila 34,8%, bilježi smanjenje. U odnosu na 31. 12. 2018. stopa NPL-a smanjena je za 2,2 postotna boda.

Na razini mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 31. 12. 2019. iznosi 0,87%, što je u okviru FBA standarda (ispod 3%), a u odnosu na 31. 12. 2018. stopa otpisa je smanjena za 0,08 postotnih bodova. Pri tome, dvije MKF ne zadovoljavaju taj standard, s obzirom da je njihov pokazatelj iznad 3% (6,79%, odnosno 4,53%), od kojih jedna ne ispunjava ni standard u pogledu portfelja u riziku preko 30 dana kašnjenja, a druga je na granici propisanog standarda.

Ponderirane NKS i EKS na mikrokredite

Kod MKO sa sjedištem u FBiH, u promatranom razdoblju, prosječne ponderirane NKS na ukupne mikrokredite su iznosile 19,51%, a EKS 24,38%, pri čemu su NKS na kratkoročne mikrokredite iznosile 20,80%, a na dugoročne 19,29%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 31,85%, odnosno 23,09% na dugoročne mikrokredite. Prosječne ponderirane EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u 2019. godini, bilježe povećanje za 0,25 postotnih bodova u odnosu na isto razdoblje 2018. godine, pri čemu su prosječne ponderirane EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježile rast za 2,74 postotna boda, dok su na dugoročne mikrokredite zabilježile smanjenje za 0,18 postotnih bodova.

Analizirajući NKS i EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u RS-u koje posluju u FBiH, evidentno je da su prosječne ponderirane NKS iznosile 16,67%, dok su EKS iznosile 51,92% koje su značajno na višoj razini u odnosu na MKO registrirane u FBiH za 27,54 postotna boda.

Prosječna ponderirana NKS na kratkoročne mikrokredite isplaćene u MKO sa sjedištem u RS-u koje posluju u FBiH, iznosila je 14,62%, dok je EKS iznosila 129,57%. Na visinu EKS na kratkoročne mikrokredite ovih MKO utjecale su enormno visoke prosječne ponderirane EKS za mikrokredite za ostale namjene (568,19%), koje prvenstveno naplaćuje jedno MKD sa sjedištem u RS-u na isplaćene mikrokredite za ovu namjenu.

Prosječne ponderirane NKS i EKS na dugoročne mikrokredite koje su u promatranom razdoblju isplatile MKO sa sjedištem iz RS-a koje posluju u FBiH iznose 17,50%, odnosno 20,66% i niže su u odnosu na MKO sa sjedištem u FBiH (za 1,79 postotnih bodova, odnosno 2,43 postotna boda).

U Prilogu 11. daje se pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u razdoblju 1.1.-31.12.2019. isplatile MKO sa sjedištem u FBiH i MKO sa sjedištem u RS-u koje posluju u FBiH. Na poziciji kratkoročni nenamjenski krediti - osnovne potrebe za MKO u FBiH značajna je razlika između NKS (16,47%) i EKS (48,87%), koja proizlazi iz mikrokreditnog proizvoda jednog MKD kod kojeg se ne ugovara NKS, već se visoka jednokratna naknada reflektira na izračun EKS-a.

U Prilogu 11a. daje se usporedan pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u razdoblju 2015-2019. godina.

4.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupan financijski rezultat na razini mikrokreditnog sektora FBiH za razdoblje od 1.1. do 31.12.2019. bio je pozitivan i iznosio je 19,5 milijuna KM, što je za 1,5 milijuna KM ili 7% manje u odnosu na isto razdoblje 2018. godine.

Struktura zbirnog računa dobiti i gubitka na razini mikrokreditnog sektora FBiH je prikazana u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 44: Račun dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 31.12.2018.				Za razdoblje 1.1. - 31.12.2019.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11=9/5
1.	Prihodi									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	63.610	19.714	83.324	90,5	67.337	24.133	91.470	91,2	110
1.2.	Operativni prihodi	6.976	1.740	8.716	9,5	6.820	1.993	8.813	8,8	101
2.	Ukupni prihodi (1.1.+1.2.)	70.586	21.454	92.040	100	74.157	26.126	100.283	100	109
3.	Rashodi									
3.1.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	8.415	3.760	12.175	14,7	8.179	4.655	12.834	14,2	105
3.2.	Operativni rashodi	56.689	10.420	67.109	80,5	56.135	15.940	72.075	79,6	107
3.3.	Trošk. rez. za kred. i dr. gubitke	2.760	1.271	4.031	4,8	3.739	1.883	5.622	6,2	139
4.	Ukupni rashodi (3.1.+3.2.+3.3.)	67.864	15.451	83.315	100	68.053	22.478	90.531	100	109
5.	Izvanredni prihodi	13.738	65	13.803		10.833	265	11.098		80
6.	Izvanredni rashodi	786	169	955		659	72	731		77
7.	Ukupno prihodi-rashodi (2+5-4-6)	15.674	5.899	21.573		16.278	3.841	20.119		93
8.	Višak/manjak prihoda nad rashodima	15.674	-	15.674		16.278	-	16.278		104
9.	Dobit prije oporezivanja	-	5.899	5.899		-	3.841	3.841		65
10.	Porezi	-	620	620		-	630	630		102
11.	Neto dobit/gubitak	-	5.279	5.279		-	3.211	3.211		61
12.	Ukupan financijski rezultat	15.674	5.279	20.953		16.278	3.211	19.489		93

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 16,3 milijuna KM, koji je za 0,6 milijuna KM ili 3,8% veći u odnosu na 31. 12. 2018. U promatranom razdoblju ukupni prihodi MKF su veći za 3,6 milijuna KM ili 5,1%, pri čemu su kamatni i slični prihodi veći za 3,7 milijuna KM ili 5,9%, a operativni prihodi su manji za 0,1 milijun KM ili 2,2%. Izvanredni prihodi MKF su manji za 2,9 milijuna KM ili 21,2%, kao i izvanredni rashodi za 0,1 milijun KM ili 16,2%. Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke u MKF su povećani za jedan milijun KM ili 35,5%.

Analitički promatrano, dvije MKF su sa 31. 12. 2019. iskazale manjak prihoda nad rashodima, dok su ostale MKF iskazale višak prihoda nad rashodima. Četiri MKF u redovnom poslovanju iskazuju manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 2,1 milijun KM, pri čemu se na jednu MKF odnosi 84,7%, koja je zahvaljujući značajnim izvanrednim приходima ipak na kraju 2019. godine iskazala višak prihoda nad rashodima.

MKD su iskazale ukupnu neto dobit u iznosu od 3,2 milijuna KM, što u odnosu na 31. 12. 2018. predstavlja smanjenje za 2,1 milijun KM ili 39,2%. U promatranom razdoblju, jedno MKD je iskazalo neto dobit u iznosu od 5,2 milijuna KM, dok su dva MKD, koja su u 2019. godini započela s obavljanjem poslovnih aktivnosti, iskazala neto gubitak u iznosu od dva milijuna KM. Sa 31. 12. 2019. neto financijski prihodi MKD (razlika između ukupnih kamatnih prihoda i ukupnih kamatnih rashoda) iznosili su 19,5 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje 2018. godine veći su za 3,5 milijuna KM ili 22,1%. Ukupni operativni prihodi MKD veći su za 0,3 milijuna KM ili 14,5%, a izvanredni prihodi za 0,2 milijuna KM ili 307,7%. Ukupni operativni rashodi MKD zabilježili su značajan rast za 5,5 milijuna KM ili 53%, u kojima su dominantni troškovi plaća i doprinosa u iznosu od 10,3 milijuna KM s udjelom od 64,7% u ukupnim operativnim rashodima.

Izvanredni rashodi MKD su u promatranom razdoblju smanjeni za 57,4%. Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke u MKD iznose 1,9 milijuna KM i u odnosu na 31. 12. 2018. povećani su za 0,6 milijuna KM ili 48,1%.

U prilogima 12. i 13. dani su zbirni račun dobiti i gubitka za MKF i zbirni račun dobiti i gubitka za MKD.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31. 12. 2019. iznosi 18,8%, što je u okviru propisanog pokazatelja do 45%, pri čemu tri MKF i jedno MKD odstupaju od propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31. 12. 2019. prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 2,9%. Pri tome, tri MKF i dva MKD iskazuju negativne vrijednosti, što nije sukladno propisanim ograničenjem poslovanja. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda iz redovnog poslovanja (ne uključujući izvanredne prihode) i ukupnih rashoda iznosi 109,9%. Pri tome, pet MKF i dva MKD nisu operativno održivi na izvještajni datum.

4.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti s planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na nadzor:

- usklađenosti poslovanja MKO sa zakonskim propisima, s ciljem pune primjene odredaba ZoMKO u pogledu ostvarenja propisanih ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva;
- primjene podzakonskog okvira za poslovanje i nadzor MKO u FBiH, s ciljem potpune i adekvatne primjene važećih propisa i povećanja transparentnosti poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH i poduzimanje odgovarajućih supervizorskih mjera;
- pravovremenog i adekvatnog poduzimanja aktivnosti u MKO prema izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- u izvršenju nadležnosti nadzora i održavanja stabilnosti mikrokreditnog sektora u FBiH, FBA će nastaviti suradnju s ABRS-om s ciljem unapređenja efikasnog nadzora MKO, kao i po pitanju ostvarivanja ciljeva mikrokreditiranja sukladno sa zakonskim propisima, te zaštite prava korisnika financijskih usluga;
- mikrokreditni sektor u FBiH ima obvezu da u svom poslovanju, a polazeći od propisanih regulatornih zahtjeva i ciljeva mikrokreditiranja, primjenjuje propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvješćivanja i revizije. U vezi s navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja s propisanim standardima, a posebno u pogledu:
  - obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu zakonskih odredaba o zaštiti korisnika financijskih usluga, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite s propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;

- održavanja i unapređenja zdrave prakse upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sustava unutarnjih kontrola i neovisne funkcije unutarnje revizije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja, odnosno zdravih praksi u poslovanju sa sredstvima MKF-a;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- redovnog, ažurnog i točnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja i dr.

MKO koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, odnosno mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, odnosno pripajanja većim i snažnijim MKF, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala budućnost zaposlenih u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje s ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

4.2. LEASING SEKTOR

4.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH

4.2.1.1. Broj leasing društava

Dozvolu FBA za obavljanje poslova leasinga na dan 31. 12. 2019. ima pet leasing društava u FBiH. U 2019. godini broj leasing društava je smanjen za dva zbog oduzimanja dozvole za rad jednom leasing društvu radi preregistracije u drugo gospodarsko društvo, dok je jednom leasing društvu, na njegov zahtjev, oduzeta dozvola za rad. Jedno leasing društvo je u 2019. godini promijenilo naziv, dok je za dva leasing društva odobreno stjecanje u visini 100% vlasničkog interesa, odnosno 100% udjela u temeljnom kapitalu društva.

U Prilogu 14. daju se osnovni podaci o leasing društvima sa pregledom osnovnih pokazatelja, koja sa 31. 12. 2019. čine leasing sektor u FBiH.

4.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva leasing društava u FBiH, prema podacima sa 31. 12. 2019. je sljedeća: tri leasing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno leasing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

4.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31. 12. 2019. u leasing sektoru u FBiH bilo je ukupno 117 zaposlenih, od čega je 112 angažirano putem ugovora o radu (izvještajna kategorija „stalno zaposleni“), dok je pet osoba angažirano putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju (izvještajna kategorija „privremeno zaposleni“). Radi smanjenog broja leasing društava u 2019. godini, ukupan broj stalno zaposlenih u leasing sektoru, u odnosu na 31. 12. 2018., manji je za šest zaposlenih ili 5,1%.

Pregled kvalifikacijske strukture stalno zaposlenih na razini leasing sektora u FBiH, daje se u sljedećoj tablici:

Tablica 45: Kvalifikacijska struktura stalno zaposlenih u leasing društvima FBiH

R.br.	Stepen stručne sprema	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks
		Broj stalno zaposlenih	Udjel %	Broj stalno zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Visoka stručna sprema – VSS	83	70,3	78	69,6	94
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	3,4	5	4,5	125
3.	Srednja stručna sprema - SSS	19	16,1	20	17,9	105
4.	Ostali	12	10,2	9	8,0	75
Ukupno		118	100	112	100	95

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih (aktiva po stalno zaposlenom). Prema pokazateljima na dan 31. 12. 2019. na razini leasinga sektora u FBiH na svakog stalno zaposlenog odnosilo se 2,9 milijuna KM aktive. Ovaj pokazatelj je veći za 0,4 milijuna KM ili 14,8% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

4.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

4.2.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2019. iznosila je 323,7 milijuna KM i veća je za 26,5 milijuna KM ili 8,9% u odnosu na 31. 12. 2018. Na dva leasing društva, promatrano po veličini aktive, odnosi se 74,2% ukupne aktive leasing sektora u FBiH.

Usporedbom iznosa aktive pojedinačnih leasing društava na dan 31. 12. 2019. s podacima na dan 31. 12. 2018., može se zaključiti kako je kod četiri leasing društva iskazan porast bilančne sume u iznosu od 43,5 milijuna KM, dok je kod jednog leasing društva iskazano smanjenje bilančne sume od 5,2 milijuna KM.

U Prilogu 15. dana je Zbirna bilanca stanja leasing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31. 12. 2019.

U strukturi ukupne aktive leasing sektora u FBiH najznačajnije je udjel neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, koja iznose 241,1 milijun KM ili 74,5% ukupne aktive. U usporedbi sa 31. 12. 2018., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga su veća za iznos od 26,4 milijuna KM ili 12,3%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća za iznos od 35,5 milijuna KM ili 15,2%.

U istom razdoblju rezerve za gubitke za potraživanja po financijskom leasingu povećane su za 1,8 milijuna KM ili 197,1%. Jedna banka koja obavlja poslove financijskog leasinga, na 31. 12. 2019. iskazuje neto potraživanja po osnovi ugovora financijskog leasinga u ukupnom iznosu od 64 milijuna KM, što ukazuje da su neto potraživanja na razini leasing sustava iznosila 305,1 milijun KM i ista su za 8,4 milijuna KM veća u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga na razini leasinga sektora u FBiH, promatrano prema predmetu leasinga, ugovori koji su odobreni po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti sudjeluju sa 84%, ugovori po osnovi financiranja opreme sudjeluju sa 15%, dok se na ugovore putem kojih su financirane nekretnine odnosi 1%. Prema

korisniku leasinga, najznačajniji porast je iskazan u segmentu fizičkih osoba i to 38,5% više u odnosu na 31. 12. 2018.

U sljedećim tablicama iskazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu na razini leasing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjenja po osnovi rezervi za gubitke) na dan 31. 12. 2019. i usporedni pregled strukture potraživanja sa 31. 12. 2018. i 31. 12. 2019.:

- 000 KM -

Tablica 46: Struktura potraživanja po financijskom leasingu

R.br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu leasinga					
1.1.	Putnička vozila	35.037	74.374	2.033	111.444	45,7
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	36.713	55.957	780	93.450	38,3
1.3.	Strojevi i oprema	11.990	24.380	218	36.588	15,0
1.4.	Nekretnine	285	1.945	10	2.240	1,0
1.5.	Ostalo	7	14	0	21	0,0
	Ukupno	84.032	156.670	3.041	243.743	100
2.	Prema korisniku leasinga					
2.1.	Pravne osobe	75.405	135.968	1.294	212.667	87,3
2.2.	Poduzetnici	2.219	3.927	38	6.184	2,5
2.3.	Fizičke osobe	4.532	13.827	1.698	20.057	8,2
2.4.	Ostalo	1.876	2.948	11	4.835	2,0
	Ukupno	84.032	156.670	3.041	243.743	100

- 000 KM -

Tablica 47: Struktura potraživanja po financijskom leasingu - usporedni pregled

R.br.	Opis	Potraživanja na dan 31. 12. 2018.	Potraživanja na dan 31. 12. 2019.	Indeks
1	2	3	4	5=4/3
1.	Prema predmetu leasinga			
1.1.	Putnička vozila	86.363	111.444	129
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	99.446	93.450	94
1.3.	Strojevi i oprema	27.434	36.588	133
1.4.	Nekretnine	2.324	2.240	96
1.5.	Ostalo	4	21	525
	Ukupno	215.571	243.743	113
2.	Prema korisniku leasinga			
2.1.	Pravne osobe	191.495	212.667	111
2.2.	Poduzetnici	5.416	6.184	114
2.3.	Fizičke osobe	14.478	20.057	139
2.4.	Ostalo	4.182	4.835	116
	Ukupno	215.571	243.743	113

Neto potraživanja po osnovi zajma su na dan 31. 12. 2019. iznosila 5,3 milijuna KM ili 1,6% iznosa ukupne aktive leasing sektora u FBiH. U odnosu na 31. 12. 2018., neto potraživanja po osnovi zajma su smanjena za iznos od 0,9 milijuna KM ili 14,7%. Potraživanja po osnovi zajmova u strukturi ukupne aktive leasing društava su smanjena zbog kontinuiranog smanjenja potraživanja po osnovi zajma, jer je odredbama ZoL-a leasing društvima zabranjeno zaključivanje novih ugovora o zajmu, pri čemu će ostati evidentirani u bilancama leasing društava u FBiH dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Iskazani iznos neto potraživanja po osnovi zajma se odnosi na potraživanja jednog leasing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu supsidijarnih osoba, putem kojih su prije stupanja na snagu ZoL-a financirani projekti izgradnje nekretnina.

Bilančna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 31. 12. 2019. iznosila je 5,5 milijuna KM, što čini 1,7% ukupne aktive, a ista je za 8,4 milijuna KM ili 60,4% manja u odnosu na 31. 12. 2018. Plasmani bankama, koje iskazuju dva leasing društva, na dan 31. 12. 2019. iznosili su 13,6 milijuna KM, što čini 4,2% ukupne aktive leasing sektora u FBiH, a što je za 3,7 milijuna KM ili 21,2% manje u odnosu na 31. 12. 2018. Od ukupnog iznosa ovih plasmana, 85,3% se odnosi na oročena sredstva jednog leasing društva kod komercijalnih banaka.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 31. 12. 2019. iznosi 49,2 milijuna KM i za 13,8 milijuna KM ili 38,9% je povećana u odnosu na 31. 12. 2018. Pojedinačno promatrano, kod dva leasing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga u iznosu od 14,3 milijuna KM, dok je kod dva leasing društva iskazano smanjenje u iznosu od 0,5 milijuna KM.

Struktura neto bilančnih pozicija aktive sektora leasinga u FBiH iskazana je u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 48: Struktura neto bilančnih pozicija aktive

R.br.	Opis	31.12.2018.	Udjel %	31.12.2019.	Udjel %	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Financijski leasing	214.674	72,3	241.078	74,5	112
2.	Operativni leasing	35.385	11,9	49.166	15,2	139
3.	Zajam	6.253	2,1	5.331	1,6	85
4.	Ostala imovina	40.842	13,7	28.119	8,7	69
	Ukupno	297.154	100	323.694	100	109

4.2.2.2. Kapital i obveze

Ukupni kapital leasing društava na 31. 12. 2019. iznosi 29,5 milijuna KM, što čini 9,1% ukupne pasive leasing sektora u FBiH, a u usporedbi sa 31. 12. 2018., navedena pozicija je smanjena za iznos od 7,3 milijuna KM ili 19,8%. Smanjenje ukupnog kapitala je uzrokovano činjenicom da je FBA tijekom 2019. godine oduzela dozvolu od dva leasing društva čiji su bilančni podaci bili iskazani u izvješćima na dan 31. 12. 2018. Promatrano pojedinačno, kod svih pet leasing društava je došlo do povećanja ukupnog kapitala u odnosu na 31. 12. 2018. u iznosu od 4 milijuna KM.

Ukupne obveze leasing sektora na dan 31. 12. 2019. iznose 294,2 milijuna KM, što čini 90,9% ukupne pasive leasing društava u FBiH. U usporedbi sa stanjem na 31. 12. 2018. ukupne obveze na razini sektora su povećane za iznos od 33,8 milijuna KM ili 13%.

Obveze leasing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 31. 12. 2019. iznose 286,3 milijuna KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive leasing sektora u FBiH s obzirom da čine 88,4% ukupne pasive. U usporedbi sa 31. 12. 2018., pozicija obveza po kreditima je veća za iznos od 33,9 milijuna KM ili 13,4%. Cjelokupan iznos obveza po uzetim kreditima, promatrano prema ugovorenoj ročnosti, odnosi se na dugoročne obveze po kreditima.

Na zaduženja kod komercijalnih stranih i domaćih banaka, koje uglavnom pripadaju bankarskim grupama kojima pripadaju i leasing društva, odnosi se 42,3% ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 25,4% odnosi na direktna zaduženja kod osnivača i 32,3% na zaduženja od EIB, EBRD i CEDB. Kreditna sredstva od ovih banaka po prirodi su namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih poduzeća, a osigurana su bankarskim garancijama izdanim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderirana NKS koju leasing društva plaćaju na izvore sredstava u razdoblju od 1.1. do 31.12.2019. je iznosila 1,6% na godišnjoj razini (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u promatranom razdoblju) i ista je na približno istoj razini u odnosu na razdoblje 1.1.-31.12.2018.

4.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Prema izvještajnim podacima na razini leasing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2019. iskazane su u iznosu od 2,7 milijuna KM i veće su u odnosu na 31. 12. 2018. za 1,8 milijuna KM ili 197,1%, dok je značajno povećanje evidentirano u kategoriji dana kašnjenja 60 do 90 dana (442,1%). Od ukupnog iznosa iskazanih rezervi za gubitke, 78,8% se odnosi na jedno leasing društvo koje je u 2019. godini ostvarilo najveći gubitak. U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2019. iskazano je ukupno tri milijuna KM dospelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za iznos od 0,8 milijuna KM ili 36,1% u odnosu na 31. 12. 2018.

Povećanje dospelih nenaplaćenih potraživanja i povećanje rezervi za gubitke u 2019. godini indicira promjene u kvaliteti portfelja potraživanja po financijskom leasingu, koje zahtijevaju unapređenje upravljanja kreditnim rizikom, pravovremeno prepoznavanje poteškoća u naplati potraživanja po financijskom leasingu i njihovog efikasnog prevladavanja.

U sljedećoj tablici daje se detaljan pregled rezervi za financijski leasing na dan 31. 12. 2019.:

- 000 KM -

Tablica 49: Pregled rezervi za financijski leasing

R.br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za financ. leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za financ. leasing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7*3	10=8*4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,50%	0,50%	238.344	2.271	37.074	955	185	5	699	889
2.	60-90	10%	10%	1.034	0	204	0	20	0	83	103
3.	90-180	50%	50%	728	29	277	11	139	5	202	346
4.	preko 180	100%	75%	1.337	0	1.327	0	1.327	0	0	1.327
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				241.443	2.300	38.882	966	1.671	10	984	2.665

Rezerve za zajmove na dan 31. 12. 2019. su iznosile tri tisuće KM i iste su se značajno smanjile u odnosu na 31. 12. 2018. uslijed značajnog iznosa otpisanih potraživanja u izvanbilančnoj evidenciji jednog leasing društva. Rezerve se odnose na potraživanja u iznosu od 5,3 milijuna KM s kašnjenjem u intervalu od 0-60 dana.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po financijskom leasingu i zajmu na dan 31. 12. 2019. iznosi 23,5 milijuna KM, te ova pozicija iskazuje umanjenje u odnosu na 31. 12. 2018. za 49,5 milijuna KM ili 67,8%. Dva leasing društva kojima je u 2019. godini oduzeta dozvola za obavljanje poslova leasinga su na dan 31. 12. 2018. iskazala ukupno 51,2 milijuna KM otpisanih potraživanja, što je za posljedicu imalo smanjenje navedene pozicije u izvanbilančnoj evidenciji na kraju promatranog izvještajnog razdoblja.

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga, uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga na dan 31. 12. 2019. na razini leasing sektora FBiH iznosi 1,5 milijuna KM i povećana je u odnosu na 31. 12. 2018. za 0,1 milijun KM ili 9,8%, dok je ukupno 78 izuzetih predmeta, uz zabilježeno povećanje broja izuzetih predmeta za 48 jedinica, od kojih se na jedno leasing društvo odnosi 40 izuzetih jedinica ili 83,3%. Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasing sektora u FBiH na dan 31. 12. 2019., na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se jedan milijun KM ili 62,6%. Na nekretnine (poslovne objekte) odnosi se 0,5 milijuna KM ili 37,4%, po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na dva leasing društva.

Promatrano na razini leasing sustava FBiH na dan 31. 12. 2019. tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga iznosi 7,8 milijuna KM i ista je smanjena za iznos od 2 milijuna KM ili 20,1% u odnosu na 31. 12. 2018. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta leasinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove leasinga odnosi se iznos od 6,3 milijuna KM ili 81,1% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na razini leasing sustava.

4.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima leasing društava, na razini sektora leasinga u FBiH u razdoblju od 1.1. do 31.12.2019. iskazan je gubitak u iznosu od jedan milijun KM, što predstavlja smanjenje za 4,3 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Promatrano pojedinačno, tri leasing društva iskazala su pozitivan financijski rezultat u iznosu od 3,4 milijuna KM, dok su dva leasing društva iskazala negativan financijski rezultat u iznosu od 4,4 milijuna KM, od čega se na jedno društvo odnosi 3,1 milijun KM ili 71,7% ukupno iskazanog negativnog financijskog rezultata.

U prilogu 16. dan je zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava u FBiH za razdoblje 1.1.-31.12.2019.

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1.1.-31.12.2019. iznose 32,7 milijuna KM. Razina i struktura ukupnih prihoda s usporednim podacima za isto razdoblje prethodne poslovne godine predstavljeni su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

R.br.	Struktura ukupnih prihoda	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks 7=5/3
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1	Kamate po financijskom leasingu	9.223	28,3	11.794	36,1	128
1.2	Kamate na plasmane bankama	318	1,0	392	1,2	123
1.3	Ostali prihodi od kamate	1.648	5,1	1.601	4,9	97
	Ukupno	11.189	34,4	13.787	42,2	123
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	12.614	38,8	14.943	45,7	118
2.2.	Naknada za izvršene usluge	5	0,0	2	0,0	40
2.3.	Ostali operativni prihodi	8.631	26,5	3.946	12,1	46
	Ukupno	21.250	65,3	18.891	57,8	89
3.	Prihod po osnovi otpuštanja rezervi za gubitke	98	0,3	0	0,0	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	32.537	100	32.678	100	100

Kamatni prihodi leasing sektora FBiH u razdoblju od 1.1. do 31.12.2019. iznosili su 13,8 milijuna KM i isti su veći za 2,6 milijuna KM ili 23,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovi kamata iz financijskog leasinga u

ukupnom iznosu od 11,8 milijuna KM i isti su za 2,6 milijuna KM ili 27,9% veći u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine.

Operativni prihodi iznose 18,9 milijuna KM i u usporedbi sa istim razdobljem prethodne godine smanjeni su za iznos od 2,4 milijuna KM ili 11,1% uslijed smanjenja naplate otpisanih potraživanja. Zabilježen je porast prihoda po osnovi naknada za operativni najam za 18,5%.

Ukupni rashodi za razdoblje 1.1. - 31.12.2019. iznose 33,6 milijuna KM, a razina i struktura ukupnih rashoda s usporednim podacima u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine predstavljeni su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 51: Struktura ukupnih rashoda

R.br.	Struktura ukupnih rashoda	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Rashod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.135	10,8	4.307	12,8	137
1.2.	Naknade za obradu kredita	99	0,3	97	0,3	98
1.3.	Ostali rashod po kamati	0	0,0	2	0,0	-
	Ukupno	3.234	11,1	4.406	13,1	136
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	6.311	21,6	5.702	16,9	90
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	9.682	33,1	9.741	29,0	101
2.3.	Ostali troškovi	9.264	31,6	10.535	31,3	114
	Ukupno	25.257	86,3	25.978	77,2	103
3.	Troškovi rezervi	0	0,0	2.142	6,4	-
4.	Porez na dobit	766	2,6	1.106	3,3	144
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	29.257	100	33.632	100	115

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2019., rashodi po osnovi kamata u leasing sektoru iznosili su 4,4 milijuna KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine za 1,2 milijuna KM ili 36,2%. Kamatni rashodi na uzete kredite zabilježili su rast za 1,2 milijuna KM ili 37,4%.

U promatranom razdoblju ukupni operativni rashodi leasing sektora iznosili su 26 milijuna KM i isti su veći za 0,7 milijuna KM ili 2,8% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi smanjeni troškovi plaća i doprinosa za 9,6%, što je povezano sa smanjenjem broja zaposlenih u leasing sektoru, troškovi poslovnog prostora su povećani za 0,6%, dok su ostali troškovi zabilježili porast za 13,7%. Ukupni troškovi rezervi za gubitke zabilježili su značajno povećanje za iznos od 2,1 milijun KM radi povećanja troškova rezervi za gubitke u iznosu od 1,8 milijuna KM koje iskazuje jedno leasing društvo.

4.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga ostvarenih na razini leasing sustava u razdoblju od 1.1. do 31.12.2019. iznosila je 197 milijuna KM i veća je za 4,3 milijuna KM ili 2,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine, od čega se na leasing sektor, kojeg čini pet leasing društava, odnosi 173,6 milijuna KM, odnosno 88,1% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na razini leasing sustava. Broj novozaključenih ugovora na razini leasing sustava, u istom razdoblju, je iznosio 5.174, što je za 806 ugovora ili 18,5% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, od čega se na leasing sektor odnosi 4.786 ugovora ili 92,5% od ukupnog broja zaključenih ugovora na razini leasing sustava. Prosječna vrijednost

ugovora na razini leasing sustava zaključenih u 2019. godini iznosila je 38,1 tisuću KM i ista je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosila 44,1 tisuću KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u 2019. godine, na ugovore financijskog leasinga odnosi se 165,1 milijun KM ili 83,8%, dok se na ugovore operativnog leasinga odnosi 31,9 milijuna KM ili 16,2%. U usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine i prethodnim razdobljima, evidentan je nastavak trenda porasta udjela ugovora operativnog leasinga u ukupnom volumenu novozaključenih ugovora.

U sljedećim tablicama prikazan je usporedni pregled ostvarenog opsega novozaključenih ugovora u razdoblju 1.1.-31.12.2019. i u istom razdoblju prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled broja zaključenih ugovora u istom razdoblju.

- 000 KM -

Tablica 52: Struktura iznosa financiranja leasing sustava							
R.br.	O p i s	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.		
		Financijski leasing	Operativni leasing	Ukupno	Financijski leasing	Operativni leasing	Ukupno
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7
1.	Vozila	142.395	23.086	165.481	133.277	31.939	165.216
2.	Oprema	27.077	0	27.077	31.152	0	31.152
3.	Nekretnine	188	0	188	664	0	664
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	169.660	23.086	192.746	165.093	31.939	197.032

Tablica 53: Struktura zaključenih ugovora							
R.br.	O p i s	31. 12. 2018.			31. 12. 2019.		
		Financijski leasing	Operativni leasing	Ukupno	Financijski leasing	Operativni leasing	Ukupno
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7
1.	Vozila	3.473	686	4.159	4.028	815	4.843
2.	Oprema	208	0	208	330	0	330
3.	Nekretnine	1	0	1	1	0	1
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	3.682	686	4.368	4.359	815	5.174

Ukupan iznos novih financiranja u 2019. godini ostvarila su četiri leasing društva i jedna banka, koja se u značajnom opsegu bavi poslovima financijskog leasinga (pravni sljednik leasing društva koje se pripojilo istoj), dok je jedno leasing društvo obustavilo zaključenje novih ugovora.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika leasinga, dominiraju plasmani prema pravnim osobama, koji čine 90,3% ukupnog iznosa financiranja u 2019. godini. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderirane NKS i EKS

Ukupna prosječna NKS za ugovore financijskog leasinga zaključene u 2019. godine iznosila je 6,12% za kratkoročne ugovore i 5,52% za dugoročne ugovore, dok je EKS za kratkoročne ugovore iznosila 12,36%, a za dugoročne 8,86% u istom razdoblju. Ukupna ponderirana NKS u 2019. godini iznosila je 5,52%, a EKS 8,88% u navedenom razdoblju. U usporedbi s istim razdobljem 2018. godine, kada je iskazana ukupna ponderirana NKS od 4,31% i EKS od 6,80%, evidentan je rast NKS za 1,21 postotni bod i EKS za 2,08 postotna boda, uslijed značajnog porasta iznosa financiranja korisnicima leasinga iz kategorije fizičkih osoba od strane jednog leasing društva koje

je tržišno orijentirano na ovu vrstu korisnika leasinga i financiranje odobrava s većom kamatnom stopom u odnosu na prosjek sektora i sustava općenito.

Značajne razlike u visini ponderiranih EKS prema korisnicima leasinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima zaključenim s pravnim osobama, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza.

U Prilogu 17. dan je pregled prosječnih ponderirane NKS i EKS po ugovorima o financijskom leasingu, zaključenim u 2019. godini, prema ročnosti, predmetu i korisniku leasinga.

U Prilogu 17a. dan je usporedan pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku leasinga. Značajna razlika između NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obvezan dio ugovora o financijskom leasingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika leasinga, kao i kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi leasing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

4.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava u FBiH nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na sljedeće aspekte:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja leasing sektora, odnosno sustava u FBiH, putem izvješća i kontrola na licu mjesta;
- očuvanju kapitalne adekvatnosti leasing sustava u FBiH i jačanju internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima leasing sustava u FBiH;
- praćenju i ocjeni efikasnosti uspostavljenih sustava upravljanja rizicima u leasing sektoru, odnosno sustavu u FBiH i kvalitete sveukupnog upravljanja;
- unapređenje suradnje s UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za leasing društva, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi financijskog leasinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje leasing sektora u FBiH i dr.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava, FBA očekuje od subjekata leasing sustava u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga financiranja putem leasinga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja s propisanim regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog leasing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalnu adekvatnost, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- unapređenje sustava upravljanja rizicima koji proizlaze iz leasing poslovanja i okruženja, pravovremeno identificiranje rizika i poduzimanja mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prijevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informiranje korisnika o uslugama financijskog i operativnog leasinga koje pružaju i dr.

4.3. FAKTORING POSLOVI

4.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH

Sukladno odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati gospodarsko društvo organizirano kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno po propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Poslove faktoringa su sa 31. 12. 2019. obavljale četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu. U četvrtom kvartalu 2019. godine, FBA je ukinula odobrenje za obavljanje poslova faktoringa jedinom registriranom društvu za faktoring.

4.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge faktoringa u FBiH su u 2019. godini zaključili 351 ugovor o faktoringu, od čega se 344 ugovora ili 98% odnosi na faktoring s pravom regresa, dok se 7 zaključenih ugovora ili 2% odnosi na ugovore o faktoringu bez prava regresa. Uspoređujući izvještajne podatke s istim razdobljem prethodne godine, vidljivo je da je broj zaključenih ugovora o faktoringu povećan za 61 ugovor ili 21%.

Ukupna vrijednost otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u razdoblju 1.1.-31.12.2019. iznosila je 178,1 milijun KM, od čega se iznos od 177,4 milijuna KM ili 99,6% odnosio na banke, a 0,7 milijuna KM ili 0,4% na jedino društvo za faktoring, kojem je krajem 2019. godine ukinuta dozvola za rad. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine to predstavlja povećanje za iznos od 46,3 milijuna KM ili 35,1%. Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, s usporednim podacima i trendom u naznačenim razdobljima, prikazane su u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

<i>Tablica 54: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti</i>															
R.br.	Vrsta faktoringa/ domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima													
		Društva za faktoring				Banke				Ukupno					Indeks
		1.1. - 31.12.2018.		1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2018.		1.1. - 31.12.2019.		1.1. - 31.12.2018.		1.1. - 31.12.2019.			
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15=13/11	
1.	Faktoring s pravom regresa	672	100	0	0	55.849	42,6	81.503	45,9	56.521	42,9	81.503	45,7	144	
2.	Faktoring bez prava regresa	0	0	659	100	74.641	56,9	93.688	52,8	74.641	56,6	94.347	53,0	126	
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0	0	0	666	0,5	2.277	1,3	666	0,5	2.277	1,3	342	
Ukupno		672	100	659	100	131.156	100	177.468	100	131.828	100	178.127	100	135	
4.	Domaći faktoring	672	100	659	100	131.156	100	177.468	100	131.828	100	178.127	100	135	
5.	Inozemni faktoring	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ukupno		672	100	659	100	131.156	100	177.468	100	131.828	100	178.127	100	135	

Ukupna vrijednost otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u cijelosti se odnosio na domaći faktoring, dok se prema vrsti faktoringa, 94,3

milijuna KM ili 53% odnosilo na faktoring bez prava regresa, 81,5 milijuna KM ili 45,7% na faktoring s pravom regresa, te 2,3 milijuna KM ili 1,3% na obrnuti (dobavljački) faktoring.

Prema ugovorenom roku dospijeća, najveći udjel u ukupnoj vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljaču u 2019. godini, u iznosu od 114,3 milijuna KM odnosno 64,2%, imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, te u iznosu od 41,8 milijuna KM ili 23,5% ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana. Promatrajući sektorsku strukturu kupaca, u 2019. godini je od javnih poduzeća otkupljeno ukupno 93,6 milijuna KM novčanih potraživanja, što čini 52,5% ukupnog prometa faktoring posla, dok je od privatnih poduzeća i društava otkupljeno 78,5 milijuna KM ili 44,1%, te od vladinih institucija 3,7 milijuna KM novčanih potraživanja ili 2,1%. Prema sektorskoj strukturi dobavljača kod usluga obrnutog (dobavljačkog) faktoringa, koje je u 2019. godini pružala jedna banka, cjelokupan iznos u vrijednosti od 2,3 milijuna KM odnosio se na privatna poduzeća i društva, što čini 1,3% ukupne vrijednosti obavljenih faktoring poslova u FBiH. Prema domicilnosti, navedeni iznos isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima se u cijelosti odnosio na domaći faktoring, s ugovorenim dospeljem do 60 dana.

U 2019. godini dobavljačima je isplaćeno predujmova u ukupnom iznosu od 171,5 milijuna KM, od čega se iznos od 94,3 milijuna ili 55% odnosio na faktoring bez prava regresa, a iznos od 77,2 milijuna ili 45% na faktoring s pravom regresa. U segmentu privatna poduzeća i društva (prodavatelji potraživanja), dobavljačima je isplaćen iznos od 113,5 milijuna KM, što čini 66,2% ukupno isplaćenih predujmova.

Po osnovi otkupljenih novčanih potraživanja na dan 31. 12. 2019., banke su potraživale ukupno 26,3 milijuna KM, prema rezidentnosti subjekta u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 16,2 milijuna KM ili 61,6% odnosi na faktoring s pravom regresa, dok se iznos od 10,1 milijun KM ili 38,4% odnosi na faktoring bez prava regresa. Za obrnuti (dobavljački) faktoring nije bilo potraživanja. Struktura navedenog iznosa otkupljenih potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: s ugovorenim dospeljem do 60 dana - 36,1%, od 61 do 90 dana - 9,2%, od 91 do 180 dana - 52,8% i preko 180 dana - 1,9%.

U razdoblju 1.1.-31.12.2019., pružatelji usluga faktoringa u FBiH ostvarili su 2,2 milijuna KM ukupnih prihoda iz faktoring poslovanja (prihodi od kamata, naknada i administrativnih naknada), a isti su za 0,5 milijuna KM ili 29,9% veći od prihoda ostvarenih u istom razdoblju prethodne godine. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda od kamata, naknada i administrativnih naknada, na faktoring bez prava regresa odnosi se 53,8% ukupnih prihoda, te 45,4% na faktoring s pravom regresa i 0,8% na obrnuti (dobavljački) faktoring.

Prema izvještajnim podacima sa 31. 12. 2019., najveća kamatna stopa na isplaćeni predujam na tržištu faktoringa u FBiH, koja je vrijedila na zadnji dan izvještajnog razdoblja za četvrti kvartal 2019. godine iznosi 6,00%, dok diskontna kamatna stopa iznosi 5,00% i obje su obračunate u domaćem faktoringu. Najveća kamatna stopa na isplaćene kupčeve obveze prema dobavljačima, u zadnjem kvartalu 2019. godine, iznosila je 2,3%. Banke koje su obavljale faktoring poslove su obračunavale naknadu za faktoring, dok je samo jedna banka naplaćivala administrativnu naknadu u pružanju faktoring usluge.

4.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

Faktoring poslovanje se u 2019. godini odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja. Nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima, niti obavljanje poslova srodnih faktoringu, što potvrđuje da je ova djelatnost i dalje u počecima razvoja na tržištu

FBiH unutar zakonodavnih i institucionalnih okvira definiranih ZoF-om i podzakonskim aktima FBA kojima se detaljnije uređuje faktoring poslovanje. S obzirom da je potreba za kratkoročnim financiranjem i upravljanjem novčanim potraživanjima, kao i osiguranjem naplate potraživanja sve značajnije izražena u realnom sektoru, u narednom se razdoblju može očekivati da će, kao jedan od pouzdanih alata za rješavanje problema likvidnosti u FBiH, svakako biti i korištenje faktoringa kao efikasnog instrumenta za ubrzanje novčanih tokova u znatno većem volumenu nego do sada.

Kako bi se efikasnije otklanjali problemi likvidnosti, a time i opseg kratkoročnog financiranja tekućeg poslovanja malih i srednjih poduzeća podigao na višu razinu, u narednom razdoblju će biti neophodno značajnije afirmiranje faktoringa, kao instrumenta ne samo financiranja, nego i upravljanja novčanim tokovima, kako od strane pružatelja usluga, tako i od ostalih sudionika na financijskom tržištu FBiH.

U okviru propisanih nadležnosti, FBA se u nadzoru obavljanja poslova faktoringa rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja subjekata koji pružaju usluge faktoringa, s ciljem obavljanja faktoring poslovanja na razibi FBiH sukladno propisima.

5. USKLAĐENOST BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SBS SA STANDARDIMA SPNiFTA

5.1. Usklađenost banaka u obavljanju platnog prometa

Sukladno unutarnjem ustrojstvu FBA, poslovi kontrole platnog prometa su organizirani kroz neposredni i posredni nadzor usklađenosti unutarnjeg platnog prometa u bankama i mjenjačnicama i deviznog poslovanja u bankama.

Ukupna vrijednost platnog prometa u bankama sa sjedištem u FBiH u 2019. godini, po osnovi transakcija UPP i DPP, iznosila je 240,1 milijardu KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Opseg UPP i DPP daje se u sljedećoj tablici:

- 000 KM -

Tablica 55. Opseg UPP-a i DPP-a				
Izvršene platne transakcije	Broj transakcija		Ukupna vrijednost transakcija	
	Broj	Udjel %	Iznos	Udjel %
DPP	2.662.106	3,2	40.067.154	16,7
UPP	80.313.234	96,8	200.017.109	83,3
Ukupno	82.975.340	100	240.084.263	100

Analizom izvješća banaka o izvršenim transakcijama DPP (naplata/priljevi i plaćanje/odljevi iz i prema inozemstvu) za razdoblje 1.1. - 31.12.2019., utvrđeno je da je u bankama u FBiH registriran sljedeći opseg DPP razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute):

- 000 KM -

Tablica 56: Opseg DPP-a				
Transakcije DPP				Valuta
Priljev		Odljev		
Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	
1.597.909	15.606.106	707.033	17.765.715	EUR
56.944	1.115.981	32.897	2.027.676	USD
160.652	953.377	106.671	2.598.298	Ostale valute
1.815.505	17.675.464	846.601	22.391.689	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da udjel transakcija priljeva iz inozemstva u ukupnom broju transakcija DPP iznosi 68,2%, dok se na transakcije odljeva prema inozemstvu odnosi 31,8%. Ako promatramo vrijednost transakcija DPP-a, udjel transakcija priljeva iz inozemstva iznosi 44,1%, dok se na odljeve prema inozemstvu odnosi 55,9%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 83,3% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

Analizom izvješća, koje banke sa sjedištem u FBiH dostavljaju FBA, o izvršenim platnim transakcijama obavljenim u UPP za razdoblje 1.1. - 31.12.2019., utvrđeno je da je u bankama u FBiH registriran sljedeći opseg UPP razvrstano po vrsti transakcije:

- 000 KM -

Tablica 57: Opseg UPP-a

Vrsta transakcije	Transakcije			
	Broj transakcija		Vrijednost transakcija	
	Broj	Udjel %	Iznos	Udjel %
Gotovinske	11.056.279	13,8	24.664.522	12,3
Bezgotovinske ²⁸	69.256.955	86,2	175.352.587	87,7
Ukupno	80.313.234	100	200.017.109	100

Analizom podataka na dan 31. 12. 2019., u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirano je 68 ovlaštenih mjenjača koji djelatnost obavljaju na 403 mjenjačka mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH.

U sljedećoj tablici daje se podatak o opsegu mjenjačkih poslova banaka sa sjedištem u FBiH za razdoblje 1.1. - 31.12.2019., po valutama (EUR, USD, ostale valute):

- 000 KM -

Tablica 58: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

Transakcije - vrijednost u KM				Valuta
Otkup		Prodaja		
Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	
1.529.302	896.585	185.342	195.189	EUR
136.675	72.895	8.531	7.762	USD
347.416	176.275	90.135	23.473	Ostale valute
2.013.393	1.145.755	284.008	226.424	

Od ukupnog broja transakcija mjenjačnice, na otkup se odnosi 87,6% transakcija, dok se na prodaju odnosi 12,4%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 83,5%, a na prodaju 16,5%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama sa sjedištem u FBiH, 79,6% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U sljedećoj tablici daje se podatak o opsegu mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u razdoblju 1.1. - 31.12.2019. po valutama (EUR, USD, ostale valute):

- 000 KM -

Tablica 59: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

Transakcije				Valuta
Otkup		Prodaja		
Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	
1.967.299	783.456	115.850	34.657	EUR
93.841	23.751	2.206	1.044	USD
259.534	61.624	35.907	6.175	Ostale valute
2.320.674	868.831	153.963	41.876	

Od ukupnog broja transakcija mjenjačkih poslova kod ovlaštenih mjenjača, na otkup se odnosi 93,8% transakcija, dok se na prodaju odnosi 6,2%, a od ukupne vrijednost mjenjačkih poslova

²⁸ Bezgotovinske - B transakcije obuhvaćaju bezgotovinske unutarbankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS.

ovlaštenih mjenjača na otkup se odnosi 95,4%, a na prodaju 4,6%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice kod ovlaštenih mjenjača, 89,8% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

5.2. Usklađenost SBS sa standardima SPNiFTA

5.2.1. Usklađenost banaka sa standardima SPNiFTA

U 2019. godini banke su, po Izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tablice A do F), koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 302.407 transakcija (za 4,3% više u odnosu na prethodnu godinu) u ukupnoj vrijednosti od 14,8 milijardi KM (za 3,1% više u odnosu na prethodnu godinu).

U istom izvještajnom razdoblju banke su izvijestile o ukupno 191 sumnjivoj transakciji (za 198,4% više u odnosu na prethodnu godinu) u ukupnoj vrijednosti od 64 milijuna KM (za 283% više u odnosu na prethodnu godinu). U narednim tablicama prikazan je broj i vrijednost ukupno izviještenih transakcija i izviještenih sumnjivih transakcija.

- 000 KM -

Tablica 60: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke						
Opis	1.1. - 31.12.2018.		1.1. - 31.12.2019.		Indeks	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	6 (4/2)	7 (5/3)
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Transakcije prijavljene prije izvršenja	8	5.724	13	4.155	163	73
Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	289.790	14.388.885	302.289	14.830.253	104	103
Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	229	10.446	105	13.444	46	129
Ukupno	290.027	14.405.055	302.407	14.847.852	104	103

- 000 KM -

Tablica 61: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke						
Opis	1.1. -31.12.2018.		1.1. - 31.12.2019.		Indeks	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	6 (4/2)	7 (5/3)
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Transakcije prijavljene prije izvršenja	8	5.724	13	4.155	163	73
Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	50	10.667	99	50.180	198	470
Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	6	315	79	9.646	1317	3.062
Ukupno	64	16.706	191	63.981	298	383

5.2.2. Usklađenost poslovanja mikrokreditnog sektora sa standardima SPNiFTA

U 2019. godini MKO su po Izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tablice A i B), koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o 954 transakcije (za 136,7% više u odnosu na prethodnu godinu) u vrijednosti od 1,1 milijun KM (za 71,2% više u odnosu na prethodnu godinu). FOO je tražio dodatne podatke za jednu transakciju.

U sljedećoj tablici prikazan je broj i vrijednost izviještenih sumnjivih transakcija po broju i vrijednosti:

- 000 KM -

Tablica 62: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti – MKO

Opis	1.1. - 31.12.2018.		1.1. - 31.12.2019.		Indeks	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost		
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	1	29	0	0
Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	403	662	953	1.105	236	167
Ukupno	403	662	954	1.134	237	171

5.2.3. Usklađenost poslovanja leasing sektora sa standardima SPNiFTA

U 2019. godini leasing društva su, po Izvješćima o gotovinskim transakcijama od 30 tisuća KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama (Obrazac SPNiFTA, tablice A i B), koje dostavljaju Agenciji, izvijestile FOO o četiri sumnjive transakcije (za 20% manje u odnosu na prethodnu godinu) u vrijednosti od četiri tisuće KM (za 87,5% manje u odnosu na prethodnu godinu). FOO nije tražio dodatne podatke u vezi s prijavljenim transakcijama.

U sljedećoj tablici prikazan je pregled izviještenih sumnjivih transakcija po broju i vrijednosti:

- 000 KM -

Tablica 63: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti – leasing društva

Opis	1.1. - 31.12.2018.		1.1. - 31.12.2019.		Indeks	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost		
1	2	3	4	5	6 (4/2)	7 (5/3)
Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	0	0	0	0
Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	5	35	4	4	80	11
Ukupno	5	35	4	4	80	11

ZAKLJUČAK

S ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna, FBA kontinuirano nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane aktivnosti i poduzimajući mjere sukladno zakonskim ovlastima. Navedeno podrazumijeva donošenje općih i pojedinačnih akata kojima se uređuje rad SBS, u sukladno zakonskim propisima, bazelskim načelima i standardima za efikasnu superviziju banaka i primjenjivim direktivama EU zasnovanim na tim načelima i standardima.

Tijekom 2019. godine nastavljeni su pozitivni trendovi u poslovanju bankarskog sektora, koji se ogledaju u rastu aktive, kredita, novčanih sredstava i depozita, kao i poboljšanju profitabilnosti bankarskog sektora u odnosu na isto razdoblje 2018. godine. Prisutan je nastavak rasta kreditiranja privatnih poduzeća, stanovništva, javnih poduzeća, bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija, dok je smanjeno kreditiranje vladinih institucija i ostalih sektora. Udjel NPL-ova, kao ključnog indikatora kvalitete kredita i dalje zadržava trend smanjenja. Nastavljen je rast ukupnih depozita i štednih depozita, koji predstavljaju najznačajniji i najveći segment depozitnog i financijskog potencijala banaka. Na pokazatelje profitabilnosti najznačajnije utječu pokazatelji kvalitete aktive i efikasnost u upravljanju operativnim prihodima i rashodima. Na temelju iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31. 12. 2019., može se zaključiti da je isti stabilan, adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. Od ključnog je značaja kvaliteta sveukupnog sustava upravljanja u bankama, adekvatno i efikasno funkcioniranje sustava upravljanja rizicima, adekvatno kapitalno pokriće rizika u poslovanju kroz ispunjenje propisanih zahtjeva za izračun regulatornog kapitala, kao i zahtjeva u okviru ICAAP-a i ILAAP-a, te planova oporavka. Od banaka se očekuje oprezno planiranje i upravljanje rizicima kojima su izložene ili bi mogle biti izložene u poslovanju. U vezi s postojećim i očekivanim promjenama na financijskom tržištu naročitu pažnju treba posvetiti rizicima povezanim s razinom i trendovima kamatnih stopa i efektima mogućih promjena u budućnosti, rizicima poslovnih modela, rizicima usklađenosti s propisima, kao i identifikaciji rizika u nastajanju, s ciljem preventivnog djelovanja.

Analizirajući izvještajne podatke MKO u FBiH sa 31. 12. 2019. i usporedne trendove pokazatelja poslovanja, može se zaključiti da poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH karakterizira rast ukupne aktive, mikrokreditnog portfelja, broja zaposlenih i ukupnog kapitala. Nastavljeno je poslovanje s pozitivnim financijskim rezultatom, uz održavanje propisanih ograničenja u poslovanju.

Na razini leasing sustava u FBiH sa 31. 12. 2019. iskazano je povećanje opsega poslovanja u odnosu na 31. 12. 2018. promatrano prema broju i vrijednosti novozaključenih ugovora i rastu portfelja neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga. U promatranom razdoblju na razini leasing sektora u FBiH iskazan je gubitak u poslovanju. Pokazatelji kvalitete aktive, kapitaliziranosti i profitabilnosti upućuju na potrebna unapređenja sustava upravljanja rizicima kako bi se osiguralo stabilno i održivo poslovanje leasing sektora u FBiH.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog financiranja i upravljanja novčanim tokovima, u 2019. godini se odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH.

PRAVNI OKVIR

Prilog 1- Pravni okvir za rad FBA i SBS u FBiH

I. PROPISI VEZANI ZA USTROJ FBA

1. Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, broj: 75/17),
2. Statut Agencije za bankarstvo Federacije BiH (“Službene novine FBiH”, broj: 3/18),
3. Pravilnik o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Broj: U.O.-36-8/19 od 16.9.2019. g. i broj: U.O.-38-8/19 od 27.12.2019.),
4. Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Broj: U.O.-38-8-1/19 od 16.9.2019.), kao sastavni dio Pravilnika o radu,
5. Pravilnik o sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Broj: 01-4314/19 od 15.11.2019.).

II. PROPISI VEZANI ZA NADLEŽNOST POSLOVANJA FBA

Zakoni

1. Zakon o bankama (“Službene novine F BiH”, broj: 27/17),
2. Zakon o mikrokreditnim organizacijama (“Službene novine FBiH”, broj: 59/06),
3. Zakon o udrugama i fondacijama („Službene novine FBiH“, broj: 45/02),
4. Zakon o leasingu („Službene novine FBiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16),
5. Zakon o Razvojnoj banci Federacije BiH (“Službene novine FBiH”, broj: 37/08),
6. Zakon o osiguranju depozita u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 20/02, 18/05, 100/08, 75/09 i 58/13),
7. Zakon o deviznom poslovanju (“Službene novine FBiH”, broj: 47/10),
8. Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (“Službeni glasnik BiH“, br. 47/14 i 46/16),
9. Zakon o zaštiti žiranata/jamaca u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 100/13),
10. Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga (“Službene novine FBiH”, broj: 31/14),
11. Zakon o unutarnjem platnom prometu („Službene novine FBiH“, br. 48/15 i 79/15-ispr.),
12. Zakon o faktoringu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj: 14/16).

Odluke, upute i smjernice FBA vezano za rad i nadzor poslovanja banaka

1. Odluka o izračunavanju kapitala banke („Službene novine FBiH“, br. 81/17 i 50/19),
2. Odluka o velikim izloženostima banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
3. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi („Službene novine FBiH“, broj 18/17),
4. Odluka o upravljanju rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
5. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
6. Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
7. Odluka o kontrolnim funkcijama banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
8. Odluka o vanjskoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
9. Odluka o uvjetima za izdavanje prokure u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
10. Odluka o kupoprodaji plasmana banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
11. Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),

12. Odluka o zahtjevima za konsolidiranu bankarsku grupu („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
13. Odluka o upravljanju ekternalizacijom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
14. Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
15. Odluka o evidenciji banke i organizacijskog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
16. Odluka o obvezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
17. Odluka o poslovanju banke s osobama u posebnom odnosu s bankom („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
18. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
19. Odluka o uvjetima kada se banka smatra nesolventnom („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
20. Odluka o savjesnom postupanju članova organa banke („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
21. Odluka o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
22. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
23. Odluka o upravljanju informacijskim sustavom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
24. Odluka o izjavi o imovinskom stanju („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
25. Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
26. Odluka o sustavu unutarnjih kontrola u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
27. Odluka o uključivanju posebnih uvjeta za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim osobama u sustav upravljanja rizicima u banci („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
28. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
29. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja suglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdanih suglasnosti („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
30. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih suglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
31. Odluka o procjeni ispunjenja uvjeta za članove nadzornog odbora i uprave banke („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
32. Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
33. Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke („Službene novine FBiH“, broj: 90/17),
34. Odluka o izvješćima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 103/17, 31/18, 103/18 i 44/19),
35. Odluka o tarifi naknada za banke („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
36. Odluka o uvjetima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan temeljni kapital banke („Službene novine FBiH“, broj: 91/18),
37. Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine FBiH“, broj: 16/19),
38. Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine FBiH“, broj: 44/19),

39. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti banaka ("Službene novine FBiH", br. 3/03 i 23/14),
40. Kriteriji za interno rangiranje banaka od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 3/03 i 6/03-ispr.),
41. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj: 48/12),
42. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 95/13, 99/13 i 103/18),
43. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, broj: 95/13),
44. Odluka o postupku kontrole deviznog poslovanja u banci-platni promet („Službene novine FBiH“, broj: 95/13),
45. Odluka o uvjetima za procjenu i dokumentiranje kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj: 23/14),
46. Uputa za popunjavanje izvješća banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi financijske poluge (broj: 01-4914/17 od 22.12.2017.),
47. Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za velike izloženosti (broj: 01-4915/17 od 22.12.2017.),
48. Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi (broj: 01-4916/17 od 22.12.2017.),
49. Smjernice za izvješćivanje Agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci i Dodatak 1. i 2. (Broj: 01-1338/19 od 16.4.2019.),
50. Uputa o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a (broj: 01-4918/17 od 22.12.2017.),
51. Smjernice za procjenu planova oporavka (broj: 01-4919/17 od 22.12.2017.),
52. Uputa za izvješćivanje o upravljanju eksternalizacijom (broj: 01-4920/17 od 22.12.2017.),
53. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017.),
54. Uputa za primjenu i izradu izvješća vjerovnika sukladno Odluci o uvjetima i načinu postupanja banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta (broj: 01-4922/17 od 22.12.2017.),
55. Uputa za izvješćivanje o upravljanju informacijskim sustavima (broj: 01-4923/17 od 22.12.2017.),
56. Uputa za primjenu Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke (broj: 01-4924/17 od 22.12.2017.),
57. Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost (Broj: 01-75/18 od 15.1.2018.),
58. Smjernice za vanjske revizore informacijskog sustava (broj: 01-262/18 od 30.1.2018.),
59. Uputa za popunjavanje izvješća o opsegu mjenjačkih poslova, unutarnjeg i deviznog platnog prometa (broj: 01-5343/18 od 28.12.2018.),
60. Uputa za klasifikaciju i vrednovanje financijske aktive (Broj: 01-2583/19 od 5.7.2019.),
61. Uputa o načinu izvješćivanja privremenog upravnika o poslovanju banke pod privremenom upravom (19.7.2013.),
62. Uputa o formi i načinu dodatnog izvješćivanja banaka pod privremenom upravom (19.7.2013.),
63. Uputa o načinu izvješćivanja likvidacijskog upravnika o provođenju likvidacije u banci (19.7.2013.),
64. Uputa za izradu bilance stanja banaka (br.: 01-574/00 od 12.7.2000. i 01-2-1669/07 od 10.10.2007.),
65. Uputa za izradu računa dobiti i gubitka banaka (broj: 01-575/00 od 12.7.2000.)

Odluke i upute FBA vezano za restrukturiranje banaka

1. Odluka o procjeni mogućnosti restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
2. Odluka o planovima reorganizacije poslovanja banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
3. Odluka o uvjetima i načinu obavljanja neovisne procjene vrijednosti imovine i obveza banke prije i tijekom postupka restrukturiranja ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
4. Odluka o prodaji dionica, imovine, prava i obveza banke u restrukturiranju ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
5. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službene novine FBiH", br. 44/19 i 48/19),
6. Odluka o osnivanju, uvjetima i načinu davanja suglasnosti za društva za upravljanje imovinom ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
7. Odluka o postupku i načinu obavljanja otpisa ili konverzije instrumenata kapitala i obveza banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
8. Odluka o osnivanju banke za posebne namjene ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
9. Odluka o vrsti ugovora i finansijskih instrumenata na koje se primjenjuje zaštitne mjere za druge ugovorne strane ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
10. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapitalom i prihvatljivim obvezama banke ("Službene novine FBiH", broj: 26/18),
11. Uputa o načinu sačinjavanja izvješća koje banka dostavlja za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke (Broj: 01-2560/19 od 5.7.2019.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor poslovanja MKO

1. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikro kreditnim organizacijama („Službene novine FBiH“, broj: 103/18),
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikro kreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikro kreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 27/07 i 31/18),
3. Odluka o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji („Službene novine FBiH“, broj: 103/18),
4. Odluka o nadzoru mikro kreditnih organizacija i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 103/18),
5. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
6. Odluka o izvješćima koje mikro kreditna organizacija dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja („Službene novine FBiH“, broj: 87/19),
7. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikro kreditnih organizacija („Službene novine FBiH“, broj: 27/07),
8. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti mikro kreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine FBiH", broj: 48/12),
9. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti mikro kreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj: 23/14),
10. Odluka o tarifi naknada za mikro kreditne organizacije („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
11. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope (broj: 01-4921/17 od 22.12.2017.),
12. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikro kreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),

13. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu i operativne aktivnosti (broj: 01-646/19 od 4.3.2019.),
14. Uputa o sadržaju i načinu vođenja registra povezanih osoba u mikrokreditnim organizacijama (broj: 01-647/19 od 4.3.2019.)
15. Uputa za izradu izvješća mikrokreditne organizacije (broj: 01-56/20 od 15.1.2020.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor poslovanja leasing društava

1. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine FBiH“, broj: 81/17),
2. Odluka o izdvajanju poslovnih procesa leasing društva (Eksternalizacija) („Službene novine FBiH“, broj: 58/17),
3. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje leasing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 48/12 i 110/12),
4. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18),
5. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društvu („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 46/11 i 58/17),
6. Odluka o jedinstvenom načinu i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o financijskom leasingu („Službene novine FBiH“, broj: 46/18),
7. Odluka o tarifi naknada za leasing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
8. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja leasing naknade po ugovoru o operativnom leasingu („Službene novine FBiH“, broj: 46/09 i 48/12),
9. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društva („Službene novine FBiH“, broj: 46/09),
10. Odluka o nadzoru leasing društva („Službene novine FBiH“, br. 46/09, 58/17 i 31/18),
11. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službene novine FBiH“, broj: 48/12),
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje financiranja putem leasing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti („Službene novine FBiH“, broj: 46/14),
13. Uputa za primjenu odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu (broj: 01-2445/10 od 11.6.2010.),
14. Uputa za izradu izvješća leasing društva (broj: 08-340/13 od 31.1.2013.).

Odluke i upute FBA vezano za rad i nadzor faktoring poslovanja

1. Odluka o minimalnim standardima sadržaja ugovora o faktoringu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
2. Odluka o minimalnim standardima uvjeta i načina obavljanja djelatnosti društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
3. Odluka o minimalnim standardima kriterija, pravila i dodatnih zahtjeva za kapital društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
4. Odluka o minimalnim standardima kriterija i postupaka odlučivanja o izdavanju suglasnosti za stjecanje ili povećavanje kvalificiranog udjela u društvima za faktoring i društvima za faktoring u drugoj pravnoj osobi („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
5. Odluka o minimalnim standardima bližih uvjeta i načina izdavanja odobrenja za rad društava za faktoring u domaćem faktoringu („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
6. Odluka o minimalnim standardima uvjeta koje članovi nadzornog odbora i uprave društava za faktoring moraju ispunjavati („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),

7. Odluka o minimalnim standardima kriterija i načina upravljanja rizicima društava za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
8. Odluka o minimalnim standardima načina obavljanja poslova unutarne revizije u društvima za faktoring („Službene novine FBiH“, broj: 70/16),
9. Odluka o minimalnim standardima strukture, sadržaja, načina i rokova dostavljanja informacija i izvješća društava za faktoring Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br 70/16, 85/16-ispr., 104/16),
10. Odluka o tarifi naknada društava za faktoring („Službene novine FBiH“, br. 46/18 i 69/19),
11. Uputa za popunjavanje finansijskih i ostalih izvještaja koje su društva za faktoring obvezna sastavljati za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH (broj: 4203/16 od 24.10.2016.)
12. Uputa za izradu izvješća o izračunu kapitala društava za faktoring (broj: 4204/16 od 24.10.2016.).

Odluke vezano rad Ombudsmana za bankovni sustav

1. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obveze jamstva („Službene novine FBiH“, broj: 31/18),
2. Pravila postupanja ombudsmana za bankovni sustav („Službene novine FBiH“, br. 62/14 i 93/15),
3. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uvjeta poslovanja davatelja finansijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj: 62/14).

Ostali propisi:

Razvojna Banka FBiH

1. Uredba o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, („Službene novine FBiH“, br. 57/08, 77/08 i 62/10),
2. Odluka o utvrđivanju visine naknada za obavljanje nadzora nad radom Razvojne banke FBiH, („Službene novine FBiH“, broj: 65/09).

Devizno poslovanje

1. Pravilnik o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci („Službene novine FBiH“, broj: 56/10),
2. Pravilnik o uvjetima i načinu otvaranja, vođenja i zatvaranja računa nerezidenata u banci („Službene novine FBiH“, broj: 56/10),
3. Odluka o iznošenju strane gotovine i čekova („Službene novine FBiH“, broj: 58/10),
4. Odluka o uvjetima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova („Službene novine FBiH“, br. 58/10 i 49/11),
5. Odluka o uvjetima za izdavanje odobrenja za otvaranje deviznog računa u inozemstvu („Službene novine F BiH“, broj: 58/10),
6. Odluka o plaćanju, naplati i prijenosu u devizama i stranoj gotovini („Službene novine FBiH“, broj: 58/10),
7. Odluka o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u stranoj gotovini i gotovini u konvertibilnim markama („Službene novine FBiH“, broj: 58/10),
8. Pravilnik o načinu, rokovima i obrascima izvješćivanja o kreditnim poslovima s inozemstvom („Službene novine FBiH“, broj: 79/10),

9. Odluka o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", br. 95/13 i 99/13),
10. Odluka o postupku kontrole obavljanja mjenjačkih poslova ("Službene novine FBiH", broj: 95/13).

SPNiFTA

1. Pravilnik o provođenju Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj: 41/15).

III. OSTALI ZAKONI U FBiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o obveznim odnosima ("Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11),
2. Zakon o platnim transakcijama ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
3. Zakon o čeku ("Službene novine FBiH", broj: 32/00),
4. Zakon o mjenici ("Službene novine FBiH", br. 32/00 i 28/03),
5. Zakon o visini stope zatezne kamate ("Službene novine FBiH", br. 27/98, 51/01 i 101/16),
6. Zakon o visini stope zatezne kamate na neizmirena dugovanja ("Službene novine FBiH", br. 56/04, 68/04, 29/05, 48/11 i 28/13),
7. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode ("Službene novine FBiH", br. 48/01, 52/01, 42/06, 28/13, 66/14, 86/15, 34/18 i 99/19),
8. Zakon o gospodarskim društvima ("Službene novine FBiH", broj: 81/15)
9. Zakon o finansijskoj konsolidaciji gospodarskih društava u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 52/14, 36/18 i 54/19),
10. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“, broj: 77/15),
11. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14),
12. Zakon o javnim poduzećima („Službene novine FBiH“, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12),
13. Zakon o likvidacijskom postupku ("Službene novine FBiH", broj: 29/03),
14. Zakon o stečajnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 29/03, 32/04, 42/06 i 52/18),
15. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 86/07, 24/09 i 44/10),
16. Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 83/09),
17. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 64/07 i 80/11),
18. Zakon o klasifikaciji zanimanja u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 111/12),
19. Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17),
20. Zakon o registru vrijednosnih papira ("Službene novine FBiH", br. 39/98, 36/99 i 33/04),
21. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire ("Službene novine FBiH" br. 39/98, 36/99, 33/04 i 6/17),
22. Zakon o radu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 26/16 i 89/18),
23. Zakon o vijeću zaposlenika ("Službene novine FBiH", broj: 38/04),
24. Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine F BiH", broj: 111/12),
25. Zakon o investicijskim fondovima ("Službene novine FBiH", br. 85/08 i 25/17),
26. Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju ("Službene novine FBiH", br. 22/05, 8/10 i 30/16),
27. Zakon o Poreznoj upravi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 i 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15),
28. Zakon o porezu na dobit ("Službene novine FBiH", broj: 15/16),
29. Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13),

30. Zakon o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 106/16, 34/18 i 99/19),
31. Zakon o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje ("Službene novine FBiH", br. 25/06 i 57/09),
32. Zakon o Jedinstvenom sustavu registracije, kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine FBiH", br. 42/09, 109/12 i 30/16),
33. Zakon o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 40/99, 47/06, 38/08 i 65/09),
34. Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u gospodarskim društvima i bankama ("Službene novine FBiH", broj: 55/12),
35. Zakon o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije ("Službene novine FBiH", br. 27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 7/01, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 111/12, 86/15 i 13/18),
36. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza FBiH ("Službene novine FBiH", br. 66/04, 49/05, 5/06, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11 i 35/14),
37. Zakon o izmirenju obveza na temelju računa stare devizne štednje u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 62/09 i 42/11, 91/13 i 101/16),
38. Zakon o udrugama i fondacijama ("Službene novine FBiH", broj: 45/02),
39. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine FBiH", br. 35/09 i 42/11),
40. Zakon o eksproprijaciji ("Službene novine FBiH", br. 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16),
41. Zakon o prestanku važenja Zakona o građenju ("Službene novine FBiH", br. 55/02 i 34/07),
42. Zakon o građevinskom zemljištu u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 67/05),
43. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom FBiH ("Službene novine FBiH", br. 20/05, 17/06, 62/06, 40/07, 70/07, 94/07 i 41/08),
44. Zakon o slobodi pristupa informacijama u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 32/01 i 48/11),
45. Zakon o prekršajima FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 63/14),
46. Zakon o notarima ("Službene novine FBiH", broj: 45/02),
47. Zakon o vještacima ("Službene novine FBiH", br. 49/05 i 38/08),
48. Zakon o agencijama i unutarnjim službama za zaštitu ljudi i imovine ("Službene novine FBiH", br. 78/08 i 67/13),
49. Zakon o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", br. 58/02, 19/03 i 54/04),
50. Zakon o stranim ulaganjima ("Službene novine FBiH", br. 61/01, 50/03 i 77/15)
51. Zakon o postupku medijacije ("Službene novine FBiH", broj: 49/07),
52. Zakon o riznici FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 26/16),
53. Zakon o Vladi FBiH („Službene novine FBiH“, br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06),
54. Zakon o federalnom tužiteljstvu FBiH ("Službene novine FBiH", br. 42/02 i 19/03),
55. Zakonu o sudovima u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 38/05, 22/06, 63/10,72/10-ispr., 7/13 i 52/14),
56. Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06 - ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16),
57. Zakon o privremenom odlaganju od izvršenje potraživanja na temelju izvršnih odluka na teret proračuna FBiH ("Sl. novine FBiH", br. 9/04 i 30/04),
58. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99),
59. Zakon o upravnim sporovima ("Službene novine FBiH", broj: 9/05),
60. Zakon o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 53/03, 73/05,19/06 i 98/15),
61. Zakon o izvanparničnom postupku („Službene novine FBiH“, br. 2/98, 39/04, 73/05 i 80/14),
62. Kazneni zakon FBiH („Službene novine FBiH“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17),
63. Zakon o kaznenom postupku FBiH ("Službene novine FBiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10, 8/13, 59/14),

64. Zakon o izvršenju kaznenih sankcija u FBiH ("Službene novine FBiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11),
65. Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 70/08),
66. Zakon o Financijsko-informatičkoj agenciji ("Službene novine FBiH", broj: 80/11),
67. Zakon o fiskalnim sustavima ("Službene novine FBiH", broj: 81/09),
68. Zakon o privatizaciji banaka ("Službene novine FBiH", br. 12/98, 29/00, 37/01 i 33/02),
69. Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj: 45/02),
70. Zakon o priznavanju javnih isprava na teritoriju FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 4/98),
71. Zakon o štrajku ("Službene novine FBiH", broj: 14/00),
72. Zakon o federalnim upravnim pristojbama i Tarifi federalnih upravnih pristojbi ("Službene novine FBiH", br. 6/98, 8/00, 45/10, 43/13 i 98/17),
73. Zakon o unutarnjoj trgovini ("Službene novine FBiH", br. 40/10 i 79/17),
74. Zakon o stvarnim pravima („Službene novine FBiH“, br. 66/13 i 100/13),
75. Zakon o proračunima FBiH („Službene novine FBiH“, br. 102/13, 9/14-ispr. 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19),
76. Zakon o državljanstvu Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj: 34/16),
77. Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine FBiH“, broj: 104/16),
78. Zakon o finansijskom poslovanju („Službene novine FBiH“, broj: 48/16),
79. Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17),
80. Zakon o Jedinственном registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi („Službene novine FBiH“, broj: 25/17),
81. Zakon o osiguranju („Službene novine FBiH“, broj: 23/17),
82. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 32/17),
83. Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“, broj: 13/18).

IV. OSTALI ZAKONI U BiH RELEVANTNI ZA RAD I NADZOR POSLOVANJA SBS

1. Zakon o Centralnoj banci BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07),
2. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 25/06),
3. Zakon o nadzoru nad tržištem u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04, 44/07 i 102/09),
4. Zakon o konkurenciji („Službene glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09),
5. Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 4/98, 17/98, 13/03, i 48/10),
6. Zakon o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06, 76/11 i 89/11-ispr.),
7. Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09),
8. Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj: 91/06),
9. Odluka o osnovama upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga ovjeravanja („Službeni glasnik BiH“, broj: 21/09),
10. Zakon o klasifikaciji djelatnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 76/06, 100/08 i 32/10),
11. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17),
12. Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17),
13. Zakon o zaduživanju, dugu i jamstvima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 52/05, 103/09 i 90/16),
14. Zakon o izmirenju obveza po osnovi računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13),
15. Zakon o računovodstvu i reviziji BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 42/04),

16. Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 44/04),
17. Okvirni zakon o zalozima ("Službeni glasnik BiH", br. 28/04 i 54/04),
18. Zakon o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17),
19. Zakon o javnim nabavama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14),
20. Zakon o carinskoj tarifi ("Službeni glasnik BiH", broj: 58/12),
21. Zakon o carinskim prekršajima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/05),
22. Zakon o patentu ("Službeni glasnik BiH", broj: 53/10),
23. Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13),
24. Zakon o jedinstvenom matičnom broju ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 63/08 i 103/11),
25. Zakon o udrugama i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16),
26. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17),
27. Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 18/05, 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07, 99/07 i 58/08),
28. Zakon o upotrebi i zaštiti naziva BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/04, 50/08 i 76/11),
29. Zakon o fiskalnom vijeću u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 63/08),
30. Zakon o riznici institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/00 i 50/08),
31. Zakon o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17),
32. Zakon o sustavu neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17),
33. Zakon o postupku medijacije ("Službeni glasnik BiH", broj: 37/04),
34. Zakon o prijenosu poslovanja medijacije na udruženje medijatora ("Službeni glasnik BiH", broj: 52/05),
35. Zakon o trošarinama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17)
36. Zakon o postupku prisilne naplate neizravnih poreza ("Službeni glasnik BiH", br. 89/05 i 62/11),
37. Zakon o prekršajima ("Službeni glasnik BiH", br. 41/07, 18/12 i 36/14),
38. Zakon o sudu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-pročišćeni tekst, 74/09-ispr. i 97/09),
39. Zakon o visokom sudskom i tužiteljskom vijeću BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 35/02, 39/03, 42/03, 10/04, 25/04, 93/05, 32/07 i 48/07),
40. Zakon o tužiteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09-pročišćeni tekst i 97/09),
41. Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09, 41/13 i 53/16),
42. Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10),
43. Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 36/04, 84/07, 58/13 i 94/16),
44. Zakon o izvršnom postupku pred sudom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 18/03),
45. Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17),
46. Zakon o privremenom odgađanju od izvršenja potraživanja po osnovi izvršnih odluka na teret zakona institucija BiH i međunarodnih obveza BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 43/03 i 43/04),
47. Kazneni Zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14 i 35/18),

48. Zakon o kaznenom postupku BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18),
49. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08 i 18/12, 87/13 i 41/16),
50. Zakon o arhivskoj građi i arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 16/01),
51. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći ("Službeni glasnik BiH", broj: 83/16),
52. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/16),
53. Zakon o štrajku zaposlenih u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 41/16),
54. Zakon o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, broj: 22/16 – prečišćen tekst),
55. Zakon o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 22/16 – pročišćen tekst),
56. Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 i 25/18),
57. Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, broj: 11/16).

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 2 - Osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31. 12. 2019.

R. br.	Banka	Web adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	ADDIKO BANK DD SARAJEVO	www.addiko.ba	371	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA DD SARAJEVO	www.asabanka.ba	215	Samir Mustafić
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL DD SARAJEVO	www.bbi.ba	460	Amer Bukvić
4.	INTESA SANPAOLO BANKA DD BOSNA I HERCEGOVINA SARAJEVO	www.intesasanpaolobanka.ba	556	Almir Krkalić
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V. KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	82	Hasan Porčić
6.	NLB BANKA DD SARAJEVO	www.nlb.ba	450	Lidija Žigić
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO DD SARAJEVO	www.pbs.ba	166	Hamid Pršeš
8.	PROCREDIT BANK DD SARAJEVO	www.procreditbank.ba	139	Almir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK DD BiH SARAJEVO	www.raiffeisenbank.ba	1.341	Karlheinz Dobnigg
10.	SBERBANK BH DD SARAJEVO	www.sberbank.ba	435	Jasmin Spahić
11.	SPARKASSE BANK DD BOSNA I HERCEGOVINA SARAJEVO	www.sparkasse.ba	516	Sanel Kusturica
12.	UNICREDIT BANK DD MOSTAR	www.unicreditbank.ba	1.254	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	199	Vedran Hadžiahmetović
14.	VAKUFСКА BANKA DD SARAJEVO	www.vakuba.ba	164	v.d. Edina Vuk
15.	ZIRAATBANK BH DD SARAJEVO	www.ziraatbosnia.com	311	Yusuf Dilaver
UKUPNO			6.659	

Prilog 3 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca)

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.		Indeks 7=5/3
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7=5/3
	AKTIVA	Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih	6.591.117	29,8	7.641.570	31,6	116
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	2.975.624	13,4	3.321.750	13,7	112
	1.b. Kamatonosni računi depozita	3.615.493	16,4	4.319.820	17,9	119
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.150.050	5,2	1.297.075	5,4	113
3.	Plasmani drugim bankama	270.604	1,2	149.197	0,6	55
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima leasinga i dospjela potraživanja	14.325.634	64,8	15.220.759	62,8	106
	4.a. Krediti	13.211.045	59,8	14.198.216	58,6	107
	4.b. Potraživanja po poslovima leasinga	92.282	0,4	68.407	0,3	74
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima leasinga	1.022.307	4,6	954.136	3,9	93
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	154.576	0,7	159.246	0,7	103
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	477.533	2,2	550.887	2,3	115
7.	Ostale nekretnine	54.234	0,2	49.797	0,2	92
8.	Investicije u ovisna i pridružena društva	12.065	0,1	15.944	0,1	132
9.	Ostala aktiva	328.491	1,5	321.220	1,3	98
10.	MINUS: Ispravci vrijednosti	1.270.169	5,7	1.195.128	4,9	94
	10.a. Ispravci vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.190.760	5,4	1.120.940	4,6	94
	10.b. Ispravci vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	79.409	0,3	74.188	0,3	93
11.	UKUPNA AKTIVA	22.094.135	100	24.210.567	100	110
	OBVEZE					
12.	Depoziti	17.604.487	79,7	19.414.294	80,2	110
	12.a. Kamatonosni depoziti	12.429.484	56,3	14.181.299	58,6	114
	12.b. Nekamatonosni depoziti	5.175.003	23,4	5.232.995	21,6	101
13.	Uzete pozajmice - dospjele obveze	150	0,0	150	0,0	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje izvanbilančnih obveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	862.931	3,9	856.626	3,5	99
	16.a. s preostalim rokom dospijeaća do jedne godine	178.386	0,8	199.989	0,8	112
	16.b. s preostalim rokom dospijeaća preko jedne godine	684.545	3,1	656.637	2,7	96
17.	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	124.181	0,6	189.055	0,8	152
18.	Ostale obaveze	531.300	2,4	619.088	2,6	117
19.	UKUPNE OBVEZE	19.123.049	86,6	21.079.213	87,1	110
	KAPITAL					
20.	Trajne prioritetne dionice	8.828	0,0	365	0,0	4
21.	Obične dionice	1.290.872	5,8	1.299.335	5,4	101
22.	Emisioni ažio	137.290	0,6	137.290	0,6	100
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.202	0,6	137.202	0,6	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.096.380	5,0	1.393.271	5,8	127
24.	Tečajne razlike	0	0,0		0,0	-
25.	Ostali kapital	256.236	1,2	262.125	1,1	102
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	181.480	0,8	38.968	0,2	21
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	2.971.086	13,4	3.131.354	12,9	105
28.	UKUPNE OBVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	22.094.135	100	24.210.567	100	110
	PASIVNA I NEUTRALNA PODBILANCA	707.503		712.764		101
	UKUPNO	22.801.638		24.923.331		109

Prilog 4 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31. 12. 2019.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Financ. rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	ADDIKO BANK DD SARAJEVO	989.035	4,1	616.197	4,0	739.691	3,8	7.290
2.	ASA BANKA DD SARAJEVO	559.543	2,3	373.427	2,5	477.210	2,5	5.750
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL DD SARAJEVO	1.260.709	5,2	820.533	5,4	976.283	5,0	11.764
4.	INTESA SANPAOLO BANKA DD BOSNA I HERCEGOVINA SARAJEVO	2.342.324	9,7	1.657.686	10,9	1.800.237	9,3	33.923
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V. KLADUŠA	104.977	0,4	55.894	0,4	72.761	0,4	1.451
6.	NLB BANKA DD SARAJEVO	1.245.826	5,1	845.538	5,6	1.019.716	5,3	18.554
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO DD SARAJEVO	547.200	2,3	298.546	2,0	444.176	2,3	3.456
8.	PROCREDIT BANK DD SARAJEVO	554.005	2,3	410.938	2,7	280.461	1,4	-1.559
9.	RAIFFEISEN BANK DD BiH SARAJEVO	4.748.193	19,6	2.692.151	17,7	3.855.395	19,9	56.901
10.	SBERBANK BH DD SARAJEVO	1.489.539	6,2	1.025.275	6,7	1.259.974	6,5	10.268
11.	SPARKASSE BANK DD BOSNA I HERCEGOVINA SARAJEVO	1.584.335	6,5	1.106.614	7,3	1.283.606	6,6	23.486
12.	UNICREDIT BANK DD MOSTAR	6.596.010	27,2	4.036.342	26,5	5.509.280	28,4	101.071
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	801.261	3,3	273.687	1,8	701.687	3,6	234
14.	VAKUFKA BANKA DD SARAJEVO	322.094	1,3	202.197	1,3	279.975	1,4	84
15.	ZIRAATBANK BH DD SARAJEVO	1.065.516	4,4	805.734	5,3	713.842	3,7	1.216
	UKUPNO	24.210.567	100	15.220.759	100	19.414.294	100	273.889

Prilog 5 - Klasifikacija aktive bilance banaka u FBiH - 31. 12. 2019.

– KLASIFIKACIJA STAVKI AKTIVE BILANSA –

- 000 KM -

R. br.	Stavke aktive bilance	Klasifikacija					Ukupno
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	2.746.743	210.209	5.173	422	506	2.963.053
2.	Dugoročni krediti	10.279.072	478.004	132.631	94.016	12.543	10.996.266
3.	Ostali plasmani	402.235	511	22	173	2.241	405.182
4.	Obračunata kamata i naknada	41.292	2.785	2.210	3.445	40.101	89.833
5.	Dospjela potraživanja	24.127	19.091	19.403	238.914	621.689	923.224
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama			1.086	451	29.228	30.765
7.	Ostala bilančna aktiva koja se klasificira	907.094	2.343	595	734	43.434	954.200
8.	UKUPNA BILANČNA AKTIVA KOJA SE KLASIFICIRA (zbroj pozicija od 1. do 7. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	14.400.563	712.943	161.120	338.155	749.742	16.362.523
9.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	283.978	56.267	45.874	193.545	749.742	1.329.406
10.	ISPRAVAK VRIJEDNOSTI BILANČNE AKTIVE	226.714	60.470	76.735	177.178	648.761	1.189.858
11.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	167.710	32.419	6.664	46.208	100.581	353.582
12.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI	25.991	409	47	539	2.333	29.319
13.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO BILANČNOJ AKTIVI						324.263
14.	BILANČNA AKTIVA KOJA SE NE KLASIFICIRA (bruto knjigovodstvena vrijednost)						9.043.967
15.	UKUPNA BILANČNA AKTIVA (bruto knjigovodstvena vrijednost)						25.406.490

PREGLED AKTIVE BILANCE KOJA SE NE KLASIFICIRA I IZNOSA PLASMANA OSIGURANIH NOVČANIM DEPOZITOM

14.a	Gotovina u blagajni i trezoru i novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali	5.334.141
14.b	Sredstva po viđenju i oročena sredstva do mjesec dana na računima kod banaka s utvrđenim investicijskim rejtingom	2.239.233
14.c	Materijalna i nematerijalna imovina	573.719
14.d	Stečena finansijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja tijekom godinu dana od dana stjecanja	4.868
14.e	Vlastite (trezorske) dionice	0
14.f	Potraživanja za više uplaćene porezne obveze	24.389
14.g	Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	15.287
14.h	Potraživanja od Vlade BiH, Vlade FEDERACIJE BIH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitirani od strane Vlade BiH, Vlade Federacije BiH i Vlade RS i potraživanja osigurana njihovim bezuvjetnim garancijama plativim na prvi poziv	852.330
	UKUPNO pozicija 14	9.043.967
8a.	Iznos plasmana osiguranih novčanim depozitima	201.777

Prilog 5a - Klasifikacija aktive izvanbilančnih rizičnih stavki banaka u FBiH - 31. 12. 2019.

– KLASIFIKACIJA IZVANBILANČNIH STAVKI –

- 000 KM -

R. br.	Izvanbilančne stavke	Klasifikacija					Ukupno
		A	B	C	D	E	
1.	Plative garancije	381.054	45.195	751	92		427.092
2.	Činidbene garancije	829.337	74.589	1.574	2.254	251	908.005
3.	Nepokriveni akreditivi	47.410	845	0	0	0	48.255
4.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	1.975.957	81.658	379	52	154	2.058.200
5.	Ostale potencijalne obveze banke	52.994	419	419	214	76	54.122
6.	UKUPNE IZVANBILANČNE STAVKE KOJE SE KLASIFICIRAJU (zbroy pozicija od 1. do 5. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke	3.286.752	202.706	3.123	2.612	481	3.495.674
7.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO IZVANBILANČNIM STAVKAMA	64.539	13.135	745	1.448	482	80.349
8.	REZERVIRANJA PO GUBICIMA ZA IZVANBILANČNE STAVKE	34.760	2.883	1.915	2.141	339	42.038
9.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO IZVANBILANČNIM STAVKAMA	42.655	10.801	50	111	125	53.742
10.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO IZVANBIL. STAVKAMA	9.265	384	0	0	0	9.649
11.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERVU IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO IZVANBILANČNIM STAVKAMA						44.093
12.	IZVANBILANČNE STAVKE KOJE SE NE KLASIFICIRAJU						959.286
13.	UKUPNE IZVANBILANČNE STAVKE						4.454.960
6a.	Iznos potencijalnih obveza novčanim depozitom						59.759
6b.	Iznos odobrenih a neiskorištenih kredita s klauzulom o bezuvjetnom otkazivanju						724.258

Prilog 6 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 31. 12. 2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2018.	%	31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA	Iznos	%	Iznos	%	
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	4.525	0,4	5.478	0,5	121
2)	Plasmani drugim bankama	2.461	0,2	4.025	0,4	164
3)	Kredit i poslovi leasinga	657.927	62,6	649.995	60,7	99
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospijanja	3.515	0,3	4.203	0,4	120
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	0
6)	Potraživanja po plaćenim izvanbilančnim obvezama	1	0,0	2	0,0	200
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	72.937	6,9	70.029	6,5	96
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	741.366	70,5	733.732	68,5	99
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	104.053	9,9	95.143	8,9	91
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0
3)	Uzete pozajmice - dospjele obveze	0	0,0	0	0,0	0
4)	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	9.089	0,9	9.229	0,9	102
5)	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	7.790	0,7	7.499	0,7	96
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	9.121	0,9	18.797	1,8	206
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	130.053	12,4	130.668	12,2	100
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	611.313	58,2	603.064	56,3	99
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja s devizama	60.374	5,7	63.284	5,9	105
b)	Naknade po kreditima	10.707	1,0	10.791	1,0	101
c)	Naknade po izvanbilančnim poslovima	22.530	2,1	22.850	2,1	101
d)	Naknade za izvršene usluge	294.707	28,0	319.265	29,8	108
e)	Prihod iz poslova trgovanja	308	0,0	1.305	0,1	424
f)	Ostali operativni prihodi	51.169	4,9	50.320	4,7	98
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	439.795	41,8	467.815	43,7	106
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	1.051.108	100	1.070.879	100	102
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obveze i ost. vrijed. usklađenja	108.662	10,3	77.315	7,2	71
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	126.140	12,0	139.986	13,1	111
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	234.802	22,3	217.301	20,3	93
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plaća i doprinosa	256.407	24,4	260.389	24,3	102
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režijske	153.348	14,6	160.432	15,0	105
3)	Ostali operativni troškovi	116.783	11,1	113.943	10,6	98
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	526.538	50,1	534.764	49,9	102
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	761.340	72,4	752.065	70,2	99
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	891.393		882.733		99
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	324.470	30,9	320.299	29,9	99
5.	GUBITAK	34.702	3,3	1485	0,1	4
6.	POREZI	33.413	3,2	43.795	4,1	131
7.	DOBIT PO OSNOVI POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	407	0,0	12	0,0	3
8.	GUBITAK PO OSNOVI SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	526	0,1	1.142	0,1	217
9.	NETO-DOBIT	290.979	27,7	275.448	25,7	95
10.	NETO-GUBITAK	34.743	3,3	1.559	0,1	4
11.	FINANCIJSKI REZULTAT (9.-10.)	256.236	-	273.889	-	107

Prilog 7 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite sa 31. 12. 2019.

Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite

- % -

R.br.	Opis	31. 12. 2018.		31. 12. 2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,67	2,97	2,32	2,67
1.1.	Gospodarstvu	2,61	2,84	2,27	2,55
1.2.	Stanovništvu	7,53	14,66	7,48	14,02
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,66	5,62	4,58	5,49
2.1.	Gospodarstvu	3,61	3,91	3,41	3,67
2.2.	Stanovništvu	5,55	7,06	5,38	6,74
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,56	4,15	3,27	3,86
3.1.	Gospodarstvu	2,88	3,13	2,53	2,81
3.2.	Stanovništvu	5,59	7,22	5,42	6,89

Prosječne ponderirane NKS i EKS na depozite

- % -

R.br.	Opis	31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,38	0,36	0,34	0,33
1.1.	Do tri mjeseca	0,41	0,39	0,36	0,35
1.2.	Do jedne godine	0,31	0,31	0,32	0,32
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,15	1,16	1,24	1,19
2.1.	Do tri godine	0,99	1,01	1,12	1,05
2.2.	Preko tri godine	1,44	1,45	1,54	1,55
3.	Ukupno pon. kamatne stope na depozite	0,66	0,65	0,78	0,75

Prilog 7a - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite po razdobljima

- % -

R.br.	Opis	31.12.2015.		31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kr. kredite	5,10	5,50	4,01	4,41	3,20	3,46	2,67	2,97	2,32	2,67
1.1.	Gospodarstvu	5,07	5,42	3,96	4,28	3,13	3,33	2,61	2,84	2,27	2,55
1.2.	Stanovništvu	7,84	11,37	8,07	13,91	8,32	15,36	7,53	14,66	7,48	14,02
2.	Pon. kamatne stope na dug. kredite	6,60	7,57	6,08	7,14	5,30	6,33	4,66	5,62	4,58	5,49
2.1.	Gospodarstvu	5,63	6,20	4,91	5,23	4,02	4,33	3,61	3,91	3,41	3,67
2.2.	Stanovništvu	7,36	8,65	7,10	8,79	6,31	7,89	5,55	7,06	5,38	6,74
3.	Ukupno pon. kamatne stope	5,81	6,48	4,94	5,64	4,12	4,72	3,56	4,15	3,27	3,86
3.1.	Gospodarstvu	5,23	5,64	4,22	4,54	3,36	3,59	2,88	3,13	2,53	2,81
3.2.	Stanovništvu	7,37	8,74	7,13	8,95	6,35	8,04	5,59	7,22	5,42	6,89

Prosječne ponderirane NKS i EKS na depozite po razdobljima

- % -

R.br.	Opis	31.12.2015.		31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kr. depozite	0,60	0,61	0,35	0,35	0,40	0,41	0,38	0,36	0,34	0,33
1.1.	Do tri mjeseca	0,27	0,28	0,27	0,27	0,35	0,36	0,41	0,39	0,36	0,35
1.2.	Do jedne godine	1,25	1,28	0,68	0,69	0,61	0,62	0,31	0,31	0,32	0,32
2.	Pon. kamatne stope na dug. depozite	2,20	2,23	1,78	1,80	1,37	1,39	1,15	1,16	1,24	1,19
2.1.	Do tri godine	2,08	2,10	1,59	1,62	1,22	1,24	0,99	1,01	1,12	1,05
2.2.	Preko tri godine	2,48	2,52	2,33	2,34	1,82	1,85	1,44	1,45	1,54	1,55
3.	Ukupno pon. kamatne stope na depozite	1,41	1,43	0,88	0,89	0,75	0,76	0,66	0,65	0,78	0,75

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR
Prilog 8 - Osnovni podaci o MKO u FBiH i pregled osnovnih pokazatelja o MKO u FBiH – 31. 12. 2019.

R. br.	Naziv MKO	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Web adresa	Broj zapos.	- 000 KM -				
						Iznos aktive	Iznos bruto portfelja	Iznos kapitala	Višak (manjak) prihoda nad rashodima/ neto dobit (gubitak) u razdoblju 1.1.-31.12.2019.	Plasmani u razdoblju 1.1.-31.12. 2019
1.	MKD „CREDO CENTAR“ d.o.o. Mostar*	Mirko Ljubić	12.9.2019.	-	5	495	199	487	-13	201
2.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	Almir Sultanović	4.2.2008.	www.eki.ba	293	155.467	138.212	44.301	5.197	106.117
3.	MKF "EKI" Sarajevo	Esad Uzunić	20.8.2007.	www.eki.ba	205	88.639	39.367	69.029	1.949	44.476
4.	MKD „IUTECREDI T BH“ d.o.o. Sarajevo	Vilma Tunjić Juzbašić	28.2.2019.	www.iutecredit.ba	28	5.218	2.459	527	-1.973	3.351
5.	MKF "LIDER" Sarajevo	Džavid Sejfović	4.2.2008.	www.lider.ba	80	24.115	23.237	11.632	311	24.081
6.	"LOK MKF" Sarajevo	Elma Čardaklija - Bašić	4.2.2008.	www.lok.ba	76	9.766	6.511	3.290	548	6.717
7.	MKF "MELAHA" Sarajevo	Jakob Finci	9.10.2007.	www.melaha.ba	6	1.225	807	524	3	801
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	Safet Husić	9.7.2007.	www.mi-bospo.org	186	73.719	66.823	26.026	2.368	69.562
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	Sanin Čampara	19.3.2008.	www.mikra.ba	135	42.603	35.579	10.097	1.447	37.631
10.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	Ferida Softić	20.8.2007.	www.mikroaldi.org	34	8.286	7.735	5.140	186	8.128
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	Senad Sinanović	20.8.2007.	www.partner.ba	288	159.121	139.944	92.251	7.425	120.278
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	Edina Hadžimurtezić	10.12.2007.	www.mfi.ba	8	2.376	1.711	2.108	-46	2.398
13.	MKF "SANI" Zenica	Sulejman Haračić	9.10.2007.	-	4	421	368	172	-53	482
14.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	Samir Bajrović	20.8.2007.	www.microsunrise.ba	174	59.847	45.349	28.732	2.140	58.455
Ukupno					1.522	632.298	508.301	294.316	19.489	482.678

* MKD CREDO CENTAR d.o.o. Mostar je u četvrtom kvartalu 2019. godine započelo s obavljanjem mikrokreditne djelatnosti.

Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKF - 31. 12. 2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos na dan 31.12.2018.	%	Iznos na dan 31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	48.291	11,1	35.596	7,5	74
1a)	Gotov novac i nekamatonsni računi depozita	33.993	7,8	22.844	4,8	67
1b)	Kamatonsni računi depozita	14.298	3,3	12.752	2,7	89
2.	Plasmani bankama	210	0,0	2.150	0,5	1024
3.	Kreditni	322.369		367.431		114
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.232		2.600		116
3b)	Neto krediti (3-3a)	320.137	74,0	364.831	77,6	114
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	24.918	5,7	27.505	5,9	110
5.	Dugoročne investicije	33.061	7,6	33.061	7,0	100
6.	Ostala aktiva	6.900	1,6	7.134	1,5	103
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	135		159		118
8.	Ukupno aktiva	433.382	100	470.118	100	108
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	69.189	16,0	82.452	17,5	119
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	108.781	25,1	113.408	24,0	104
11.	Ostale obveze	21.647	5,0	25.257	5,4	117
12.	Ukupno obveze	199.617	46,1	221.117	47,0	111
13.	Donirani kapital	48.076		48.076		100
14.	Temeljni kapital	3.820		3.868		101
15.	Višak prihoda nad rashodima	243.189		258.507		106
15a)	za prethodne godine	230.646		243.717		106
15b)	za tekuću godinu	12.543		14.790		118
16.	Manjak prihoda nad rashodima	62.021		61.568		99
16a)	za prethodne godine	61.278		61.469		100
16b)	za tekuću godinu	743		99		13
17.	Ostale rezerve	701		118		17
18.	Ukupno kapital	233.765	53,9	249.001	53,0	107
19.	Ukupno pasiva	433.382	100	470.118	100	108
Izvanbilančna evidencija						
	- otpisani krediti	105.151		99.324		94
	- komisioni poslovi	421		357		85

Prilog 10 - Zbirna bilanca stanja MKD - 31. 12. 2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos na dan 31.12.2018.	%	Iznos na dan 31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	9.107	6,2	13.281	8,2	146
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	9.107	6,2	12.781	7,9	140
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0,0	500	0,3	-
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	134.551		140.870		105
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	-672		1.312		195
3b)	Neto krediti (3-3a)	133.879	91,1	139.558	86,6	104
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	1.751	1,2	5.748	3,5	328
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	2.270	1,5	2.692	1,7	119
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	-36		99		275
8.	Ukupno aktiva	146.971	100	161.180	100	110
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	33.197	22,6	56.995	35,4	172
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	68.515	46,6	48.888	30,3	71
11.	Ostale obveze	6.155	4,2	9.982	6,2	162
12.	Ukupno obveze	107.867	73,4	115.865	71,9	107
13.	Donirani kapital	0	0,0	0		-
14.	kapital	30.600	20,8	31.600		103
15.	Emisioni ažio	0	0,0	0		-
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	6.504	4,4	9.187		141
16a)	prethodnih godina	1.225	0,8	5.976		488
16b)	tekuće godine	5.279	3,6	3.211		61
17.	Zakonske rezerve	2.000	1,4	2.528		126
18.	Ostale rezerve	0	0,0	2.000		-
19.	Ukupno kapital	39.104	26,6	45.315	28,1	116
20.	Ukupno pasiva	146.971	100	161.180	100	110
Izvanbilančna evidencija						
	- otpisani krediti	1.506	-	2.555		170
	- komisioni poslovi	0	-	0		-

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO sa sjedištem u FBiH i za MKO sa sjedištem iz RS-a, koje posluju u FBiH, za isplaćene mikrokredite u razdoblju od 1.1. do 31.12.2019.

R. br.	Opis	MKO iz FBiH			MKO iz RS-a koje posluju u FBiH		
		Isplate mikrokredita (u 000 KM)	Ponderirana NKS (prosječna)	Ponderirana EKS (prosječna)	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	Ponderirana NKS (prosječna)	Ponderirana EKS (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	71.062	20,80%	31,85%	26.948	14,62%	129,57%
1.1.	uslužne djelatnosti	10.010	20,03%	26,80%	2.217	17,46%	21,09%
1.2.	Trgovinu	2.862	20,01%	27,46%	1.657	16,41%	18,91%
1.3.	Poljoprivredu	14.495	19,52%	26,17%	2.428	17,35%	20,45%
1.4.	Proizvodnju	1.287	19,29%	25,95%	601	15,79%	18,49%
1.5.	stambene potrebe	10.998	19,28%	24,44%	519	17,43%	23,50%
1.6.	nenamjenski-osnovne potrebe	9.423	16,47%	48,87%	14.244	17,23%	23,83%
1.7.	Ostalo	21.987	24,81%	35,21%	5.282	4,16%	568,19%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	411.616	19,29%	23,09%	66.936	17,50%	20,66%
2.1.	uslužne djelatnosti	83.268	18,81%	22,07%	9.592	16,56%	18,50%
2.2.	Trgovinu	13.647	19,41%	23,25%	3.305	16,42%	18,38%
2.3.	Poljoprivredu	127.742	18,12%	21,30%	15.820	16,25%	18,15%
2.4.	Proizvodnju	9.575	18,77%	22,17%	1.883	16,15%	18,07%
2.5.	stambene potrebe	90.121	18,87%	22,21%	15.186	18,25%	21,31%
2.6.	nenamjenski-osnovne potrebe	18.893	20,05%	24,22%	20.787	18,54%	23,48%
2.7.	Ostalo	68.370	22,40%	28,58%	363	22,49%	32,16%
3.	Ukupni mikrokrediti	482.678	19,51%	24,38%	93.884	16,67%	51,92%

Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO sa sjedištem u FBiH za isplaćene mikrokredite

- % -

Prosječne ponderirane NKS na:	1.1.-31.12. 2015.	1.1.-31.12. 2016.	1.1.-31.12. 2017.	1.1.-31.12. 2018.	1.1.-31.12. 2019.
Kratkoročne mikrokredite	17,73	17,46	20,11	21,40	20,80
Dugoročne mikrokredite	20,81	20,81	20,38	19,63	19,29
Ukupne mikrokredite	20,14	20,18	20,34	19,89	19,51
Prosječne ponderirane EKS na:	1.1.-31.12. 2015.	1.1.-31.12. 2016.	1.1.-31.12. 2017.	1.1.-31.12. 2018.	1.1.-31.12. 2019.
Kratkoročne mikrokredite	26,11	26,71	28,29	29,11	31,85
Dugoročne mikrokredite	24,61	24,75	24,22	23,27	23,09
Ukupne mikrokredite	24,94	25,12	24,86	24,13	24,38

Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 31. 12. 2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos za razdoblje 1.1.- 31.12.2018.	%	Iznos za razdoblje 1.1.- 31.12.2019.	%	Indeks 7=5/3
1	2	3	4	5	6	7=5/3
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	12	0,0	11	0,0	92
1.2.	Kamate na plasmane bankama	13	0,0	13	0,0	100
1.3.	Kamate na kredite	62.360	98,0	66.173	98,3	106
1.4.	Ostali finansijski prihod	1.225	2,0	1.140	1,7	93
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	63.610	100	67.337	100	106
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	7.727	91,8	7.424	90,8	96
2.2.	Ostali finansijski rashodi	692	8,2	754	9,2	109
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	8.419	100	8.179	100	97
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	55.191		59.158		107
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	5.771	82,7	6.457	94,7	112
4.2.	Ostali operativni prihodi	1.205	17,3	363	5,3	30
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	6.976	100	6.820	100	98
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	36.698	64,7	37.667	67,1	103
5.2.	Troškovi poslov. prostora, ostale fik. aktive i režije	10.178	18,0	10.237	18,2	101
5.3.	Ostali operativni troškovi	9.837	17,3	8.230	14,7	84
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	56.713	100	56.135	100	99
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	2.760		3.739		135
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	2.694		6.104		227
8.	Izvanredni prihodi	13.737		10.833		79
9.	Izvanredni rashodi	792		659		83
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	15.639		16.278		104

Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 31. 12. 2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos za razdoblje 1.1.- 31.12.2018.	%	Iznos za razdoblje 1.1.- 31.12.2019.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0,0	2	0,0	-
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0,0	0	0,0	-
1.3.	Kamate na kredite	19.701	99,9	24.085	99,8	122
1.4.	Ostali finansijski prihod	13	0,1	46	0,2	354
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	19.714	100	24.133	100	122
2.	Rashodi po kamata i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.514	93,5	4.100	88,1	117
2.2.	Ostali finansijski rashodi	246	6,5	555	11,9	226
2.3.	Ukupno rashodi po kamata i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	3.760	100	4.655	100	124
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	15.954		19.478		122
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	1.578	90,7	1.785	89,6	113
4.2.	Ostali operativni prihodi	162	9,3	208	10,4	128
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	1.740	100	1.993	100	115
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	7.095	68,1	10.323	64,8	145
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	1.606	15,4	2.708	17,0	169
5.3.	Ostali operativni troškovi	1.719	16,5	2.909	18,2	169
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	10.420	100	15.940	100	153
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	1.271		1.883		148
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	6.003		3.648		61
8.	Izvanredni prihodi	65		265		408
9.	Izvanredni rashodi	169		73		43
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	5.899		3.841		65
11.	POREZ	620		630		102
12.	Neto dobit/gubitak	5.279		3.211		61

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima s pregledom osnovnih pokazatelja leasing društava iz FBiH - 31. 12. 2019.

R. br.	Naziv leasing društva	Web adresa	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Broj stalno zapos.	- 000 KM -					
						Bilan. suma	Potraž. po fin. leasingu	Neto stanje sred. danih u oper. leasing	Uk. kapital	Financijski rezultat u razdoblju 1.1.-31.12.2019.	Plasmani u razdoblju 1.1.-31.12.2019.
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Sanja Štefatić Jovorić	01.06.2018.	20	6.209	3.731	0	1.053	-3.130	6.969
2.	PORSCHE LEASING d.o.o.	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	28.05.2015.	20	117.618	78.690	34.255	3.634	286	72.052
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlhb.ba	Maja Jurčević	19.01.2010.	38	122.561	90.670	11.794	13.983	2.062	55.007
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	11.02.2010.	23	72.747	66.908	3.117	7.393	1.063	39.544
5.	VANTAGE LEASING d.o.o Sarajevo	www.vbleasing.ba	Slobodan Vujić	12.01.2010.	11	4.559	1.079	0	3.414	-1.235	0
Ukupno					112	323.694	241.078	49.166	29.477	-954	173.572

Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 31. 12. 2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2018.	Udjel %	31.12.2019.	Udjel %	Indeks
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5/3
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	13.969	4,7	5.530	1,7	40
2.	Plasmani bankama	17.235	5,8	13.572	4,2	79
3.	Potraživanja po financijskom leasingu, neto (3a-3b-3c-3d)	214.674	72,2	241.078	74,5	112
3a)	Potraživanja po financijskom leasingu, bruto	233.535	78,6	269.053	83,1	115
3b)	Rezerve za gubitke	897	0,3	2.665	0,8	297
3c)	Odgođeni prihodi po osnovi kamata	17.794	6,0	25.095	7,8	141
3d)	Odgođeni prihodi po osnovi naknada	170	0,1	215	0,1	126
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	2	0,0	2	0,0	100
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	36.485	12,3	50.371	15,6	138
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	4.848	1,6	4.810	1,5	99
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina -operativnog leasinga	48.482	16,3	65.083	20,1	134
5c)	Ispravak vrijednosti -vlastita sredstva	3.748	1,3	3.605	1,1	96
5d)	Ispravak vrijednosti-operativni leasing	13.097	4,4	15.917	4,9	122
6.	Dugoročne investicije	203	0,1	248	0,1	122
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	14.586	4,9	12.893	4,0	88
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	6.253	2,1	5.331	1,6	85
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+nospjela glavnica)	12.130	4,1	5.334	1,6	44
7a2)	Rezerve za zajmove	5.877	2,0	3	0,0	0
7b)	Zalihe	1.339	0,5	1.474	0,5	110
7c)	Ostala aktiva	6.994	2,4	6.088	1,9	87
	UKUPNA AKTIVA	297.154	100	323.694	100	109
	PASIVA					
9.	Obveze po uzetim kreditima, neto	252.389	84,9	286.281	88,4	113
9a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	0	0,0	0	0,0	100
9b)	Obveze po dugoročnim kreditima	252.729	85,0	286.526	88,5	113
9c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	340	0,1	245	0,1	72
10.	Ostale obveze	7.997	2,7	7.936	2,5	99
	UKUPNO OBVEZE	260.386	87,6	294.217	90,9	113
11.	Temeljni kapital	33.925	11,4	23.472	7,3	69
12.	Rezerve	4.547	1,5	7.950	2,5	175
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-1.704	-0,6	-1.945	-0,6	-
	UKUPNO KAPITAL	36.768	12,4	29.477	9,1	80
	UKUPNO PASIVA	297.154	100	323.694	100	109
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	84.175		21.749		26
	Novi otpis (+)	896		6.471		722
	Naplata (-)	4.101		1.039		25
	Trajni otpis (-)	8.033		3.713		46
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	72.937		23.468		32

Prilog 16 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava za razdoblje 1.1.-31.12.2019.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1.- 31.12.2018.	Udjel %	1.1.- 31.12.2019.	Udjel %	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
	Financijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	11.189	34,2	13.787	42,2	123
1a)	Kamate po financijskom leasingu	9.223	28,4	11.794	36,1	128
1b)	Kamate na plasmane bankama	318	1,0	392	1,2	123
1c)	Naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	625	1,9	852	2,6	136
1d)	Ostali prihodi po kamatama	1.023	3,1	749	2,3	73
2.	Rashodi po kamatama	3.234	11,4	4.406	13,5	136
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	3.135	11,0	4.307	13,2	137
2b)	Naknade za obradu kredita	99	0,3	97	0,3	98
2c)	Ostali rashodi po kamatama	0	0,0	2	0,0	-
3.	Neto prihodi od kamata	7.955	24,5	9.381	28,7	118
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	21.250	65,5	18.891	57,8	89
4a)	Naknade za izvršene usluge	5	0,0	2	0,0	40
4b)	Naknada za operativni najam	12.614	38,9	14.943	45,7	118
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	128	0,4	109	0,3	85
4d)	Ostali operativni prihodi	8.503	26,2	3.837	11,7	45
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	3.901	12,0	879	2,7	23
4d)2	Prihodi od opomena	179	0,6	27	0,1	15
4d)3	Ostalo	4.423	13,6	2.931	9,0	66
5.	Operativni rashodi	25.240	88,9	25.978	79,9	103
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	6.311	22,2	5.702	17,5	90
5b)	Troškovi poslovnog prostora	9.682	34,1	9.741	29,9	101
5c)	Ostali troškovi	9.247	32,6	10.535	32,4	114
6.	Troškovi rezervi za gubitke	-98	-	2.142	6,5	-
7.	Dobit prije poreza	4.063	14,3	152	0,5	4
8.	Porez na dobit	766	2,4	1.106	3,4	144
9.	Neto dobit/gubitak	3.297	10,2	-954	-	-

Prilog 17 - Pregled ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu - 1.1.-31.12.2019. - prema predmetu i korisniku leasinga

Prosječna NKS i EKS za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju 1.1.-31.12.2019.					
R.br.	Opis	Broj ugovora	Iznos financiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	45	1.063	6,12	12,36
a.	putnička vozila	34	554	8,94	18,14
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	10	242	3,12	5,99
c.	strojevi i oprema	1	267	2,99	6,15
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	45	1.063	6,12	12,36
a.	pravne osobe	27	961	3,26	6,27
b.	poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	fizičke osobe	18	102	33,04	69,75
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	4.314	164.030	5,52	8,86
a.	putnička vozila	2.922	83.999	7,08	11,61
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	1.062	48.482	4,05	6,52
c.	strojevi i oprema	329	30.885	3,63	5,18
d.	Nekretnine	1	664	3,50	3,70
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	4.314	164.030	5,52	8,86
a.	pravne osobe	3.129	145.254	4,04	6,08
b.	poduzetnici	112	3.458	5,04	7,57
c.	fizičke osobe	1.073	15.318	19,69	35,50
	Ukupno (1+2)	4.359	165.093	5,52	8,88

Prilog 17a - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu po razdobljima – prema korisniku leasinga

- % -

R.br.	Opis	31.12.2015.		31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni leasing ugovori:	4,72	7,58	3,84	6,76	3,69	6,43	5,96	12,29	6,12	12,36
1.1.	pravne osobe	4,62	7,31	3,73	5,71	3,63	6,02	4,12	7,34	3,26	6,27
1.2.	poduzetnici	6,35	12,80	5,95	11,70	5,50	12,75	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	fizičke osobe	6,43	12,35	5,85	37,44	6,52	30,21	17,56	43,62	33,04	69,75
2.	Dugoročni leasing ugovori:	5,81	8,09	5,08	7,97	4,67	7,18	4,30	6,83	5,52	8,86
2.1.	pravne osobe	5,81	7,81	5,07	7,19	4,61	6,63	4,06	5,94	4,04	6,08
2.2.	poduzetnici	6,87	10,08	6,29	8,66	5,79	8,95	5,07	7,16	5,04	7,57
2.3.	fizičke osobe	5,54	11,83	4,98	20,26	5,33	17,94	8,12	21,80	19,69	35,50
	Ukupno	5,79	8,08	5,06	7,95	4,66	7,17	4,31	6,80	5,52	8,88

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Web site: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba